

ÚŘAD VLÁDY ČR, AGENTURA PRO SOCIÁLNÍ ZAČLEŇOVÁNÍ
V ROMSKÝCH LOKALITÁCH

ČÁST I.: SLEZSKÁ OSTRAVA

EVALUACE
V LOKÁLNÍCH
PARTNERSTVÍCH

OBDOBÍ 2008-2010

EVALUACE V LOKÁLNÍCH PARTNERSTVÍCH

období 2008-2010

I. SLEZSKÁ OSTRAVA

*„Co znamená nastoupit do rozjetého vlaku
aneb bez peněz do Ostravy nelez.“*

**Pro Úřad vlády ČR, Agenturu pro sociální začleňování v romských
lokalitách zpracovala společnost SocioFactor s.r.o.**

OBSAH

1.	O evaluaci	4
2.	Představení lokality	6
2.1.	Slezská Ostrava	6
2.2.	Stručný popis sociálně vyloučených lokalit	6
2.3.	Potřeby lokality a doporučení	9
3.	Strategický plán Lokálního partnerství	9
3.1.	Priority Lokálního partnerství	10
3.2.	Návaznost priorit a cílů na potřeby lokality	15
4.	Politika obce	16
4.1.	Bytová politika	16
4.2.	Politika zaměstnanosti	17
4.3.	Vzdělávací politika	17
4.4.	Sociální politika, podpora sociálních a návazných služeb	17
4.5.	Bezpečnostní politika	19
5.	Výsledky evaluace.....	21
5.1.	Vstupní informace	21
5.2.	Počátky intervence do lokality	25
5.3.	Dosahování cílů, poslání Agentury a jejich vnímání aktéry	33
5.4.	Situační analýza	47
5.5.	Vyhodnocení metod – lokální partnerství a spolupráce s aktéry	50
5.6.	Vyhodnocení metod – strategický plán	56
5.7.	Vyhodnocení metod – lokální konzultant	61
5.8.	Vyhodnocení metod – projektové poradenství.....	65
5.9.	Dopady na místní sociální a integrační politiky	73
5.10.	Dopady v oblasti eliminace sociálního vyloučení	79
5.11.	Diskuse ve skupině lokálního partnerství	83
6.	Shrnutí výsledků	86

1. O evaluaci

Evaluace v lokálních partnerstvích je hodnocením jedné specifické oblasti veřejné politiky, která si vzala za cíl podpořit sociální začleňování ve městech, obcích a mikroregionech. Je nezbytnou součástí hodnocení pojetí, návrhu, implementace, užitečnosti a efektivity sociálních intervenčních programů, mezi které patří i Agentura pro sociální začleňování v romských lokalitách (dále Agentura). Agentura je nástrojem Vlády ČR k zajištění podpory obcím v procesu sociálního začleňování. Má podporovat obce a města, aby mohly plnit svoji funkci – má zajišťovat či pomáhat zajistit všem občanům rovný přístup ke vzdělávání, bydlení, zdravotní péči, zaměstnání, sociálním službám a bezpečí. Má podporovat taková opatření, která pomohou samosprávám v procesu sociální integrace obyvatel ohrožených sociálním vyloučením a v rozvoji sociálně vyloučených lokalit v kontextu a zájmu celé obce/města a všech jejích občanů. Posláním Agentury je také propojovat subjekty na místní úrovni tak, aby spolupracovaly při sociálním začleňování.

Cílem evaluace v lokálních partnerstvích bylo zhodnotit přínos této Agentury a její působení v obcích. Hned na úvod musíme uvést, že se jedná o poměrně komplexní program, který se navíc v čase dynamicky vyvíjel. Evaluace se zaměřila na vybranou část programu – výsledky působení Agentury a účinky ve třinácti pilotních lokalitách v rozmezí let 2008 – 2010. Předkládaná zpráva je jednou ze třinácti dílčích zpráv, současně ale vznikla i sumarizační zpráva, která shrnuje a porovnává vybrané výsledky za všechny pilotní lokality. Tento shrnující materiál nebyl součástí veřejné zakázky a firma SocioFactor jej zpracovala nad rámec smlouvy v rámci svého veřejného závazku působit jako sociální firma a přispívat k rozvoji sociálně prospěšných aktivit. Sumarizační zpráva čtenáři mimo jiné poskytuje informace o vzniku a působení Agentury, výběru pilotních lokalit a používaných metodách práce, mezi které patří mapování potřeb / situační analýzy, lokální partnerství, strategické plány a projektové poradenství.

V evaluaci jsme se vydali cestou programové evaluace a za použití kvantitativních i kvalitativních výzkumných metod jsme hodnotili program, který byl již v některých lokalitách ukončen, v jiných ale dále pokračuje. Činili jsme tak s vědomím, že výsledky evaluace by měly přispět k případným korekcím intervenčního programu a také z části ovlivnit budoucnost tohoto integračního programu. Byli bychom rádi, kdyby čtenáři, a to i ti, kteří patří k programovým kritikům působení Agentury, nebrali výsledky jako suché přezkoušení faktů, ale především jako informaci o integračním programu, nad kterým má smysl se hlouběji zamýšlet a diskutovat. Předložená evaluace má především napomoci v budoucích rozumných rozhodnutích o chodu programu a upozornit na slabá místa a problémy, s nimiž se implementace záměru ve svých počátcích potýkala. To vše s ohledem

na skutečnost, že Agentura působí v dalších lokalitách, a některé z nich byly vybrány teprve nedávno.

Co se týká zvolené metodologie evaluace, zvolili jsme tzv. stakeholder analysis, analýzu aktérů, která vychází z hodnocení významných místně znalých aktérů, ke kterým patří především členové lokálního partnerství, případně i další aktéři, kteří o činnosti Agentury mají povědomí nebo s ní ve sledovaném časovém úseku úzce spolupracovali. V rámci této analýzy aktérů jsme kombinovali řadu výzkumných metod – zejména kvalitativní individuální rozhovor, kvalitativní skupinový rozhovor (v některých lokalitách), kvantitativní dotazování a desk research (sekundární analýzu dat). Pro všechny lokality jsme vytvořili jednotné evaluační schéma, aby byly výsledky vzájemně porovnatelné. Pro podrobnější informace čtenáře odkazujeme na sumarizační zprávu, kde jsou porovnány výsledky z hlediska relevance, efektivity, účinnosti a užitečnosti působení Agentury v pilotních lokalitách.

Dílčí evaluační zpráva má následující strukturu. Nejdříve je představena lokalita působení Agentury, uvedena stručná charakteristika obce, sociodemografická data jako vývoj počtu obyvatel, nezaměstnanost a vzdělanostní struktura. Následuje stručný popis lokalit, představení sociálně vyloučených lokalit v obci a jejich stručná charakteristika. V závěru jsou shrnuty potřeby a doporučení, jak byly představeny v situačních analýzách podle hlavních oblastí sociální exkluze. Následně čtenáře obeznamujeme se strategickým plánem lokálního partnerství. Kapitola popisuje složení lokálního partnerství, jednotlivé priority strategického plánu a jim podřazené dlouhodobé a krátkodobé cíle. Dále se věnuje návaznosti priorit a cílů na potřeby lokality, jak byly definovány v situační analýze. Také sledujeme, do jaké míry se navržená doporučení situační analýzy promítla do strategického plánu, která doporučení byla akceptována, která byla ponechána stranou. V kapitole o politice obce stručně informujeme o jednotlivých politikách a opatřeních obce a to podle jednotlivých oblastí. Věnujeme se bytové politice, vzdělávací politice, sociální politice, podpoře sociálních a návazných služeb, bezpečnostní politice a dalším opatřením či strategiím ve vztahu k sociálnímu vyloučení. Následují výsledky evaluace podle struktury evaluace, které jsou doplněny o ilustrativní grafy. Začínáme vstupní informací o lokalitě, následuje vyhodnocení hlavních metod a nástrojů Agentury. Výsledky shrnujeme v závěrečné diskusi.

2. Představení lokality

2.1. Slezská Ostrava

Ostrava nese své jméno podle řeky Ostravice. Ta město rozděluje na moravskou a slezskou část. K nejstarším ostravským vsím patří Polská (dnes Slezská) Ostrava, o které nalezneme zmínku již v roce 1229. Oživení hospodářského života na Ostravsku přinesl objev uhlí v roce 1763 a napojení na železnici. Rozkvět průmyslu s sebou přinesl i příliv obyvatelstva.

Po roce 1945 a v průběhu padesátých let 20. století se Československo orientovalo na rozvoj hornictví, ocelářství a dalších oborů těžkého průmyslu. Jeho centrem se stala Ostrava, v té době nazývána „město uhlí a železa“ nebo také „ocelové srdce republiky“. K výrazným politickým a hospodářským změnám došlo po roce 1989. Ostrava se stala statutárním městem v čele s primátorem. V důsledku restrukturalizace průmyslu byla razantním způsobem utlumena důlní činnost. Od roku 2000 se Ostrava stala sídelním městem nově vzniklého Ostravského, dnes Moravskoslezského kraje.

Statutární město Ostrava se skládá z 23 městských obvodů, Slezská Ostrava je jedním z nich. Jedná se o nejrozlehlejší městský obvod, v němž žije 21 468 obyvatel (k 1. 1. 2011). Slezská Ostrava je tvořena osmi správními obvody: Slezská Ostrava, Antošovice, Koblův, Heřmanice, Muglínov, Kunčice, Kunčičky, Hrušov.

2.2. Stručný popis sociálně vyloučených lokalit

Sociálně vyloučené lokality Slezské Ostravy jsou popsány ve dvou dokumentech: v *Sociálně demografické analýze Slezské Ostravy s přihlédnutím k tzv. romským a sociálně vyloučeným lokalitám Slezské Ostravy* (VeryVision, 2008) a *Popisu sociálně vyloučených romských lokalit Ostravska* (Kvasnička, 2009), oba byly zpracovány pro Agenturu pro sociální začleňování.

Hrušov

Lokalitu lze díky geografickému uspořádání rozdělit na tzv. "přední" a "zadní" Hrušov. Na území Předního Hrušova lze za sociálně vyloučenou lokalitu označit dům na ulici Pláničkova. Sociálně vyloučenou oblast zadního Hrušova tvoří ulice Riegrova, Verdiho a Pod Haldami.

Ulice Pláničkova

Jako objekt s atributy sociálního vyloučení je považován cihlový dům se čtyřmi vchody (Pláničkova 5). V domě je celkem 36 bytů, jejichž majitelem je město. Odhadovaný počet příslušníků romského etnika je cca 100 osob, což činí 90% obyvatel lokality.

Ulice Riegrova, Pod Haldami, Verdiho

Na ulici Riegrova se nachází celkem čtyři domy, které jsou ve značně zpuštěném stavu. Po povodních nebyly vysušené a v bytech se často vyskytuje plíseň. Byty jsou II. a III.

kategorie. V některých bytech nejsou koupelny a sklepy bývají zatopené. Celkem je v bytových domech 50 bytů, v nichž bydlí kolem 130 osob. Riegrova ulice patří k nejzničenějším lokalitám. Domy jsou v rukou soukromé společnosti.

Na ulici Pod Haldami bydlí přibližně 20 osob. Na ulici Verdiho je 12 bytů, ve kterých žije cca 60 lidí. Komunita je složena téměř výhradně z příslušníků romského etnika.

Liščina

Sociálně vyloučenou lokalitu Liščina lze rozdělit do dvou částí – na horní a dolní. Lokalita má přesně identifikovatelné hranice v případě tzv. dolní části, ale v tzv. horní části jsou hranice narušeny rozptýlením rodin v několika domcích. Osada Liščina vznikla jako dočasné řešení bytového problému obyvatel Hrušova, které o bydlení připravila povodeň z roku 1997. Vznikla tak vysoká koncentrace osob ohrožených sociálním vyloučením. Byty jsou ve vlastnictví RPG Byty, s.r.o., jeden dům vlastní obec.

Dolní část tvoří systém několika ulic: Na Liščině, Žalmanova, Vývozní, Sodná, Borodinova. Do lokality se vstupuje z ulice Orlovské, jejíž část vytváří jednu z hranic lokality. V dolní části bydlí převážně Romové, cca z 90%. Dolní část obývá kolem 150 dětí a přibližně stejný počet dospělých osob, kteří bydlí v 17 domech.

Tzv. horní část tvoří zástavba finských domků na ulicích K důlkům, U Dolu, Na vrchu, Bažantí a Technická. V této zástavbě bydlí vesměs starousedlíci, ale v případě ulice Technické to už tak zcela neplatí. Také v další části, kterou vydávají místní za starousedlickou, nalezneme přistěhovalé obyvatele – na ulicích U Vodárny či Poslední. Tyto oblasti obývají Romové společně se starousedlíky. I v této části obývají finské domky, které jsou ve vlastnictví RPG Byty, s.r.o.

Zárubek

Sociálně vyloučená lokalita Zárubek je považována za nejchudší a lze říci, že je nejhorší adresou. Tato lokalita má celkem tři části. První část tvoří dva protilehlé domy na ulici Zárubecké v blízkosti jámy Jakub. Druhou část lokality tvoří pět domů – mezi ulicemi Zárubeckou a Šenovskou. Třetí část je vzdálena přibližně pět minut chůze na ulici Šenovské, kde nalezneme čtyři domy. V lokalitě není téměř žádná infrastruktura. Jedinou službou v lokalitě je činnost Komunitního centra o.s. V lokalitě žije kolem 50 rodin. Přibližně 100 osob je dospělých a dětí do 15 let je kolem 65. Komunita je složena téměř výhradně z příslušníků romského etnika, a to asi z 99 %.

Domy v první a druhé části lokality vlastní TRIMEX MAJETKOVÁ a.s. (byty 2+1), domy ve třetí části patří městu (byty 1+1).

Kunčičky

Velmi rozsáhlá sociálně vyloučená lokalita pokrývá dosti rozsáhlou oblast Kunčiček, které jsou odděleny od okolí silničními tahy: ulicí Rudnou, Frýdeckou a Lihovarskou. Jádrem lokality lze nalézt v prostoru ulic Výhradní, Pstruží, Nadační, Holvekova a Stavovská. Přilehlé ulice Bořivojova, Strádalů, Škrobálkova mají relativně nižší počet romských obyvatel, ale i za nimi v hornické kolonii bydlí Romové. Celá oblast čítá kolem 540 bytů ve vlastnictví RPG Byty, s.r.o.

Osada Míru tj. jádro sociálně vyloučené komunity kolem ulic Pstruží a Výhradní obývá přibližně 700 obyvatel.

2.3. Potřeby lokality a doporučení

V žádné ze zpracovaných zpráv VeryVision (2008), Kvasnička (2010) nejsou definovány žádné potřeby lokalit a doporučení.

Ze strategického plánu vyplývá, že mezi nejčastější problémy, se kterými se obyvatelé sociálně vyloučených lokalit potýkají ze sociální oblasti, patří dluhy a zadluženost, závislost na sociálních dávkách, nezaměstnanost, kriminalita a další sociálně rizikové jevy (drogové experimentování až závislost, požívání většího množství alkoholu), vztahové problémy, problémy s bydlením (neexistence bydlení, nemožnost vymanit se ze sociálně vyloučené lokality, nedostatek sociálního bydlení s doprovodnými sociálními programy), apod.

Potřeby cílové skupiny Romské etnikum specifikuje **Komunitní plán 2007 – 2010**. V Komunitním plánu 2011-14 nejsou stanoveny žádné potřeby cílové skupiny. Údaje o potřebách uživatelů byly získány při průzkumu specifických potřeb občanů Ostravy pomocí strukturovaných pohovorů s uživateli nad dotazníky připravenými ve spolupráci se společností IDOL s. r. o., která realizovala šetření.

Potřeby cílové skupiny ve vztahu k charakteru a možnostem poskytovaných služeb jsou následující:

1. Bydlení – v případě, že lidé nemají zajištěno zázemí, každá další potřeba je druhořadá.
2. Finance - velká část cílové skupiny se potýká s velkými finančními problémy, zadlužeností, exekucemi.
3. Zaměstnání - nalézt vhodné zaměstnání a udržet si jej.
4. Vzdělávání - dokončit základní vzdělání a zapojit se do různých rekvalifikačních kurzů na Úřadu práce.
5. Odstranit bariéry ve smyslu předsudků, neochoty přijímat Romy za sobě rovné apod.
6. Informace (poradenství) - oblast právního poradenství, sociálně právního poradenství, doprovod klienta právníkem k soudnímu jednání.
7. Zřízení Komunitního centra v Ostravě Radvanicích a Bartovicích.

3. Strategický plán Lokálního partnerství

Lokální partnerství ve Slezské Ostravě bylo oficiálně založeno 25. 8. 2008. Strategický plán Lokálního partnerství vznikl v období od února do dubna 2010 a značně vychází z Komunitního plánu sociálních služeb a souvisejících aktivit ve městě Ostrava do roku 2010 (strategický dokument města Ostravy). Strategický plán reflektuje stanovené cíle, opatření Komunitního plánu a jejich dosavadní naplňování na území obvodu Slezská Ostrava a některé z nich dále rozpracovává.

Členové Lokálního partnerství byli:

- Úřad Městského obvodu Slezská Ostrava
- Magistrát města Ostravy
- Policie České republiky
- Společně-Jekhetane, o.s.
- Občanské sdružení Vzájemné soužití
- Diecézní charita ostravsko-opavská
- S.T.O.P., občanské sdružení
- RPG RE Management, s.r.o.
- Základní škola na ul. Škrobálkova
- Základní škola Na Vizině
- Ostravská univerzita v Ostravě, fakulta sociálních studií
- Knihovna města Ostravy

V následujícím textu představujeme jednotlivé priority, jim podřazené dlouhodobé a krátkodobé cíle Lokálního partnerství Slezské Ostravy, jak jsou uvedeny ve Strategickém plánu.

3.1. Priority Lokálního partnerství

V rámci Lokálního partnerství byly identifikovány 4 klíčové oblasti priorit:

- Sociální služby
- Zaměstnanost
- Bydlení
- Vzdělání

A. Sociální služby

Dlouhodobou vizí lokálního partnerství jsou fungující sociální služby ve všech lokalitách obvodu, které bezprostředně navazují na potřeby obyvatel lokalit. Tyto sociální služby v průběhu svého působení podporují a respektují hlavní cíl svého působení – schopnost

klienta dosáhnout stavu, kdy už službu nepotřebuje. Tyto sociální služby by měly být vzájemně provázané s dalšími programy podporujícími oblast zaměstnanosti, vzdělávání a bydlení.

Priority:

- **terénní služby zaměřené na cílovou skupinu**
- **rozvoj sociálně-aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi**
- **nízkoprahová zařízení dle potřeb lokalit**
- **spolupráce místních partnerů**
- **podpora odborného poradenství.**

1. *Dlouhodobý cíl:* Podpora stávajících sociálních služeb v lokalitách Hrušov, Zárubek, Liščina.

Podpora stávajících služeb v lokalitách je základní prioritou lokálního partnerství

- 1.1. *krátkodobý cíl:* Zajištění odborného sociálního poradenství se zaměřením na potřeby obyvatel lokalit Hrušov, Zárubek, Liščina.
- 1.2. *krátkodobý cíl:* Realizace terénní programů v lokalitách Hrušov, Zárubek, Liščina.
2. *Dlouhodobý cíl:* Nabídka dostupných, včasných, efektivních a relevantních sociálních služeb se zaměřením na specifické cílové skupiny.
 - 2.1. *krátkodobý cíl:* Realizace programu sociálně právní ochrany dětí se zaměřením na předcházení umisťování dětí do ústavní výchovy a usilování o jejich návrat zpět do rodin.
 - 2.2. *krátkodobý cíl:* Realizace programu se zaměřením na pomoc obětem trestné činnosti.
 - 2.3. *krátkodobý cíl:* Vznikne systém monitoring úspěšnosti žáků na SŠ.
3. *Dlouhodobý cíl:* Nabídka smysluplného trávení volného času dětem a mládeži v lokalitách Hrušov, Zárubek a Liščina.
 - 3.1. *krátkodobý cíl:* Realizace stávajícího provozu NZDM v lokalitách.
4. *Dlouhodobý cíl:* Vybudování funkčních sociálních služeb v lokalitě Kunčičky.
 - 4.1. *krátkodobý cíl:* Realizace sociálních služeb do vybudování komunitního centra
 - 4.2. *krátkodobý cíl:* Vybudování komunitního centra a zázemí pro sociální služby
 - 4.3. *krátkodobý cíl:* Provoz komunitního centra
5. *Dlouhodobý cíl:* Zkvalitnění sociálních služeb v návaznosti na realizované investiční

záměry.

- 5.1. *krátkodobý cíl:* Podpora služeb v rámci individuálního projektu obce (IPO)
- 5.2. *krátkodobý cíl:* Realizace služby azylový dům navazující na investiční akci v rámci ROP

- 6. *Dlouhodobý cíl:* Rozšíření stávající sítě sociálních služeb v lokalitě Muglinov a Přívoz.
- 6.1. *krátkodobý cíl:* Rekonstrukce a dovybavení stávajících komunitních center Muglinov a Přívoz včetně rozšíření stávajících sociálních služeb.

B. Zaměstnanost

Dlouhodobou vizí lokálního partnerství je zvýšení zaměstnanosti obyvatel sociálně vyloučených lokalit.

Priority:

- **využívání institutu veřejné služby**
 - **podpora využívání institutu veřejně prospěšných prací**
 - **rekvalifikační programy s návazností na pracovní pozice**
 - **zaměstnání v rámci dobrovolnictví pro obyvatele sociálně-vyloučených lokalit**
 - **rozvoj sociálního podnikání** (tato priorita není dále rozpracována v konkrétním cíli; je ale prioritou, která má pro budoucí aktivity velký potenciál).
- 7. *Dlouhodobý cíl:* Realizace rekvalifikačních programů.
 - 7.1. *krátkodobý cíl:* Rekvalifikační program Romská pečovatelka o seniory
 - 7.2. *krátkodobý cíl:* Rekvalifikační program Romská pečovatelka s rozšířením programu Hospodyně

 - 8. *Dlouhodobý cíl:* Pokračování ve využívání institutu veřejné služby a veřejně prospěšných prací.
 - 8.1. *krátkodobý cíl:* Zvýšení míst v rámci institutu veřejné služby a veřejně prospěšných prací
 - 8.2. *krátkodobý cíl:* Zaměstnávání vhodných osob vykonávajících veřejnou službu v rámci veřejně prospěšných prací

 - 9. *Dlouhodobý cíl:* Aktivizace obyvatel SVL v rámci zapojení do dobrovolné služby
 - 9.1. *krátkodobý cíl:* Zapojení obyvatel do dobrovolnické služby v SVL

C. Bydlení

Dlouhodobou vizí lokálních partnerů je postupná přeměna sociálně-vyloučených lokalit ve fungující, bezpečné a důstojné městské čtvrti a prevence vzniku dalších sociálně-vyloučených lokalit.

Lokální partnerství podporuje rozšíření systému prostupného bydlení ve všech stupních, tj. rozvoj azylového bydlení, rozvoj tréninkového bydlení s doprovodným sociálním programem a

rozvoj vlastního nájemního bydlení s prostupností všemi směry.

Lokální partnerství podporuje programy zaměřené na postupné oddlužování nájemníků.

Priority:

- **systém prostupného bydlení: podpora azylového bydlení, sociální bydlení s doprovodným sociálním programem, vlastní nájemní vztahy**
- **zapojení komunity do revitalizace bytového fondu a okolního prostředí**
- **využívání institutu zvláštního příjemce** (tato priorita není rozpracována v konkrétním cíli; je probíhající aktivitou, kterou je potřeba zachovat)
- **podpora domovnictví** (tato priorita není rozpracována v konkrétním cíli, nicméně nástroje vedoucí k její podpoře jsou již částečně využívány a jeví se jako důležitá priorita pro další budoucí aktivity)
- **bezpečnost v lokalitách jako součást kvality bydlení** (tato priorita není rozpracována v konkrétním cíli, nicméně LP si uvědomuje její důležitost vzhledem k oblasti bydlení).

10. Dlouhodobý cíl: Zkvalitnění bydlení v lokalitě Kunčičky.

- 10.1. *krátkodobý cíl:* Aktivizace nájemníků, společný úklid obou lokalit.
- 10.2. *krátkodobý cíl:* Realizace projektu Svépomoc v lokalitě Jubilejní kolonie.
- 10.3. *krátkodobý cíl:* Realizace programu Svépomoc v druhé části SVL Kunčičky.
- 10.4. *krátkodobý cíl:* Demolice nevyhovujících objektů.

11. Dlouhodobý cíl: Zkvalitnění bydlení v lokalitě Na Liščině.

- 11.1. *krátkodobý cíl:* Pokračování programu Svépomoc.
- 11.2. *krátkodobý cíl:* Demolice nevyhovujících objektů.
- 11.3. *krátkodobý cíl:* Příprava realizace pilotního programu svépomocné opravy bytů na vlastní náklady Na Liščině.
- 11.4. *krátkodobý cíl:* Realizace programu svépomocné opravy bytů na vlastní náklady.
- 11.5. *krátkodobý cíl:* Přenos dobré praxe.

12. *Dlouhodobý cíl:* Rozšíření systému podporovaného bydlení.

12.1. *krátkodobý cíl:* Azylový dům Na Liščině.

12.2. *krátkodobý cíl:* Doplnění sítě sociálního bydlení s podporou neziskového sektoru.

12.3. *krátkodobý cíl:* Přenos dobré praxe.

D. Vzdělání

Dlouhodobou vizí lokálního partnerství je zajištění rovných příležitostí ve vzdělávání s důrazem na vzdělávání v hlavním vzdělávacím proudu, zvýšení motivace ke vzdělávání jako jedné z životních priorit.

Priority:

- **podpora využívání nástroje asistent pedagoga**
- **realizace a rozvoj předškolní přípravy dětí**
- **podpora využívání nástroje speciální pedagog a psycholog v rámci ZŠ**
- **podpora programů pro doučování žáků**
- **podpora nástrojů k přechodu žáků základních škol do středoškolského vzdělávání**
- **podpora nástrojů pro udržitelnost žáků ve středoškolském vzdělávání**
- **spolupráce s PPP a OSPOD** (priorita není rozpracována v konkrétním cíli, nicméně je vysoce podporována v rámci aktivit jednotlivých partnerů).

13. *Dlouhodobý cíl:* Podpora nástrojů inkluzivního vzdělávání žáků základních škol.

13.1. *krátkodobý cíl:* Realizace Kulatého stolu pro ředitele ZŠ.

13.2. *krátkodobý cíl:* Realizace projektu Rovný start.

14. *Dlouhodobý cíl:* Zajištění programů doučování žáků.

14.1. *krátkodobý cíl:* Zajištění doučování v lokalitě Muglinov.

14.2. *krátkodobý cíl:* Realizace dobrovolnických programů pro doučování v SVL.

15. *Dlouhodobý cíl:* Zvýšení úspěšnosti docházky žáků ze SVL.

15.1. *krátkodobý cíl:* Zkvalitnění kompetencí pedagogů ZŠ Škrobálkova.

16. *Dlouhodobý cíl:* Příprava dětí předškolního věku na úspěšný vstup do základního školství.

16.1. *krátkodobý cíl:* Realizace programů předškolního vzdělávání dětí a jejich rodičů.

Zdroj: Strategický plán Lokálního partnerství Slezská Ostrava

3.2. Návaznost priorit a cílů na potřeby lokality

Vzhledem k tomu, že výzkumné zprávy neuváděly žádná doporučení, nelze návaznost priorit a cílů na potřeby lokalit vyhodnotit. Velmi obecně lze tvrdit, že jednotlivé oblasti jsou v souladu s potřebami uvedenými v minulém Komunitním plánu 2007 – 2010.

4. Politika obce

4.1. Bytová politika

Realizace projektu - „Byty v domě Na Liščině 2“ - vybudování azylového domu

Projekt „Byty v domě Na Liščině 2“ je realizován v rámci Regionálního operačního programu NUTS II Moravskoslezsko 2007-2013, prioritní osa 2 Podpora prosperity regionu, oblast podpory 2.1 Infrastruktura veřejných služeb, dílčí oblast podpory 2.1.2 Rozvoj infrastruktury sociálních služeb, a to v souladu s usnesením Výboru Regionální rady regionu soudržnosti Moravskoslezsko č. 29/271 ze dne 19. 8. 2009.

V rámci projektu byl vybudován nový azylový dům v ul. Na Liščině 2, Ostravě - Hrušově. Rekonstrukcí chátrajícího bytového domu vzniklo 10 nově vybavených bytových jednotek s kapacitou maximálně 47 míst a zázemí pro pracovníky sociálního odboru městského obvodu Slezská Ostrava. Vzniklo 5 nových pracovních míst a byla registrována nová sociální služba. V rámci projektu je prostřednictvím křížového financování spolufinancován rovněž roční provoz azylového domu. Otevřen byl v srpnu 2010. Projekt je spolufinancován z rozpočtu Regionální rady regionu soudržnosti Moravskoslezsko prostřednictvím dotace ve výši 13,2 mil. Kč. A termín ukončení projektu byl stanoven na 29. 9. 2011.

Další aktivity

K dalším aktivitám patří oprava Liščiny v rámci programu Svépomoc. Kolaudace domů proběhla v září 2010. Kromě RPG, sdružení Vzájemného soužití a Nadace OKD se na projektu podílela i Slezská Ostrava. Slezská Ostrava spolupracovala s RPG také na opravě SVL v Kunčičkách. Diskutovalo se o záměru prodeje domů na Riegrově ulici.

Slezská Ostrava je co do rozlohy největší městský obvod. Nacházejí se zde ale většinou rodinné domy, městských bytů zde nikdy nebylo hodně. Prodat se jich stihlo zatím kolem pěti set, 1519 jich v majetku obvodu stále zůstává. *"Pokračujeme v prodeji celých bytových domů. Samostatně byty neprodáváme,"* uvedl vedoucí odboru majetkové správy radnice ve Slezské Ostravě. V loňském roce bylo podle něj prodáno patnáct domů s necelou stovkou bytů, podle současné strategie by si radnice asi tisíc bytů chtěla nechat. *"Obvod předpokládá, že zbývající bytový fond, který si ponechá, bude využívat jako sociální bydlení. Pozitivem vlastnictví bytového fondu je totiž to, že můžeme řešit bydlení našich občanů,"* uvedl vedoucí odboru. *"Negativem je, že nejsme schopni z vybraného nájemného zlepšit stav bytového fondu."* (MS Deník, 23. 5. 2011)

V rámci řešení dluhů na nájemném začal městský obvod využívat institutu zvláštního příjemce a uzavíral dohodu o hrazení stávajícího dluhu formou splátek jako motivaci pro nevypovězení z nájmu.

Bytovou politiku bude dále ovlivňovat revitalizace bytového fondu v lokalitách Liščina a Kunčičky a s tím také související program oprav bytů na vlastní náklady. Silně ji ovlivňuje přítomnost velkého vlastníka bytů na území obvodu, kterým je společnost RPG. Ta má svou vlastní politiku, aktivně spolupracuje s místními NNO. Časem uvidíme, do jaké míry opravy bytového fondu, míra zaktivizování obyvatel a míra zasíťování podpůrnými sociálními a preventivními službami mají vliv na zvýšení diverzity skladby obyvatelstva v lokalitě a na zvýšení inkluze stávajících obyvatel těchto lokalit.

Na konci roku 2010 bylo rozhodnuto o postupném prodeji bytových domů v lokalitě Hrušov v ulici Riegrova.

4.2. *Politika zaměstnanosti*

Městská část Slezská Ostrava byla zřejmě první, která využila institutu veřejné služby. Romové např. pracovali na úklidu v Riegrově ulici. Úřad městské části aktivně spolupracuje s Úřadem práce na organizaci Veřejně prospěšných prací.

4.3. *Vzdělávací politika*

Všechny čtyři základní školy ve Slezské Ostravě získaly nové vybavení. „Zmodernizujeme učebny výpočetní techniky, vybavíme odborné učebny informačními a komunikačními technologiemi a multimediální technikou, například interaktivními tabulemi, dataprojektory a vizualizéry,“ informoval vedoucí oddělení pro obnovu a rozvoj obvodu Slezská Ostrava. Žáci ve školách budou mít k dispozici také digitální jazykové laboratoře. Projekt na modernizaci základních škol je spolufinancován z ROP Moravskoslezsko (MS Deník, 11. 4. 2011). Ve školách byly například pořízeny výukové sady a modely do odborných učeben fyziky a chemie, případně tam vznikly třídy pro specializovanou výuku jazyků, digitální jazykové laboratoře. Náklady na tento projekt přesáhly deset milionů korun, přes osm milionů z toho činila dotace z Regionálního operačního programu Moravskoslezsko.

4.4. *Sociální politika, podpora sociálních a návazných služeb*

Na území městského obvodu Slezská Ostrava působí v sociální oblasti odbor sociálních věcí městského úřadu a několik NNO. Na odboru sociálních věcí městského úřadu je zřízeno

pracovní místo romský a sociální asistent. V roce 2008 byly na Úřadu městského obvodu Slezská Ostrava vytvořeny dvě pracovní místa v odloučeném pracovišti přímo na Riegrově ulici - místo koordinátora činnosti v sociálně vyloučených lokalitách a místo terénního sociálního pracovníka.

Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb

V rámci **Komunitního plánu sociálních služeb a souvisejících aktivit ve městě Ostrava do roku 2010** je jednou z cílových skupin také skupina Romské etnikum, která prostřednictvím cílů a opatření řeší problematiku sociálně vyloučených romských lokalit ve městě Ostrava, tedy i na území městského obvodu Slezská Ostrava.

Cíle a opatření Komunitního plánu sociálních služeb a souvisejících aktivit ve městě Ostrava do roku 2010 byly následující:

Cíl 1: Realizace stávajících sociálních služeb a aktivit

Opatření:

- Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež,
- Terénní sociální práce (terénní sociální pracovník, terénní pracovník, policejní asistent, zdravotně-sociální pomocník),
- Odborné sociální poradenství,
- Sociální bydlení s doprovodným sociálním programem.

Cíl 2: Řešit problematiku sociálního bydlení na území města

Opatření:

- Rozšíření sociálního bydlení s doprovodným sociálním programem v lokalitách Moravská Ostrava a Přívoz, Vítkovice, Mariánské Hory a Hulváky, Radvanice a Bartovice, Slezská Ostrava,
- Snaha o systémové řešení problematiky sociálního bydlení včetně návrhu na vypracování celoměstské strategie, případná iniciace návrhu na změnu statutu.

Cíl 3: Získání a udržení trvalého zaměstnání

Opatření:

- Rozšiřovat možnosti a kapacity rekvalifikačních kurzů s návazností na získání pracovního místa, podpora a rozšiřování pracovních míst v NNO a podpora vzdělávacích kurzů s návazností na zaměstnání,
- Podpora programů podporovaného zaměstnávání,
- Rozšíření kapacity veřejně prospěšných prací,
- Iniciace a podpora vzniku sociální firmy.

Cíl 4: Vzdělávání

Opatření:

- Rozšíření kapacity oboru Pedagogika pro asistenty ve školství, možnost doplnění středoškolského vzdělání.

Cíl 5: Potřeba odstranit bariéry

Opatření:

- Informační kampaně,
- Podpora společných aktivit majority a cílové skupiny,
- Podpora činnosti lidsko-právních týmů NNO.

V rámci **3. komunitního plánu sociálních služeb a souvisejících aktivit ve městě Ostrava na období 2011-2014**, pracovní skupina Romské etnikum vypracovala následující cíle a opatření:

Cíl 1	Podpora stávajících sociálních služeb
Opatření 1.1	Odborné sociální poradenství § 37
Opatření 1.2	Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež § 62
Opatření 1.3	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi § 65
Opatření 1.4	Terénní programy § 69
Cíl 2	Rozvoj sociálních služeb
Opatření 2.1	Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež v Ostravě - Radvanicích v lokalitě Lipina § 62
Opatření 2.2	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi v lokalitě Bedřiška v Ostravě - Mariánských Horách § 65
Opatření 2.3	Terénní programy § 69
Cíl 3	Vznik nových sociálních služeb
	Není plánován
Cíl 4	Podpora a rozvoj stávajících souvisejících aktivit
Opatření 4.1	Podpora stávajícího sociálního bydlení s doprovodným sociálním programem
Opatření 4.1 rozvoj	Podpora sociálního bydlení s doprovodným sociálním programem
Opatření 4.2	Aktivity na podporu vzdělávání a zaměstnatelnosti cílové skupiny

4.5. Bezpečnostní politika

Jeden diskutovaný aspekt bezpečnosti se týkal rušení policejní služebny. Zastupitelstvo Slezské Ostravy projevilo nesouhlas se zrušením obvodního oddělení policie. Starosta obvodu zaslal ministru vnitra otevřený dopis, ve kterém bylo uvedeno: *"Pane ministře, dovolu mi, abych Vás v souvislosti s výše zmíněnými fakty seznámil také se skutečností, že v dané oblasti bydlí značné množství nepřizpůsobivých občanů. Jen díky přítomnosti policistů se dařilo tamní neúnosnou situaci stabilizovat a kriminalitu udržet v únosné míře".* Nesouhlasí v něm s navrhovaným řešením, aby dané lokality zabezpečovaly hlídky ze vzdálených policejních služeben. Slezská Ostrava má dvě služebny policie. Jedna z nich přitom měla být zrušena. *"Se zrušením tohoto oddělení nesouhlasíme a občané už hojně podepisují petici, která bude adresována Krajskému ředitelství Policie ČR Severomoravského kraje,"* informoval v dopise starosta ministra.

Nesouhlas se týkal rušení služebny v problémové lokalitě, kde žije řada nepřízpůsobivých občanů. Podle ostravského policejního ředitele rušení služebny nemělo ovlivnit bezpečnost občanů v dané lokalitě. Starosta obvodu uvedl, že lokalita je problémová a její obyvatelé se musí potýkat s kriminalitou nejrůznějšího druhu. V dopise se píše: "*Absence oddělení Policie ČR tedy zcela jistě situaci dramaticky zhorší*".

V roce 2009 byla v Kunčičkách zřízena nová služebna strážníků městské policie.

5. Výsledky evaluace

5.1. Vstupní informace

Ustavující setkání lokálního partnerství proběhlo dne 25. srpna 2008. *Zpráva o činnosti Agentury pro sociální začleňování v romských lokalitách za období 1/2008-6/2009* uvádí, že vzniklé lokální partnerství mělo celkem 11 členů: samospráva (1), státní správa (1), NNO (2), vzdělávací instituce (3), policie (1), církevní organizace (1) a jiné (2). Lokální partnerství podle zprávy vznikalo tzv. na zelené louce a jeho charakter byl jednovrstevný (založeno na rovnosti partnerů). V roce 2008 v moravských lokalitách probíhal etnografický výzkum, který zpracovávala Masarykova univerzita, ale ve Slezské Ostravě nebyl výzkum dokončen a tedy ani zveřejněn. Dlouhodobý monitoring romských komunit v České republice byl dán Usnesením vlády České republiky č. 8 ze dne 4. ledna 2006. Jeho cílem je pravidelně, systematicky a dlouhodobě měřit efektivitu opatření směřujících k integraci romské populace a účelnost vynakládání veřejných prostředků do této oblasti (řešitelem výzkumu byla Fakulta sociálních studií Masarykovy university v Brně).

Ve *Zprávě o činnosti Agentury pro sociální začleňování v romských lokalitách za období 1/2008-6/2009* se dočítáme, že v rámci realizace integrovaných plánů rozvoje města v rámci oblasti podpory IOP 5.2c byla rozšířena působnost Agentury do města Orlová. Role Agentury zde spočívala především v podpoře vzniku „měkkých“ neinvestičních projektů. Agentura byla bezpečnostní komisí Moravskoslezského kraje přizvána k činnosti pracovní skupiny zaměřené na předcházení projevů rasově zaměřeného extremismu v regionu. Agentura byla přizvána i k přípravě individuálního projektu města Ostravy. Projekt měl být zaměřen na posílení sociálních služeb s celoměstským rozsahem.

V lokalitě Slezské Ostravy se Agentura věnovala naplňování těchto priorit:

priorita 1: Realizace projektu „Návrat do práce“ na ul. Riegrova

Cíl: Podpořit klienty z lokality Riegrova - zlepšit bytové podmínky a pomoci se zaměstnaností a vzdělaností klientů.

Strategie: Realizace cíle za podpory dvou koordinátorů přímo v lokalitě, zapojení klientů do práce formou veřejné služby, příprava kontraktů, zajištění rekvalifikací.

Stav v červnu 2009 byl následující:

- podařilo se získat dva nové pracovníky za odchozí pro zajištění kontaktu s klienty,
- došlo k navázání úspěšné spolupráce se sdružením STOP v Ostravě, realizaci volnočasových aktivit pro děti (v červnu byla návštěvnost cca 30 dětí),
- byla zprovozněna místnost klubovny v prostorách Riegrova.

priorita 2: Zlepšení situace v lokalitě Liščina podporou volnoč. aktivit

Cíl: Vybudování dětského hřiště a sportovního hřiště.

Strategie: Propojení sektoru NNO, soukromé sféry (RPG) a komunity, spolupráce s občany při přípravě prostor, podílení se na výstavbě.

priorita 3: Investiční projekt na podporu výstavby zázemí pro terénní sociální pracovníky a nízkoprahového zařízení pro děti a mládež se plánuje využít přes výzvu IOP.

- měkké projekty - volnočasové aktivity bude zajišťovat Charita (proběhlo jednání s městským obvodem).

Zpráva o činnosti Agentury pro sociální začleňování v romských lokalitách v roce 2009 (březen 2010) informuje o Slezské Ostravě následujícím způsobem. Zmiňuje se o 4 připravovaných projektech a jednom realizovaném. V roce 2009 dochází ke dvěma změnám. Pozici zástupce městského obvodu obsadil nově v lokálním partnerství místostarosta a v říjnu roku 2009 nastupuje nová lokální konzultantka. Zpráva informuje o dvouměsíční proluce způsobené obsazováním místa lokálního konzultanta a o snížené motivaci členů lokálního partnerství ke spolupráci na začátku roku 2009, což mělo zapříčinit nerealizování cca 10 projektů připravených v roce 2008. Dozvídáme se o komplikovaném postavení lokálního partnerství, což je dáno působením v obvodu v rámci celku statutárního města Ostrava. V rámci IPRM Ostrava je zapojen jiný obvod města - Vítkovice. Činnost konzultantky se tedy zaměřovala nejen na aktivity obvodu Slezské Ostravy, ale i obvodu Vítkovice, rovněž i další aktivity měly přesah do města jako celku.

V roce 2009 se činnost partnerů LP Slezska Ostrava zaměřovala na oblast Riegrovy ulice a Liščiny, které se staly po odsouhlasení lokálním partnerstvím jako prioritní. V Riegrově ulici působili dva z partnerů Lokálního partnerství Slezská Ostrava – sociální odbor městského úřadu Slezská Ostrava a o.s. Vzájemné soužití. Sociální odbor zřídil přímo v lokalitě dvě pracovní místa koordinátorů, kteří byli financováni prostřednictvím programu Rady vlády pro záležitosti romské komunity. Městský obvod přímo v lokalitě Riegrova zřídil 20 míst v rámci institutu veřejné služby, vybudoval se dětský koutek – hřiště. Začala spolupráce městského úřadu Slezska Ostrava s o.s. S.T.O.P, která zajišťovala v klubu pro děti doučování a volnočasové programy pro děti a mládež. V rámci řešení dluhů na nájemném začal městský obvod využívat institutu zvláštního příjemce a uzavíral dohodu o hrazení stávajícího dluhu formou splátek jako motivaci pro nevypovězení z nájmu.

V lokalitě Liščina se také odehrála spousta událostí. Proběhly zde aktivity na úpravu veřejných prostranství, jarní úklid, oprava kanalizace, byl otevřen dětský koutek, svépomocné úpravy interiérů, zavedení domovníci apod. RPG pokračovalo v projektu poskytování bytů pro rodiny ohrožené odebráním dětí do ústavní výchovy a bytů k sociálnímu bydlení rodin s doprovodným sociálním programem neziskovým organizacím

(zejména o.s. Vzájemné soužití). Prostřednictvím dotace z ROP měla být v lokalitě realizována Úřadem městského obvodu oprava domu na ulici Na Liščině 2 k realizaci sociální služby azylový dům pro rodiny s dětmi.

Zasedání lokálního partnerství se podařilo znovu uvést do pravidelného režimu na konci roku 2009. V roce 2009 se členové lokálního partnerství začali zabývat problematikou situace v lokalitě Kunčičky, která patří k nejrozsáhlejšími lokalitám ve městě. Mezi členy jmenovanými ve zprávě ještě nenalzáme o.s. Centrom. V roce 2009 lokální partnerství zasedlo celkem 4krát.

Strategické plánování v roce 2009 neprobíhalo. Statutární město Ostrava má zpracovaný střednědobý plán rozvoje sociálních služeb, vč. Priority Romové. Lokální konzultantka se účastnila jednání SPRSS. Klíčovou strategickou aktivitou na území Ostravy je příprava Strategie integrace romské komunity do roku 2013, která je součástí Střednědobého plánu rozvoje zpracovávaného krajským úřadem Moravskoslezského kraje.

Priority lokálního partnerství vycházely z podnětů jednotlivých partnerů a rovněž se odvíjely od aktuálních výzev dotačních programů. V roce 2009 se tedy neuvažovalo o zpracování strategického plánu, ale o akčním plánu klíčových aktivit identifikovaných ve zmíněných dokumentech a do konce dubna 2010. V roce 2009 se lokální konzultantka podílela na přípravě několika projektů.

V přiloženém hodnocení dvou členů lokálního partnerství zaznívají informace o tom, že se ve druhé polovině roku 2009 začalo aktivně pracovat, vítána by však byla přímá finanční pomoc. Obec vítala propojování aktérů. Dozvídáme se dále o formálním působení Agentury od roku 2008 a nenaplnění očekávání, tj. že Agentura nepřinesla finanční prostředky. Slovy jedné aktérky: *„Komunikace na území města s partnery fungovala již před vznikem lokálního partnerství, díky komunitnímu plánování. Nebyly splněny kvantitativní indikátory – nebyl podaný žádný projekt, vyškolené osoby v projektovém řízení, získané registrace poskytovatelů sociálních služeb, nebyla založena nova nezisková organizace, nebyla vytvořena sociální firma. Naše očekávání se nenaplnila.“*

Výroční zpráva o činnosti Agentury pro sociální začleňování v romských lokalitách 2010 (březen 2011) uvádí, že v roce 2010 došlo k vytvoření strategického plánu a jeho přijetí. Aktivita lokálního partnerství byly zaměřeny do dvou lokalit: Liščinu a Kunčičky. V lokalitě Liščina došlo k dokončení revitalizačních prací bytového fondu, odzkoušení pilotního projektu Oprava bytů na vlastní náklady a k dobudování a zprovoznění Azylového domu Liščina. V lokalitě Kunčičky došlo k jarnímu úklidu lokalit, na podzim ke komplexní revitalizaci bytového fondu, kdy bylo vlastníkem, firmou RPG, opraveno cca 500 bytových jednotek. Zároveň začaly v lokalitě působit nové služby – sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi a rovněž začala být provozována komunitní práce. Nedaleko byla otevřena první sociální

ubytovna. Dále se připravovaly další projekty k pokrytí potřeb obyvatel k realizaci v příštím roce. Lokální konzultantka se účastnila procesu komunitního plánování a rovněž byla členkou pracovní skupiny Integrovaného plánu rozvoje města (IPRM) ve Vítkovicích, kde spolupracuje na přípravě projektů s organizací Centrom. Dále se podílela na přípravě Strategie integrace romské komunity, jenž je přílohou střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb Moravskoslezského kraje.

Lokální partnerství se sešlo celkem pětkrát. Ze zápisů je zřejmé, že práce měla systematický charakter. V dubnu 2010 se pracovalo na SWOT analýze, vizích a prioritách. V květnu proběhlo schvalování Strategického plánu (vypořádání připomínek, schválení). Během roku do lokálního partnerství vstoupili dva noví partneři – organizace S.T.O.P. a organizace Centrom. Setkání partnerů fungovalo jako spíše obecnější informační platforma. Pracovní skupiny v rámci LP již od poloviny roku 2009 nefungují, preferují se jak individuální jednání či jednání několika partnerů, tak ad hoc skupiny dle aktuálních priorit (např. skupina partnerů k lokalitě Kunčičky). Partneři nemají potřebu vytvořit pracovní skupiny dle členění strategického plánu. Obvod Slezská Ostrava se do procesů zapojoval aktivně.

Během února až dubna 2010 byl vytvořen Strategický plán lokálního partnerství Slezská Ostrava, který ve 4 klíčových oblastech (sociální služby, zaměstnání, bydlení, vzdělání) stanovuje vize, priority a dlouhodobé cíle lokálního partnerství. Lokálními partnery bylo vygenerováno 16 dlouhodobých cílů, které byly následně rozpracovány do několika desítek krátkodobých cílů a jednotlivých opatření. Plán byl schválen Radou obvodu Slezská Ostrava dne 3. června 2010. Na prosincovém zasedání lokálního partnerství bylo provedeno hodnocení současné fáze naplňování opatření a cílů. Téměř všechny cíle i opatření byly naplňovány a to jak spoluprací partnerů, tak individuálně jednotlivými partnery. Aktivita obsažené ve strategickém plánu se dotýkají 4 sociálně vyloučených lokalit na území městského obvodu Slezská Ostrava tj. celkem zhruba 1500 osob (tedy mimo další osoby zapojené do konferencí, zaměstnance poskytovatelů, kteří jsou v mnoha projektech rovněž cílovou skupinou). Strategický plán byl definovaný jako podporný dokument komunitního plánování. V rámci projektového poradenství je uvedeno 6 projektů. S komentářem, že partneři v Ostravě jsou v drtivé většině zkušenými projektovými žadateli, projekty si jsou schopni zpracovat sami. Projektové poradenství spočívá v informování o aktuálních výzvách, ve zpracování výtahu a důležitých informací z výzev, z konzultací a diskusí ke konkrétním požadavkům výzev jak v individuálních konzultacích, tak při větších setkáváních (např. IPO/IOP), v podpoře a pomoci při formulování projektových návrhů a záměrů. Lokální konzultantka tak byla nositelem informací o návrzích partnerů a facilitátorem při přípravě projektů tak, aby bylo dosaženo provázanosti jejich aktivit a zabráněno duplicitě. Také u některých projektů zpracovávala některé části, a to především části týkající se rizik, potřebnosti, návaznosti apod.

Zpráva rovněž poukazuje na některé další aktivity, na nichž se Agentura podílela (Zpracování studie – Popis sociálně vyloučených romských lokalit v regionu Ostravska, Kulatý stůl pro

ředitele ostravských škol – nástroj asistent pedagoga - ve spolupráci s krajským úřadem), spolupráce na konferenci Sociální bydlení v Ostravě a Zlíně – Centrom).

V rámci evaluačního sezení k ukončení působení Agentury se aktéři shodli na tom, že by Agentura neměla lokalitu a LP opouštět a že se nejeví jako možné ani žádoucí, aby vedení lokálního partnerství v dané chvíli převzalo město nebo městský obvod. Rozhodnutí Monitorovacího výboru z února 2011 bylo ukončit činnost Agentury k 30. červnu 2011 bez další formy podpory.

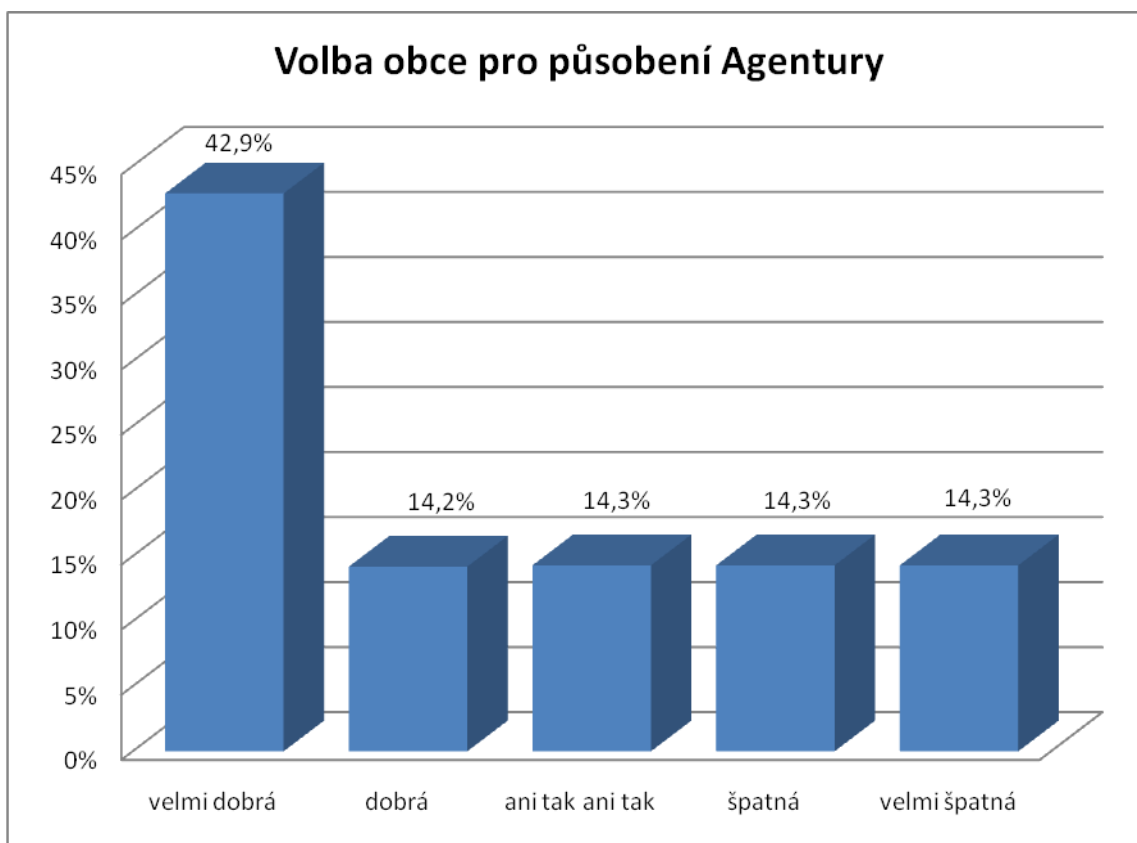
Časový snímek působení Agentury

Agentura začala v lokalitě působit od jara 2008, v srpnu 2008 bylo založeno lokální partnerství. V roce 2009 dochází ke střídání lokálních konzultantek, po asi dvouměsíční prodlevě nastupuje nová konzultantka v říjnu 2009. Ale už od jara 2009 je viditelná delší stagnace, v dubnu bylo lokální partnerství, další udělal zástupce z centrály v srpnu - informativní. Po dobu téměř celého roku se toho mnoho neodehrálo. Důvěra partnerů vymizela. Poté nebyla vůle v pracovních skupinách pokračovat. V roce 2009 se neuvažuje, ani nepracuje na strategickém plánu. Nová lokální konzultantka se téměř dalšího půl roku zorientovává v poměrně složitém prostředí města, ve kterém běží řada procesů a zákulisních praktik. Od února do dubna 2010 se pracuje na strategickém plánu. Schválen byl Radou obvodu Slezská Ostrava dne 3. června 2010. Na jeho naplňování zbývá čas půl roku.

5.2. Počátky intervence do lokality

Důležité je, jakým způsobem se Agentura v obci uvedla a etablovala. Dále také okolnost, zdali byla v obci chtěná a žádaná.

Samotný **výběr obce pro spolupráci s Agenturou** považují místní aktéři spíše za dobrou volbu. Za velmi dobrou volbu ji pokládají více než dvě pětiny dotázaných (42,9%) a za dobrou volbu další více než desetina aktérů (14,2%). Neutrální postoj k rozhodnutí obce pro spolupráci zaujímá více než desetina dotázaných (14,3%). Za špatnou volbu ji pokládá rovněž více než desetina dotázaných (14,3%) a za velmi špatnou volbu další více než desetina aktérů (14,3%). Celkově jsou tedy s výběrem obce pro spolupráci s Agenturou spokojeny téměř tři pětiny aktérů (57,1%) a nespokojena více než čtvrtina z nich (28,6%).

V rozhovorech aktéři uvedli, že výběr městského obvodu nebyl špatnou volbou, „*pokud by bylo splněno to, co bylo slíbeno*“. Aktéři se vraceli k tomu, že Slezská Ostrava má na svém teritoriu neúměrně vysoký počet sociálně vyloučených lokalit a v rámci Ostravy nese velkou zátěž. Neusnadňují jí to ani specifika obvodu, jako je jeho rozsáhlost. Slezská Ostrava hledala řešení a je tedy dobré, že na nabídku Agentury přistoupila. „*Ten prvotní podnět byl: máme know how a víme jako to dělat, a my potřebujeme peníze, které přislíbila Agentura a Slezská na to zareagovala, což bylo fajn*“. Obvod znal své problémy a přistoupil na nabídku, která se zdála být v počátku dobrá. „*Slezská ty problémy měla, proto to bylo dobré*“. Mnozí neskrývali, že hlavní a jedinou motivací byly slibované peníze, s nimiž by si obvod uměl poradit.

Vedle kladných ocenění se ale setkáváme s kritikou tohoto rozhodnutí. Zde existuje poměrně velká shoda. Zásadním problémem, proč bylo rozhodnutí špatné, bylo, že dohodu o spolupráci uzavřel městský obvod a ne statutární město Ostrava jako celek. Podle aktérů kritiků dává smysl působení Agentury v malých obcích, ale ne ve velkých městech. Zcela se na začátku opomenulo na město a začalo se s ním vyjednávat až ad hoc. Nikoho na začátku nenapadlo, že je obvod součástí procesů odehrávajících se ve městě. Prostředí města také bylo nasyceno zkušenými organizacemi, plánovacími procesy a dalšími přesahy, které nikdo v počátcích nebral v úvahu. S městem se začalo vyjednávat až později. „*Ostrava má dobře rozpracované komunitní plánování a síť organizací, z tohoto pohledu je agentura zbytečná, nebyl to mimořádný přínos*“. Agentura vstoupila do složitého prostředí a navíc „*ani město*

nedokázalo z Agentury vytěžit vše, nabídka z Agentury pro Ostravu byla prošlá“. Názory se zde liší: buď měla na spolupráci přistoupit celá Ostrava a jinak zformulovat zadání, nebo se do města s vytvořenými kapacitami nemělo vstupovat vůbec. Pokud měla Agentura do města vstoupit, měla být podle názorů některých na místní situaci lépe připravená, smysl by to mělo, protože i ona disponovala kapacitami, „které nemá ani Kraj“.

Pro ilustraci přikládáme několik článků z tisku, které se zabíraly příchodem Agentury do Slezské Ostravy. I v tisku lze vystopovat stopy rozčarování z nenaplněných očekávání týkajících se přísunu peněz do lokality.

Šest milionů Romům. Ale na co?

26.8.2008 Lidové noviny, str. 5 Morava a Slezsko

Prodej problémových domů se uskuteční ve spolupráci s vládní agenturou

OSTRAVA V Ostravě stále nevědí, jak naložit s šesti miliony korun, které dostanou na pomoc romským lokalitám. Mají směřovat do jednoho z nejpostiženějších obvodů, Slezské Ostravy.

Právě taková částka zatím na Ostravu připadá jako podíl ze stomilionové sumy určené pro celou republiku. Podle ředitele nově vytvořené Agentury pro sociální začleňování v romských lokalitách Marka Podlahy teprve začnou vznikat konkrétní projekty. Na ně chce agentura získávat další prostředky z Evropské unie. Romům mají peníze pomoci v základních sociálních oblastech, jakými jsou školství, bydlení nebo zaměstnanost.

Rozlohou největší ostravský obvod se stal jedním z dvanácti míst v zemi, kde má agentura pracovat. „Doufám, že už na radnici nebudou chodit lidi s tím, že chtějí zřídit domobranu,“ řekl včera při slavnostním zahájení projektu starosta obvodu Slezská Ostrava Antonín Maštaliř. Připomněl, že na jejich území existuje několik velmi problémových romských ghett. „Kýžený efekt je zlepšení kvality života lidí ve vyloučených lokalitách,“ vysvětlila včera ambice projektu ministryně Džamila Stehlíková.

Obvod Slezská Ostrava má zhruba dvacet tisíc obyvatel a projekt se dotkne pětiny z nich. Především by to měli být chudí Romové. Agentura si již nechala zpracovat sociologickou studii obvodu a ze zprávy například vyplývá, že prakticky nejhůř jsou na tom obyvatelé Riegrovy ulice v ostravském Hrušově. Ve čtyřech zpusťšených domech bydlí v padesáti bytech zhruba dvě stovky lidí. „V bytech se často vyskytuje plíseň, v některých bytech nejsou koupelny a sklepy jsou zatopené,“ uvádí zpráva.

Zastupitelstvo obvodu hodlá domy s problematickými nájemníky prodat. Ne však každému. „Nechci, aby nájemníky nějaký podnikatel vyplatil a oni za chvíli přišli žádat na radnici o byt,“ říká starosta Maštaliř. Obvod se bude nyní spolu s dalšími nevládními organizacemi snažit o to, aby vznikla společnost, která domy od obvodu odkoupí. Podle představ radnice by měla společnost vlastnit domy o své nájemníky pečovat. „Někdo musí hlídat, aby ti lidé posílali děti do školy, platili nájemné a podobně,“ říká Maštaliř. A právě ve snahách o řešení problému na Rigerově ulici by mohla nově vzniklá agentura pomoci.

Na podobném principu, na jakém má podle představ slezskoostravské radnice vzniknout projekt v Riegrově ulici, funguje Vesnička soužití, která je rovněž na území tohoto obvodu. V šestnácti dvojdomcích tam žijí romské i neromské rodiny. Domy si postavily rodiny svépomocí. Ve vesničce provozované katolickou Charitou funguje komunitní centrum, které obyvatelům pomáhá s hledáním práce nebo doučováním dětí. „Při vzniku vesničky jsem dával jejímu fungování tak rok. A i když problémy jsou, vesnička pořád funguje,“ říká starosta o vesničce, otevřené v roce 2002.

Další problémovou lokalitou, na kterou se chce agentura zaměřit, je Osada míru v Kunčičkách. Je tam pět set bytů, z toho 400 obsadili Romové. Právě tam někteří z místních občanů volají po domobraně. V ulicích je nepořádek, bují drobná kriminalita. „Chtělo by to víc sociálních pracovníků. Každou rodinu by měli mít pod kontrolou,“ myslí si romský aktivista František Sivák, který v Kunčičkách žije. Že do čtvrti přijdou peníze a aktivity, které mají pomoci Romům, Sivák vítá

Ostravě chybějí peníze na pomoc v romské čtvrti

31. 1. 2009, Lidové noviny, str. 6

Tíživá situace v ostravské lokalitě Hrušov, kde žijí převážně Romové, se ještě více zhoršila. Obvod Slezská Ostrava proto žádá stát o 400 tisíc korun na vznik dvou míst pro sociální pracovníce, které by měly pomoci problém řešit.

Životní úroveň Romů se podle mluvčí radnice Marie Stypkové kvůli hospodářské krizi ještě více zhoršila a obvod situaci považuje za velmi vážnou. Na radnici se obrací velké množství lidí, kteří žádají o přidělení obecního bytu nebo bytu v Domě na půl cesty, který chce obvod vybudovat. „Žádosti poukazují na tíživou situaci občanů, kteří přišli například o práci a nemají z čeho zaplatit byt,“ uvedl starosta Antonín Maštalíř.

Lokalita v Hrušově patří dlouhodobě k problematickým místům ve městě, v roce 1997 ji zasáhly povodně a řadu jejích obyvatel připravily o střechu nad hlavou. Městský obvod doufal v to, že by mu kritickou situaci mohla alespoň zčásti pomoci vyřešit vládní Agentura pro sociální začleňování v romských lokalitách, jež začala působit ve Slezské Ostravě loni v srpnu. Slíbené peníze však dosud nedorazily.

Pomoci s romskými ghetty měla vládní agentura. Zatím jsou její plány pouze na papíře

DENÍK

Ostrava - S velkými plány, jak řešit problémy ve vyloučených romských lokalitách, přijela do Slezské Ostravy loni v srpnu delegace v čele s ministryní Džamilou Stehlíkovou. Na konkrétní projekty ale do Ostravy nepřišla ještě ani koruna.

Jaké jsou zhruba po půl roce výsledky činnosti vládní Agentury pro sociální začleňování v romských lokalitách, která působí ve Slezské Ostravě? Dalo by se říct, že celkem žádné. Například proto, že do

Ostravy zatím nedorazily slibované miliony korun na řešení problémů v romských ghettech.

Z peněz, které měla do Ostravy zmíněná agentura přinést, plánovala radnice například vybavit nízkoprahové centrum v Hrušově, které má podchytit hlavně romské děti. Ty by tam měly chodit po škole například si dělat domácí úkoly nebo navštěvovat kroužky. Centrum by mělo sloužit ale i dospělým, nabízet by mělo třeba kurzy vaření. „Nakonec to ale zamrzlo a museli jsme to celé zaplatit z vlastních peněz,“ podotkl starosta Slezské Ostravy Antonín Maštaliř s tím, že obvod má ale omezené možnosti na financování podobných projektů. „Nechci zbytečně utápět peníze z našeho rozpočtu, proto hledáme všechny možné externí zdroje z různých fondů a grantů,“ vysvětlil starosta.

Na dvanáct vytipovaných lokalit v České republice měla mít agentura do začátku 100 milionů korun. Peníze na realizaci projektů chtěla ale získávat především z fondů Evropské unie. Konkrétní projekty měly vzejít z návrhu členů takzvaného Lokálního partnerství, kde byly vedle agentury například místní radnice či neziskové organizace. První menší projekty v Ostravě měly být realizovány už loni na podzim. Slíbené peníze však nedorazily.

„V tuto chvíli ještě peníze nejsou, snažíme se je získat i jinými cestami,“ uvedla Kateřina Michalíková z Agentury pro sociální začleňování, která má na starosti Ostravu. Nyní například agentura žádá Radu vlády České republiky o dotaci na dva koordinátory, kteří by působili v Riegrově ulici v Hrušově, kde ve čtyřech zpusťovaných domech žije asi 170 lidí, převážně Romů. Plán, že se tyto obecní byty převedou do vlastnictví neziskové organizace, která by zajistila jejich opravu a současně dohlížela na to, aby už nedošlo k jejich zpusťování, se ale zatím zadrhl. „Lokální partnerství je zachováno, ty vize tam jsou a my se budeme snažit o jejich naplnění, i když postupnými kroky,“ dodala Michalíková.

Přísunu peněz do regionů tak, jak si to představovala agentura, prý bránil zákon o dotacích. Zajistit tok peněz už ministryně Stehlíková nestihne. „Poslední akcí ministryně bylo začlenit mezi vyloučené lokality jako třináctou i Isitvínovský Janov. Nastartování financování projektů už je na novém ministru,“ sdělil tiskový mluvčí bývalé ministryně pro lidská práva Petr Koubek.

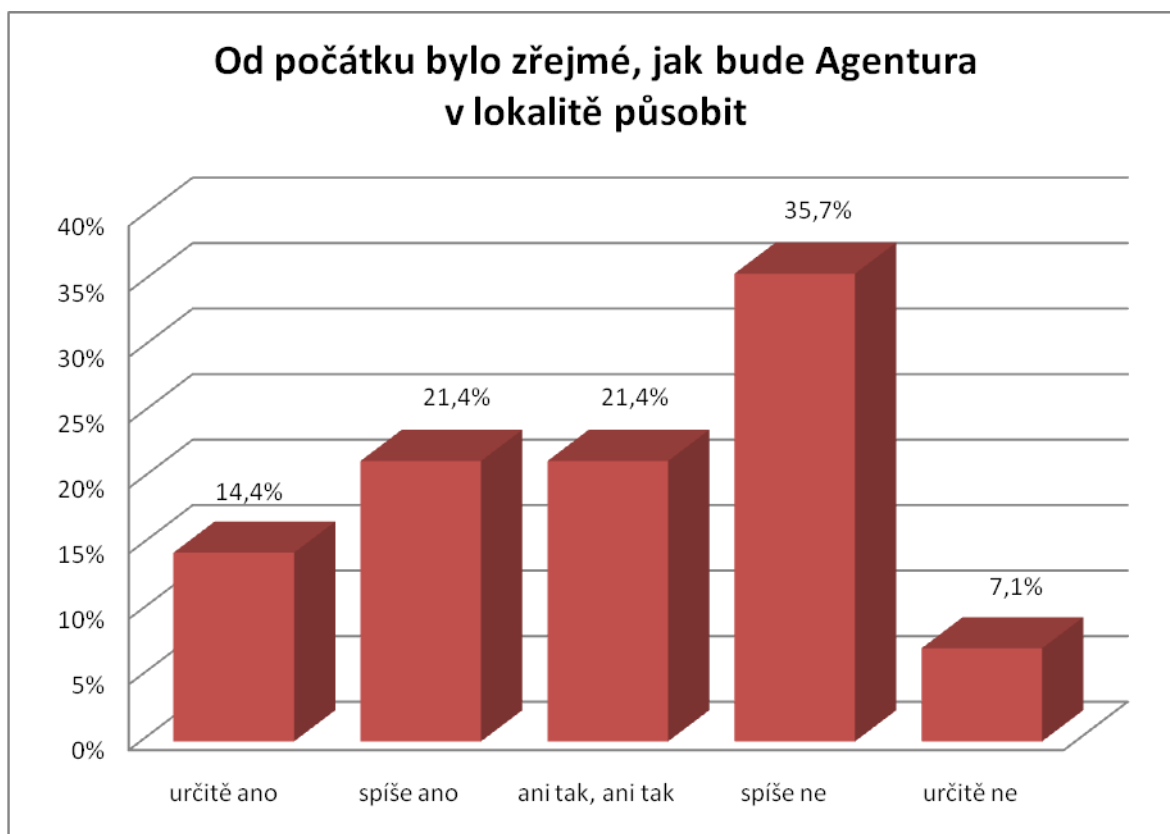
Nový ministr pro lidská práva Michael Kocáb nastupuje do své funkce právě dnes. „Očekávám, že všechny lokality osobně objede a naváže na to, co začala dělat ministryně Stehlíková, a podaří se mu slíbené peníze do regionů dostat,“ říká Maštaliř. „Zatím jsem však od něj v médiích slyšel jen vyjádření k tomu, že má Romy rád, že jsou mezi nimi dobří muzikanti,“ podotkl starosta Slezské Ostravy Antonín Maštaliř.

Ve Slezské Ostravě je několik problémových lokalit. Kromě Riegrově ulice v Hrušově, kde je situace nejhorší, je to také Nová Osada v Kunčičkách, dále v části Zárubku a v oblasti hranice Hrušova a Muglinova.

Očekávání byla zpočátku velká. Do značné míry je podnítilo i osobní angažování tehdejší ministryně pro lidská práva. Vše začalo „*velkými sliby*“. Na úvod bylo „*slavnostní shromáždění s ministryní a plno slibů*“. Vše vypadalo „*velkolepě a nadějně*“. Zahájení bylo nesmírně formální a slavnostní a aktéři začali cítit svou šanci na získání finančních prostředků. O členství v lokálním partnerství byla tlačení. „*Dramaticky - nechtěli se mnou jednat, musela jsem se vnutit*“. Nejedna aktérka byla odmítnuta úplně. Na zájem o členství Agentura nereagovala, protože se údajně „*věnovala silným hráčům, kteří kuli plány*“. Všichni očekávali nějakou příležitost a mezi některými organizacemi se bohužel prohloubila rivalita, která už i tak byla mezi organizacemi ve městě dost velká. Sliby zněly dobře: „*že přinesou*

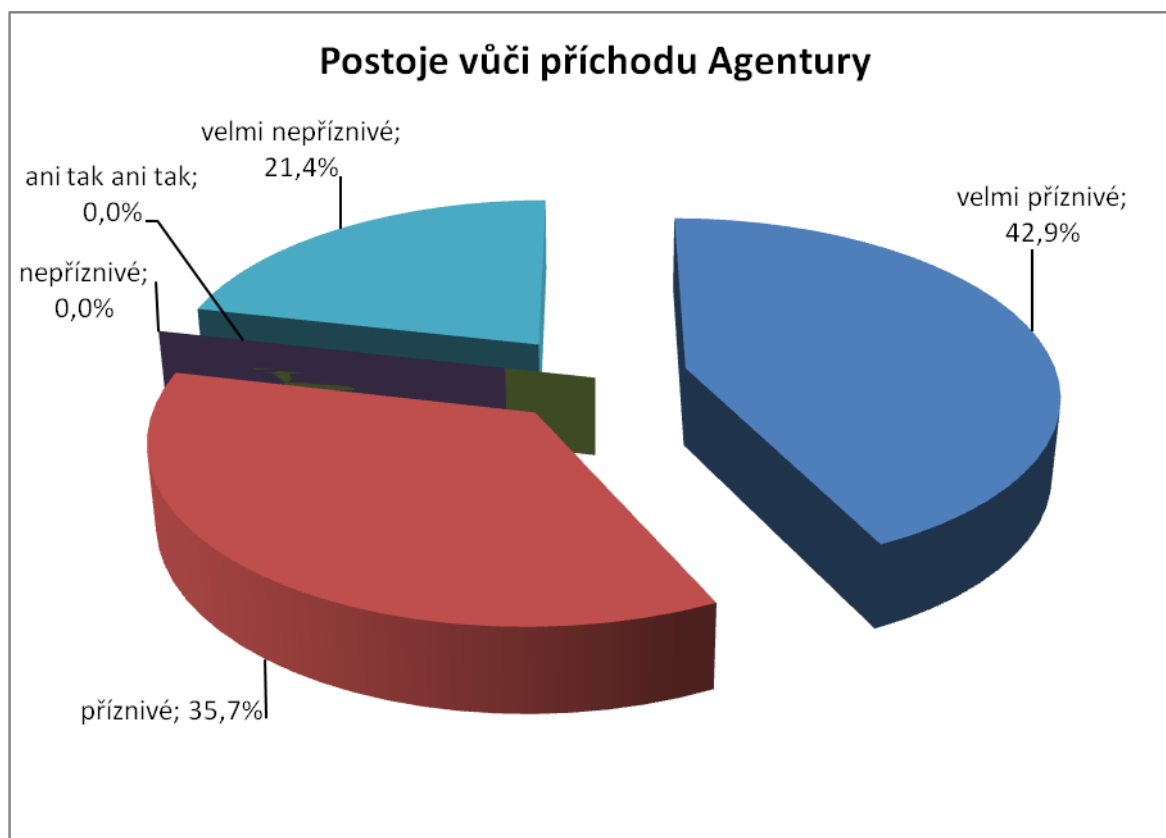
peníze a pomůžou neziskovkám, které už se o to nebudou muset starat, ale jen dělat sociální práci“. Čile se vyjednávalo i v zákulisí. Do značné míry k tomu přispěla i přítomnost prvního lokálního konzultanta, který současně působil ve vedení organizace v Praze. „*Slezská Ostrava očekávala hodně peníze, později se ukázalo, že je to jenom metodická pomoc, která pro Ostravu není až tak moc důležitá*“. Kromě slibovaných peněz se zpočátku hovořilo o vzniku nové silné organizace, což určitě na ostatní aktéry nepůsobilo dobře. Jak ale někteří uvádí, kromě peněz byly představy velmi mlhavé a vyčkávalo se, co z toho nakonec bude.

Jak vidíme z dalších kvantitativních údajů, Agentura nedokázala ve Slezské Ostravě jasně aktérům sdělit, **jak bude v obci působit a jakým způsobem bude pracovat**. Určitě nebylo zřejmé její působení téměř desetině aktérů (7,1%) a spíše nebylo zřejmé další více než třetině aktérů (35,7%). Neutrální stanovisko zaujala k této netransparentnosti více než pětina dotázaných (21,4%). Celkem tedy nebylo od počátku zřejmé, jak bude Agentura v místě působit více než dvěma pětinám aktérů (42,8%). Naopak určitě srozumitelné bylo pro více než desetinu dotázaných (14,4%) a spíše srozumitelné pro více než pětinu respondentů (21,4%).

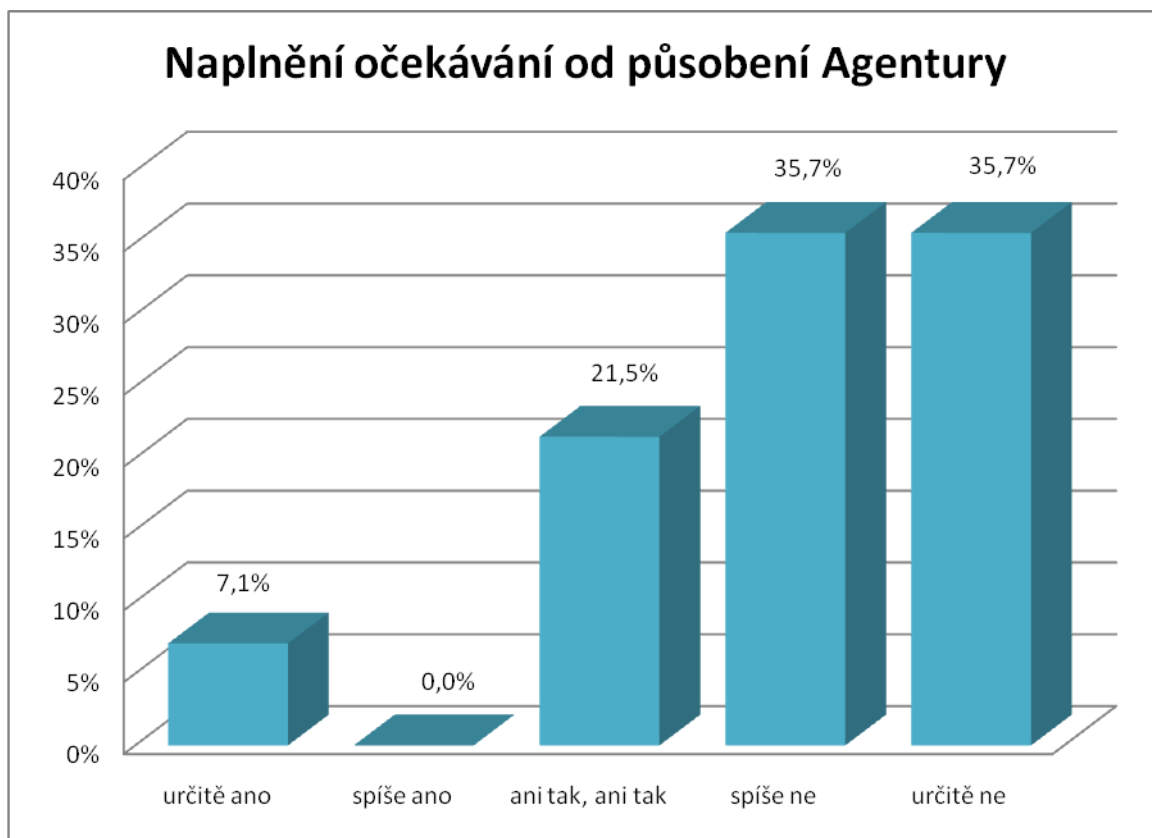

Celková **atmosféra v obci ve vztahu k příchodu Agentury** se dá charakterizovat slovem *de grandes attentes*. Tato velká očekávání provázela pochopitelný optimismus a zejména, na což kladou aktéři důraz, očekávání financí. S nimi si měly organizace nakládat ve prospěch sociálně vyloučených osob v městském obvodu. Tím, že nebylo jasně řečeno, co se bude dít, začali mnozí do očekávání promítat své vlastní představy a cíle. Panovalo zde „nadšení pro spolupráci, očekávání a natěšení, co dokážou přinést, např. vzdělávací projekt“. Pro jiné to byla další příležitost snadných finančních zdrojů. „Těšili jsme se na peníze“. A také to, že se „něco hmatatelného vytvoří, další koordinátor že to bude“. A v této drobné poznámce je další záludnost, která ovlivnila další působení Agentury. Lokální konzultant byl některými vnímán jako protiklad k romské poradkyni na městě a nejasné vymezení role lokálního konzultanta jen podpořilo obavy z nežádoucí konkurence.

Kvantitativní data vypovídají o tom, že **postoje obce jako celku vůči příchodu Agentury** byly víceméně příznivé. Za velmi příznivé označily postoje obce vůči příchodu Agentury více než dvě pětiny dotázaných (42,9%) a za příznivé více než třetina dotázaných (35,7%). Velmi nepříznivé postoje zaujímala obec vůči příchodu Agentury podle názoru více než pětiny aktérů (21,4%). Celkově tedy nalézáme příznivé postoje obce vůči příchodu Agentury u více než tři čtvrtin aktérů (78,6%).

A do jaké míry se očekávání aktérů naplnily? Názory aktérů jsou rozloženy nerovnoměrně. Očekávání se určitě naplnily u méně než desetiny aktérů (7,1%). Neutrální hodnocení nalézáme u více než pětiny dotázaných (21,5%). Naopak určitě se očekávání nenaplnilo u více než třetiny dotázaných (35,7%) a spíše se nenaplnilo u další více než třetiny respondentů (35,7%). Oněch rozčarovanych aktérů ve srovnání s původními očekáváními jsou více než dvě třetiny (71,4%).

Vysvětlení, proč tomu tak je, nalézáme ve zklamání z toho, že do místa nedorazily slíbené finanční prostředky. „Velký přísun peněz“ nenastal. Rozčarování bylo skutečně velké a promítlo se i na stránky tisku. Měly být financovány konkrétní projekty, které mnozí aktéři začali připravovat. Vedle „finančního“ očekávání ale nalézáme také další, kterým bylo síťování místních aktérů a zapojení dalších, kteří se cítili být stranou dění. Očekávala se výměna informací, vytvoření jednoho velkého projektu s účastí všech, spolupráce při řešení odborných témat, vyvinutí tlaku na místní samosprávu a navázání na předchozí aktivity. Od Agentury se současně očekávalo, že se stane vlivovým orgánem, který bude pro městský obvod partnerem. Ale realita byla jiná, po příchodu Agentura v místě nic „nerespektovala“.

5.3. Dosahování cílů, poslání Agentury a jejich vnímání aktéry

Vzhledem ke zjištěným pestrým očekáváním a velkému projektování všemožných názorů a podnětů do příchodí intervence, jsme se rozhodli blíže věnovat také tomu, jak aktéři vnímali cíle a poslání Agentury a jak hodnotili jejich dosahování.

Základní dokument pro podporu sociálního začleňování ve městech, obcích a mikroregionech definuje **hlavní poslání Agentury** následovně: „Agentura je nástrojem Vlády ČR k zajištění podpory obcím v procesu sociálního začleňování. Agentura pro sociální začleňování

podporuje obce a města, aby mohly plnit svoji funkci - zajišťovat či pomáhat zajistit všem občanům rovný přístup ke vzdělávání, bydlení, zdravotní péči, zaměstnání, sociálním službám a bezpečí. Agentura podporuje taková opatření, která pomohou samosprávám v procesu sociální integrace obyvatel ohrožených sociálním vyloučením a v rozvoji sociálně vyloučených lokalit v kontextu a zájmu celé obce/města a všech jejích občanů. Posláním Agentury je propojovat subjekty na místní úrovni tak, aby spolupracovaly při sociálním začleňování. Agentura podporuje nadresortní přístup a propojování působení veřejné správy a neziskového sektoru.“

Zejména se pak jedná o podporu v oblasti:

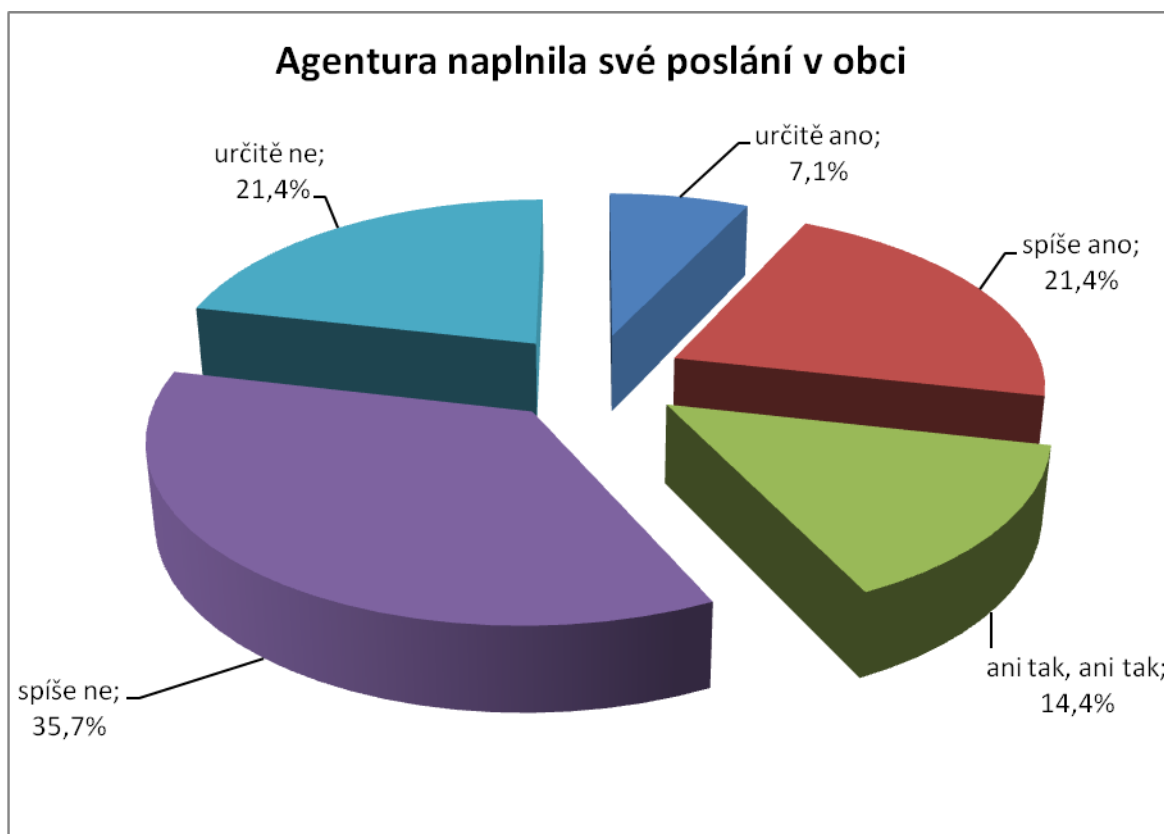
- v zajištění služeb na podporu vzdělání, podporu zaměstnanosti, sociálních služeb a sociálního bydlení, a zajištění infrastruktury pro tyto služby;
- v čerpání prostředků z evropských strukturálních fondů, státního rozpočtu, krajských dotačních programů a dalších zdrojů;
- v komunikaci s ústředními orgány státní správy, zejména resorty, které mají sociální začleňování v gesci; z podnětů při práci v lokalitách Agentura formuluje návrhy v oblasti legislativy, dotačních titulů, sociálních politik, apod.

Jak ale **poslání Agentury vnímají samotní aktéři** v lokalitě? Agentura má být prostředníkem, jakýmsi mediátorem pro nevyřešené nebo obtížně řešitelné záležitosti v lokalitě. Jejím posláním má být dotlačit ostatní k realizaci konkrétních projektů. Její poslání ale nemůže být ve všech místech stejné, v případě velkých měst, kde jsou již procesy dostatečně popředu, „*nenabízí nic nového*“. Posláním je akcelarovat procesy, „*oznamování výzev a dotačních titulů, obhajování své činnosti*“. Má „*zjednodušit tok peněz a propojit partnery, působit jako facilitátor, supervizor, koordinátor*“. Místo projektového poradenství má sama přinášet peníze. Posláním je dále „*vytvoření systémového nástroje - prostředí pro práci s vyloučenými, závazání obce k určitým povinnostem, povinná provázanost mezi sociálními aktéry*“. Jindy je poslání spatřováno přímo v nástrojích a metodách – zejména ve vytvoření lokálního partnerství. Posláním je „*vytvoření platformy, protože jinak je to na respektování pouze velkých hráčů, kteří v lokalitě působí, metodická pomoc na správném místě*“ a tím prý Ostrava není. Předností je „*celoplošné působení*“.

Někteří poslání Agentury negují a uchylují se ke kritice Agentury jako celku. Je to „*tunelování peněz z EU, nedošlo k přenosu peněz, nepřineslo to konkrétní peníze na konkrétní projekty, místo Agentury se peníze měly rozpustit do jednotlivých lokalit*“. Kritiky se týkají přílišného teoretizování a málo konkrétní práce v terénu. „*Převažuje teoretické sezení u stolu*“. Údajně ani samotná Agentura neví, co jejím posláním je.

Podívejme se dále, jak bylo toto různorodě vnímané **poslání Agentury podle názoru aktérů naplňováno v obci**. Určitě bylo naplněno podle méně než desetiny dotázaných (7,1%) a

spíše bylo naplněno podle více než pětiny dotázaných (21,4%). Neutrálně hodnotí dosažení poslání Agentury více než desetina respondentů (14,4%). Spíše své poslání Agentura v obci nenaplnila podle více než třetiny dotázaných (35,7%) a určitě své poslání nenaplnila podle více než pětiny aktérů (21,4%). Je zřejmé, že se jedná především o ty aktéry, kteří poslání Agentury situují do oblasti přímé a konkrétní práce a v oblasti metodického působení spatřují pouhé teoretizování. Celkově tedy Agentura naplnila své poslání v očích více než čtvrtiny aktérů (28,5%).

V *Základním dokumentu pro podporu sociálního začleňování ve městech, obcích a mikroregionech* je uvedeno, že hlavním posláním Agentury je podpořit obce a města, aby mohly plnit svoji funkci - zajišťovat či pomáhat zajistit všem občanům rovný přístup ke vzdělávání, bydlení, zdravotní péči, zaměstnání, sociálním službám a bezpečí. Právě na toto jsme se dotazovali aktérů v dotazníku a požádali jsme je, aby posoudili, **do jaké míry podpořila Agentura obec, aby byl zajištěn rovný přístup ve jmenovaných oblastech.**

V oblasti vzdělávání se vyslovili aktéři tak, že rovný přístup ke vzdělávání byl zajištěn podle 9,1% dotázaných, nebyl zajištěn podle 81,8% dotázaných a neutrální hodnocení vystavilo 9,1% dotázaných.

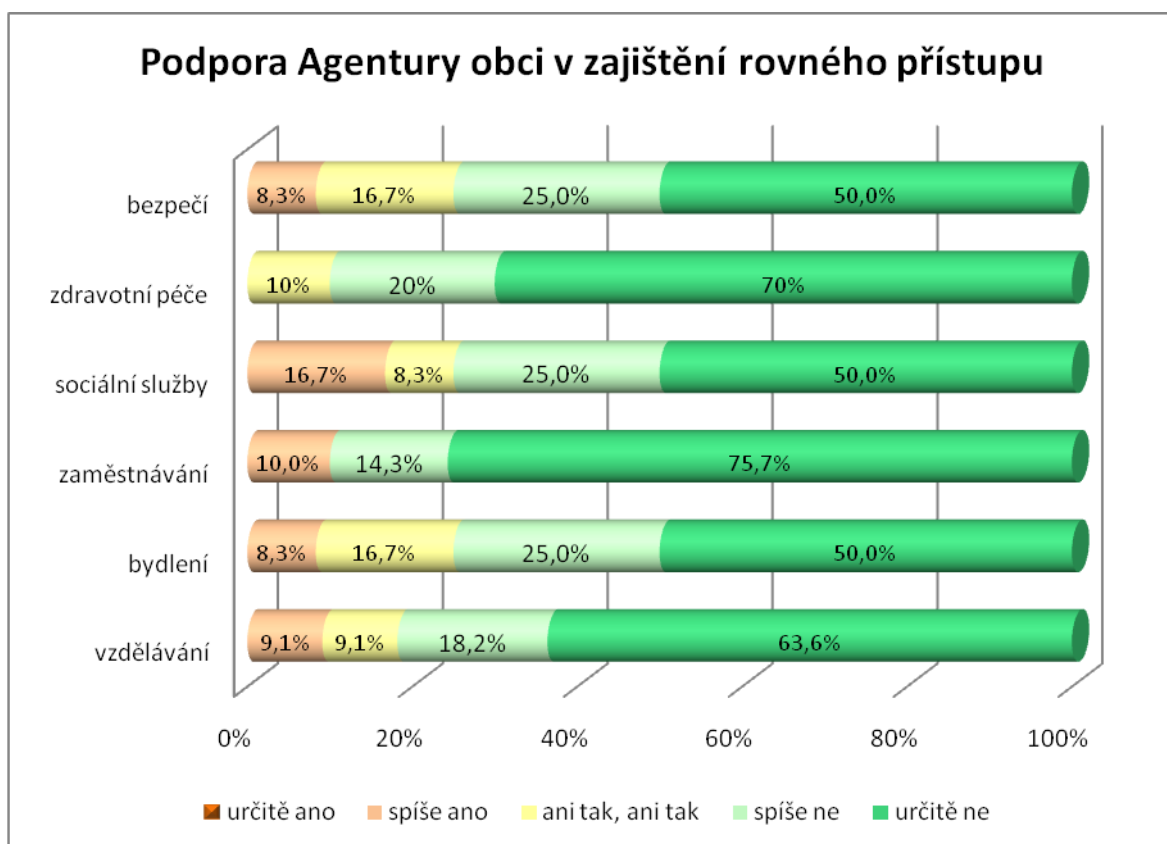
V oblasti bydlení se vyslovili aktéři tak, že rovný přístup k bydlení byl zajištěn podle 8,3% dotázaných, nebyl zajištěn podle 75% dotázaných a neutrální hodnocení vystavilo 16,7% dotázaných.

V oblasti zaměstnávání se vyslovili aktéři tak, že rovný přístup k zaměstnání byl zajištěn podle 10% dotázaných, nebyl zajištěn podle 75,7% dotázaných a neutrální hodnocení nevystavil nikdo z dotázaných.

V oblasti sociálních služeb se vyslovili aktéři tak, že rovný přístup k sociálním službám byl zajištěn podle 16,7% dotázaných, nebyl zajištěn podle 75% dotázaných a neutrální hodnocení vystavilo 8,3% dotázaných.

V oblasti zdravotní péče se vyslovili aktéři tak, že rovný přístup ke zdravotní péči byl zajištěn podle 0% dotázaných, nebyl zajištěn podle 90% dotázaných a neutrální hodnocení vystavilo 10% dotázaných.

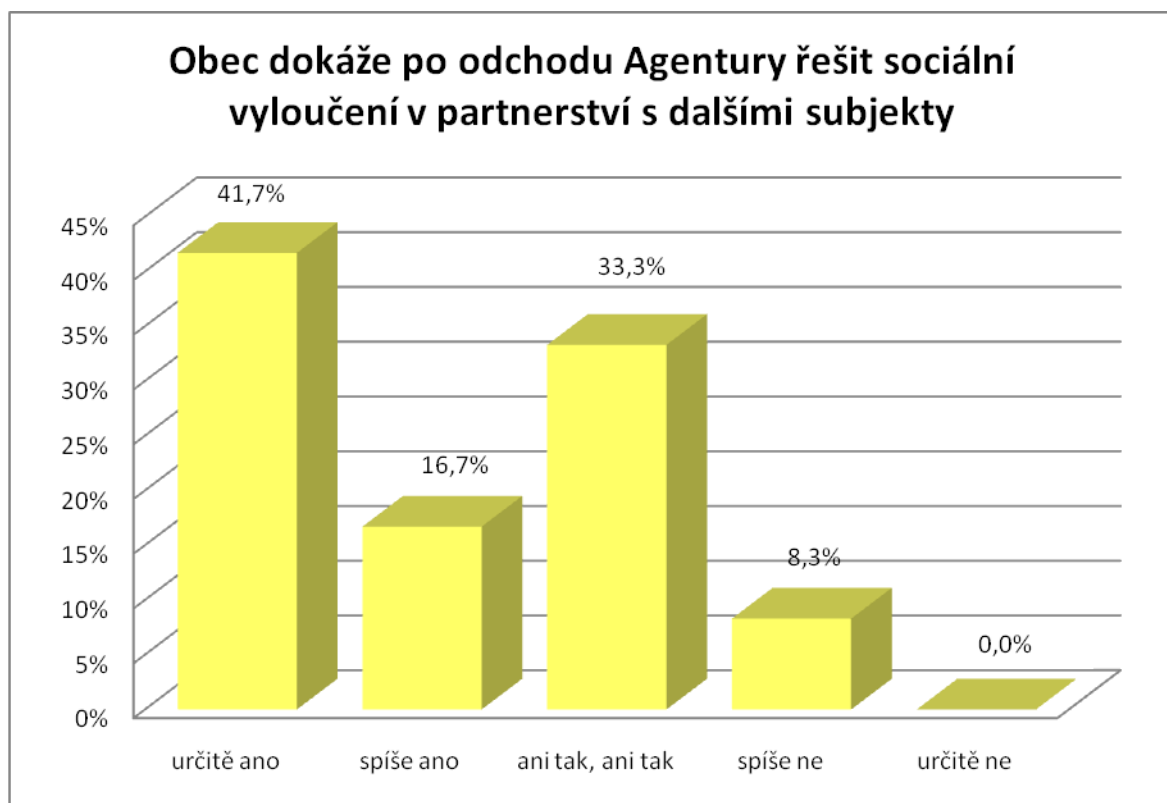
V oblasti bezpečí se vyslovili aktéři tak, že rovný přístup k bezpečí byl zajištěn podle 8,3% dotázaných, nebyl zajištěn podle 75% dotázaných a neutrální hodnocení vystavilo 16,7% dotázaných.

Jak z uvedeného grafu vidíme, tak podpora Agentury k zajištění rovného přístupu mířila především do oblasti sociálních služeb (16,7%), do oblasti zaměstnávání (10%), vzdělávání (9,1%), do oblasti bezpečí (8,3%) a bydlení (8,3%). Podpora rovnosti s těchto oblastech je velmi slabá, v oblasti zdravotní péče žádná.

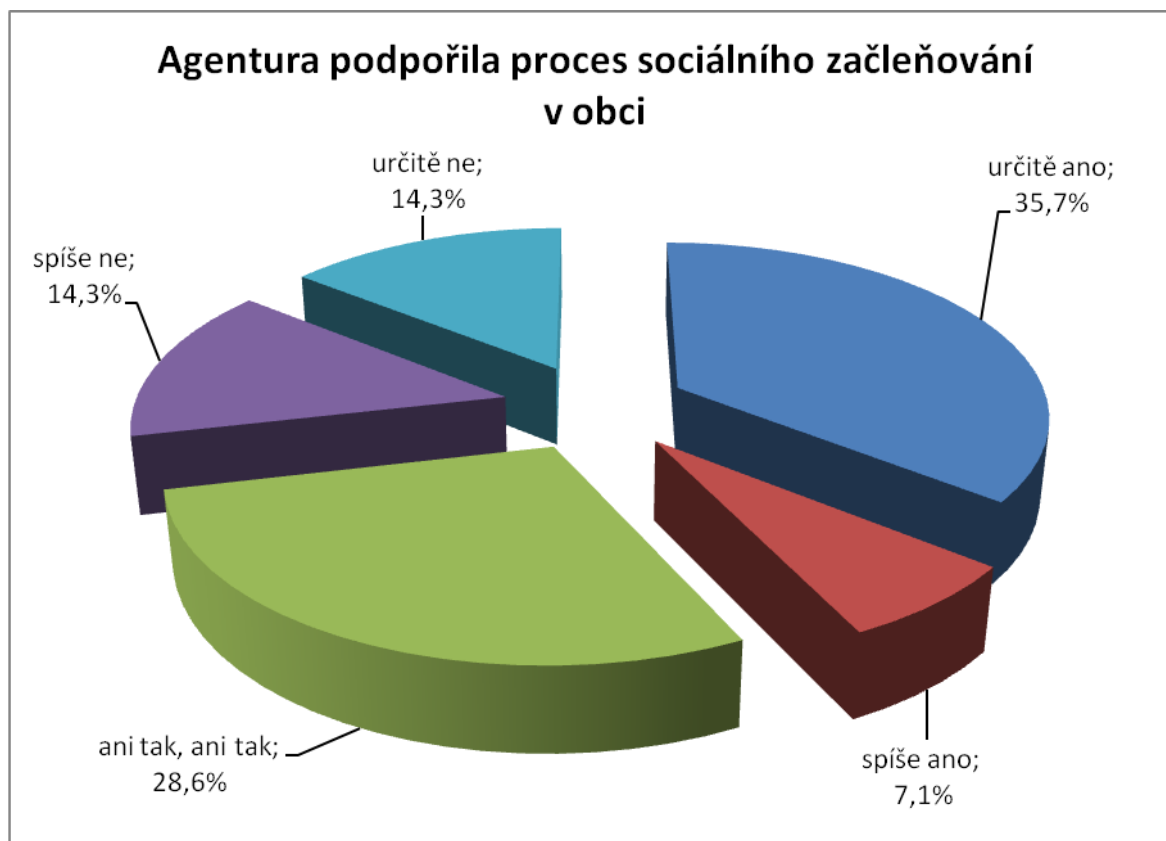
Další hodnocení se rovněž týká sféry naplnění poslání Agentury, kterým měla být podpora obce. **Dokáže obec po ukončení pilotního působení Agentury funkčně řešit problematiku sociálního vyloučení v partnerství s dalšími subjekty v místě?**

Určitě to obec dokáže podle více než dvou pětín dotázaných (41,7%) a spíše to obec dokáže podle necelé pětiny dotázaných (16,7%). Neutrální hodnocení v tomto bodě vystavila třetina aktérů (33,3%). Naopak obec problematiku spíše neumí řešit podle méně než desetiny dotázaných (8,3%). Jak vidíme, tak se hlavní poslání Agentury naplnilo podle téměř tří pětín aktérů (58,4%) a nenaplnilo podle méně než desetiny aktérů (8,3%).

A jak aktéři hodnotí skutečnost, zdali **Agentura podpořila nebo nepodpořila proces sociálního začleňování v obci?** Jak ukazují kvantitativní údaje, tak Agentura podpořila proces sociálního začleňování v místě zcela podle více než třetiny dotázaných (35,7%) a spíše

podpořila podle méně než desetiny dotázaných (7,1%). Více než čtvrtina respondentů označila možnost ani tak, ani tak (28,6%). Podle více než desetiny dotázaných Agentura proces v obci spíše nepodpořila (14,3%) a podle více než desetiny aktérů proces určitě nepodpořila (14,3%). Tedy celkem více než dvě pětiny aktérů uvedly, že Agentura proces sociálního začleňování v obci podpořila (42,8%).

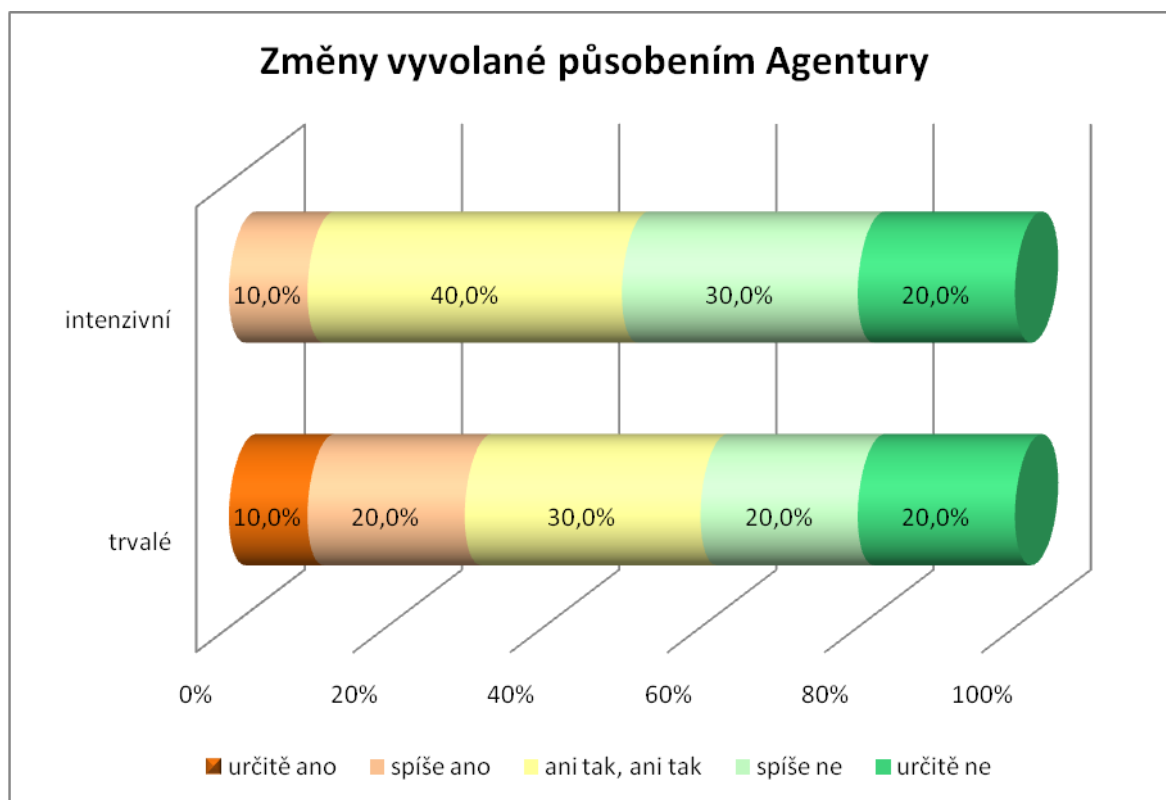
Čím nejvíce Agentura proces sociálního začleňování v obci podpořila? Podle odpovědí aktérů se ukazuje, že tato podpora spočívala především v tom, že spolu začali místní aktéři dobře komunikovat. O věcech se začalo jednat a tento moment byl pro mnohé klíčový. Uspokojil především ty partnery, kteří se dříve cítili stát více na okraji. Dalším partnerům poskytl prostor, aby mohli zúročit své působení více na veřejnosti. Došlo „k podnícení spolupráce mezi organizacemi“. Agentura k sobě přitahovala pozornost médií, čímž automaticky přitahovala pozornost i k organizacím. Ty pak měly možnost bezpracného mediálního PR. Agentura aktivizovala místní subjekty, samosprávu a „přinesla nové možnosti“. Svolala organizace a soustředila se výhradně na „zprostředkovatelskou úlohu, podpořila poradenstvím a informacemi“.

Aktéři se neshodují v hodnocení přínosu v oblasti projektů. Na jedné straně „nedonesla žádný konkrétní projekt, který by se realizoval, pouze informace o výzvách, o kterých jsme stejně věděli.“ Na druhé straně se zasloužila o „projekt Kunčiček“ a „zvetil se projekt Riegrovky“.

Jakou mají povahu změny, které Agentura do obce přinesla? Jsou změny trvalé nebo krátkodobé? Jak intenzivní změny jsou? A lze je považovat za pozitivní nebo negativní?

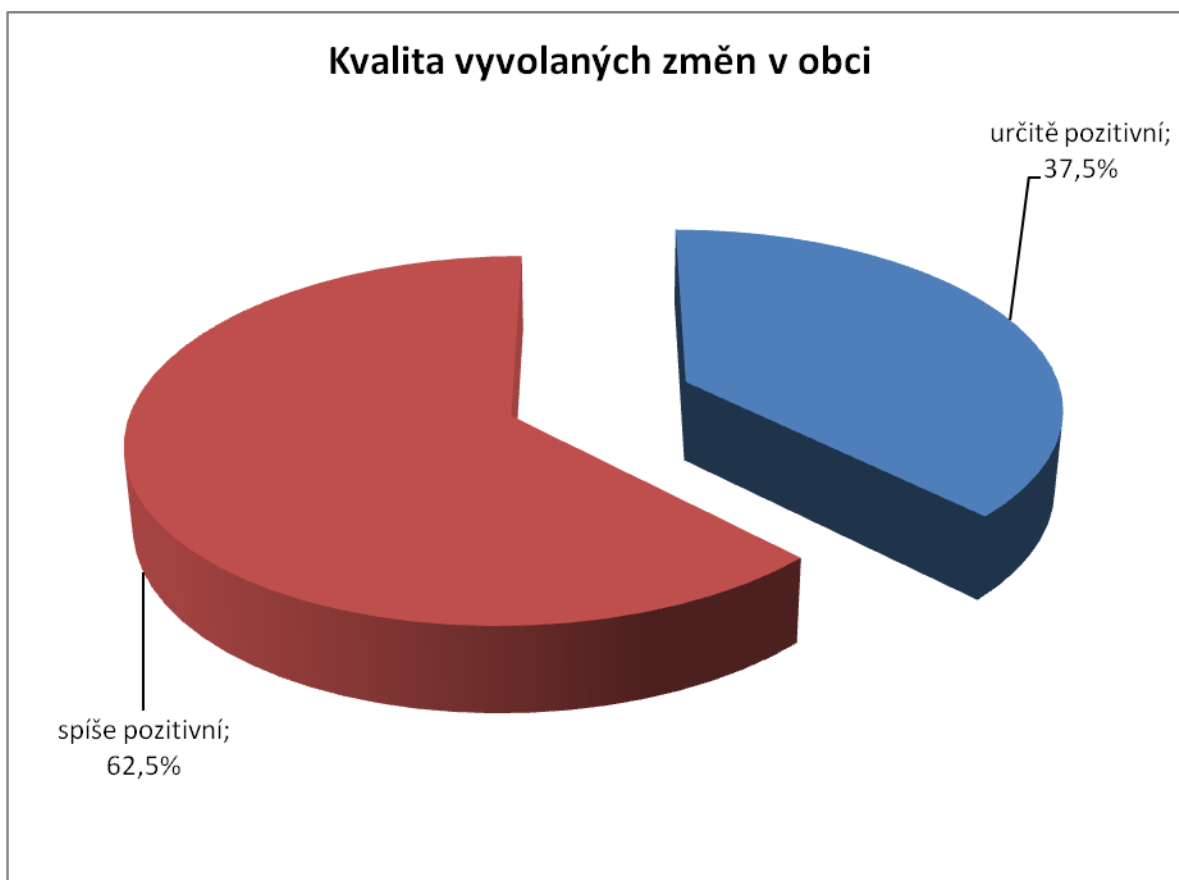
Změny nepovažuje za zcela **intenzivní nikdo** z dotázaných, desetina aktérů považuje změny za spíše intenzivní (10%). Neutrální hodnocení vystavily intenzitě změn dvě pětiny dotázaných (40%). Za spíše neintenzivní změny pokládá více než čtvrtina dotázaných (30%) a za zcela neintenzivní pětina aktérů (20%).

Změny považuje za určitě **trvalé** desetina dotázaných (10%) a za spíše trvalé pětina z nich (20%). Za ani trvalé, ani krátkodobé je považuje více než čtvrtina aktérů (30%). Za spíše krátkodobé změny pokládá pětina dotázaných (20%) a za zcela krátkodobé další pětina respondentů (20%). Projektovou řečí tedy můžeme hovořit o pouhém více než čtvrtinovém očekávání udržitelnosti změn.

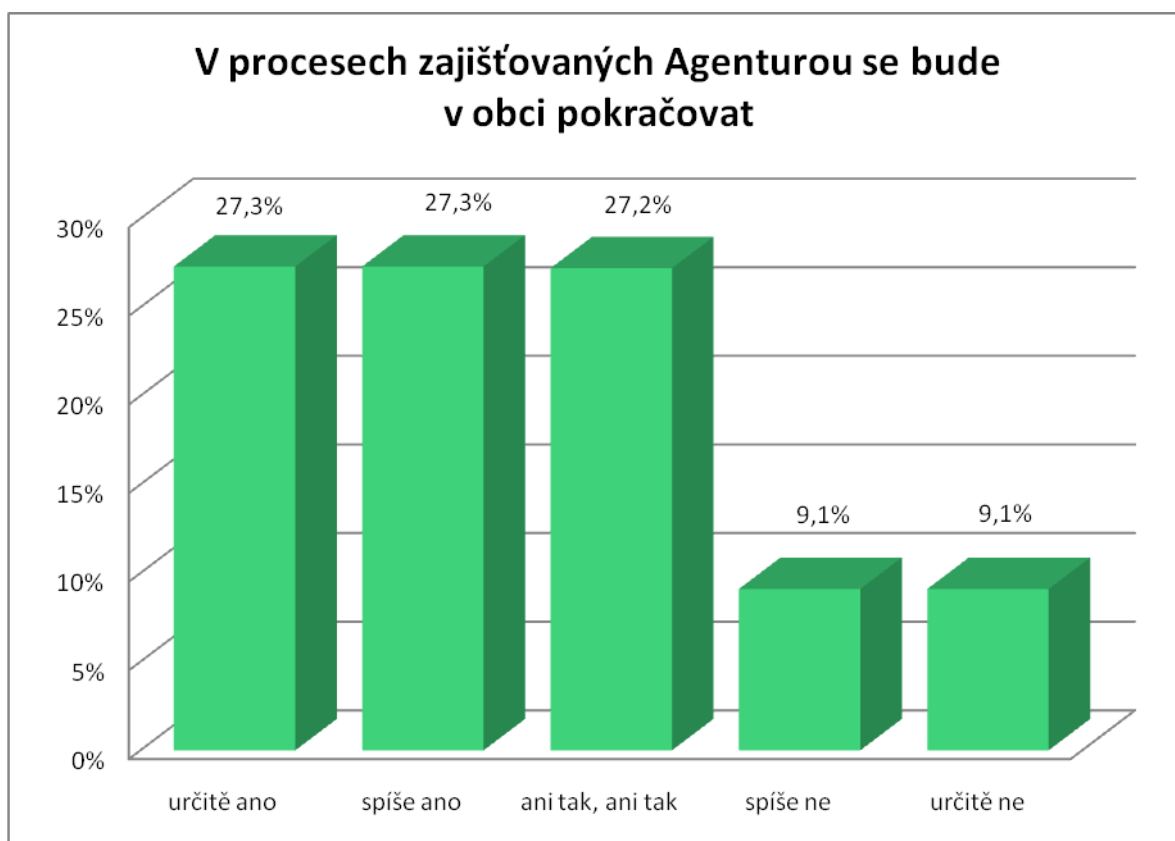
Z hlediska **kvality změny** hodnotí více než třetina dotázaných změny jako určitě pozitivní (37,5%) a více než tři pětiny dotázaných jako spíše pozitivní (62,5%). Za ani pozitivní, ani

negativní změny nepokládá nikdo z dotázaných. Žádný z respondentů neoznačil vyvolané změny za negativní.

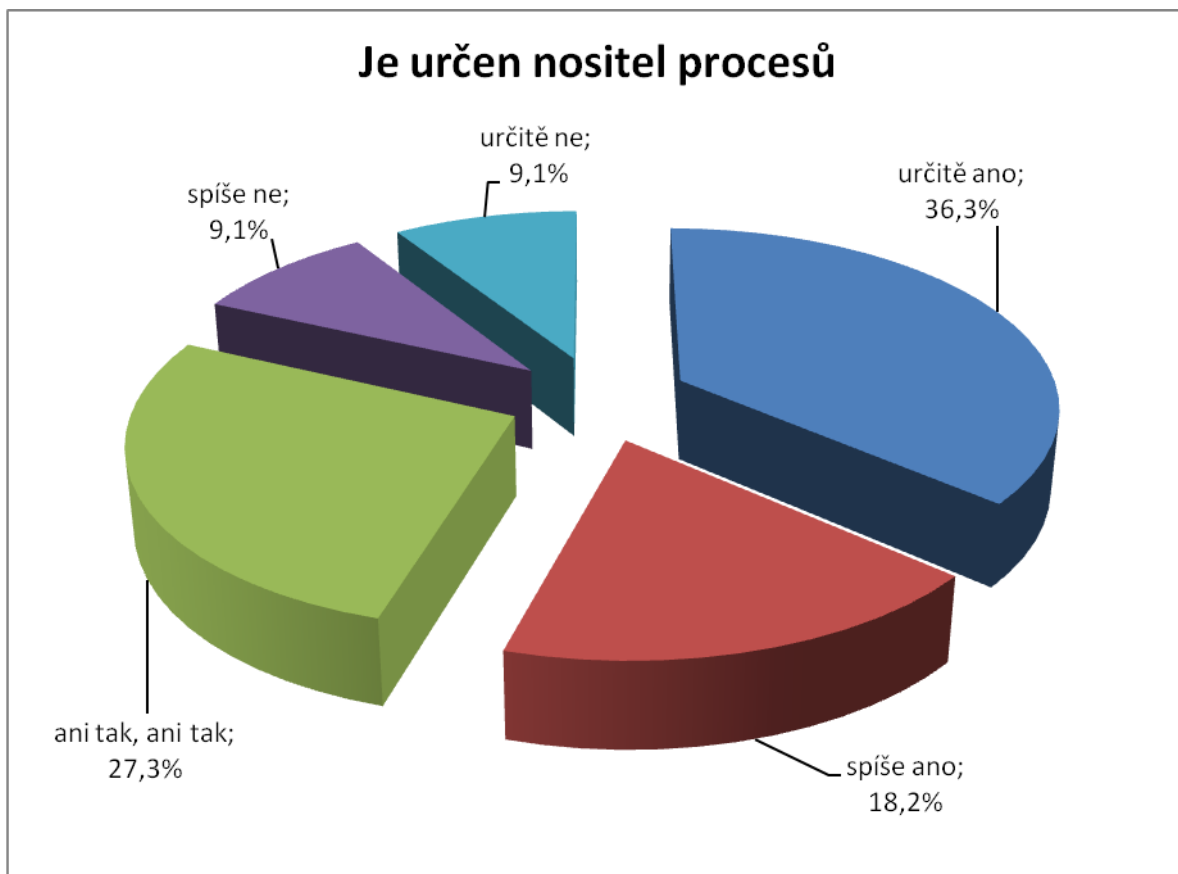

Pozitivním je právě již zmiňované setkávání v rámci lokálního partnerství. Spousta změn nastala k lepšímu, ale nemusí se jednat o změny v důsledku působení Agentury. Někdy jsou změny „*spíše kosmetické, vlastní lidi to příliš neovlivní*“. Padla také zmínka o tom, že se Ostrava bránila přijmout nějaké změny, že se jednalo o systémový přístup. Někteří na otázku neodpověděli, protože nepozorovali žádné změny a proto je nebyli schopni ohodnotit.

Agentura ve Slezské Ostravě skončila k poslednímu červnu a nebyla zařazena do systému vzdálené podpory. Nicméně **budou procesy doposud zajišťované Agenturou v obci dále pokračovat?** Na tuto otázku odpověděla více než čtvrtina dotázaných (27,3%), že procesy budou určitě pokračovat a více než čtvrtina dotázaných (27,3%), že budou spíše pokračovat. Nerozhodnuta je více než čtvrtina respondentů (27,2%). To, že procesy nebudou spíše pokračovat, se domnívá méně než desetina dotázaných (9,1%) a to, že nebudou určitě pokračovat, si myslí méně než desetina dotázaných (9,1%). Jak vidíme, více než polovina aktérů je přesvědčena o pokračování procesů (54,6%) a méně než pětina je vůči pokračování skeptická (18,2%).

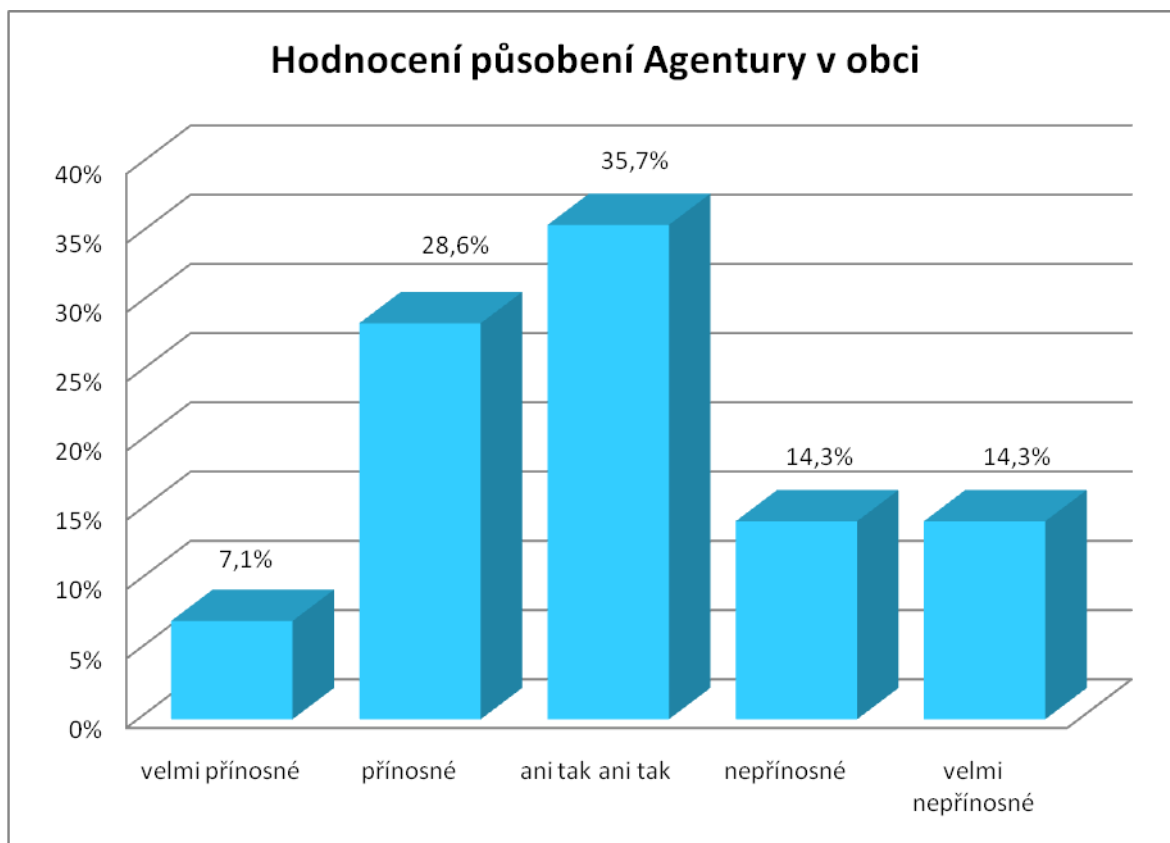

Více než třetina aktérů uvedla (36,3%), že je určitě **určen „nástupce“, nositel procesů, který převeze úlohu Agentury po jejím odchodu**. Další téměř pětina si myslí, že je nositel procesů spíše zajištěn (18,2%). Pochybuje více než čtvrtina aktérů (27,3%). Pro méně než desetinu aktérů nositel spíše není zajištěn (9,1%) a pro méně než desetinu dotázaných není určitě zjištěn (9,1%).

Tímto **nositelem** je podle aktérů člen Rady, obvod Slezská Ostrava, konkrétní pověřená osoba.

Jaké je tedy **celkové vyhodnocení působení Agentury v obci**? Méně než desetina aktérů pokládá působení Agentury v obci za velmi přínosné (7,1%) a více než čtvrtina ho pokládá za přínosné (28,6%). Za ani přínosné, ani nepřínosné považuje působení Agentury více než třetina dotázaných (35,7%). Za nepřínosné působení Agentury označila více než desetina dotázaných (14,3%) a za velmi nepřínosné další více než desetina aktérů (14,3%). Celkem tedy přínos Agentury spatřuje v místě pouhá více než třetina aktérů (35,7%).

Co je příčinou takového hodnocení? Aktéři se ve svých rozpravách vraceli k samotným začátkům působení Agentury, které byly plné vyvolaných a následně nesplněných slibů. „Nesplnili očekávání,“ Podlaha (první ředitel – pozn.), „zklamala osoba lokálního konzultanta“. „Agentura neměla právní zakotvení, dohadovali se na kompetencích, měnilo se personální obsazení a hlavně nebyly žádné peníze. To s čím přicházeli, už dávno známe.“ Toto jsou ve zkratce uváděné důvody neúspěchu.

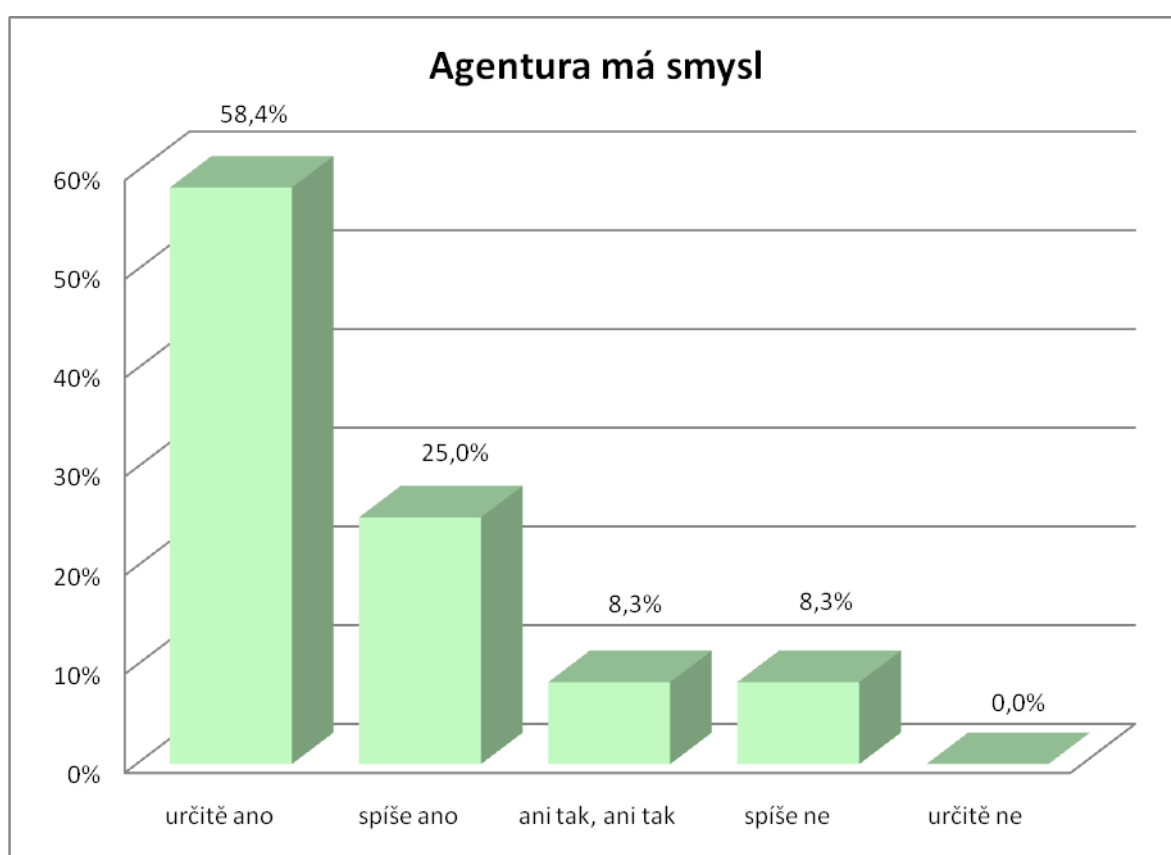
Přínos naopak spočíval v setkávání se a aktivizaci místních aktérů. „Politická platforma mezi RPG a Slezskou Ostravou bez agentury by se asi nesetkaly“. Agentura je vnímána jako prvotní hybatel, iniciátor „setkání vhodných partnerů“ a podněcovatel vzájemných výměn. Znamenala zájem zvenčí, „nový model, ten zájem z Prahy urychlil jednání mezi RPG a Slezskou Ostravou“. Přínos byl v oblasti „platformy, metodické činnosti, přenosu informací. Nebyl využit nastavený kanál na ministerstva, nevytěžilo se vše“.

Co by se mělo stát, aby bylo působení Agentury přínosnější než doposud? Jeden z aktérů na tuto otázku reagoval slovy: „měli dodržet to, co bylo slíbeno, měli by mít jiné pravomoci, lobovat za projekty na ministerstvech“. Agentuře by prospělo, kdyby dokázala více ovlivňovat výzvy a nastavovat „prospěšnější a smysluplnější pravidla“. Měla by být prostředníkem „směrem k Bruselu“.

Status Agentury by měl být silnější, „aby získala na vážnosti, finančně a metodicky rozpracovat vize o práci v sociálně vyloučených lokalitách. Vize, které by si vzaly zasvě obce a

kraje tak, aby došlo k systémovým změnám.“ Sama by měla být dostupným zdrojem financí, které by mířily do potřebných sfér. V případě Ostravy by měla komunikovat s městem, nikoliv jen s městským obvodem. Prospěla by jí také větší „znalost prostředí lokality, adresnost a nástroje na implementaci projektů“. Nebo „větší orientace na terén a praxi, zlepšení mediálního obrazu a publicita“. Na místě je také „větší flexibilita v nabídce - mít paletu nabídky, co se dá dělat), přenos zkušeností z jiných krajů a soustředění do těch krajů, kde se toho moc nedělá“.

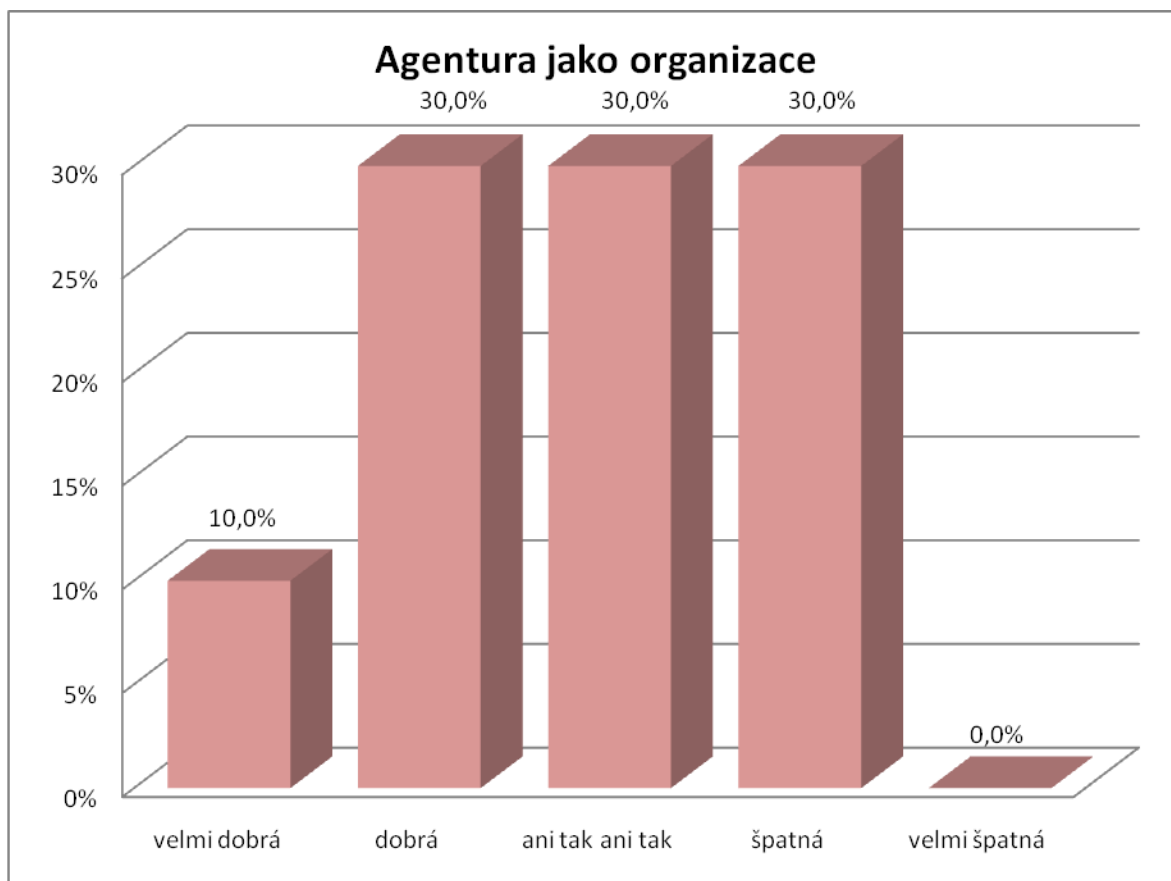
Jaký má Agentura jako organizace svého zaměření smysl? Podle téměř tří pětín dotázaných má určitě smysl (58,4%) a podle čtvrtiny respondentů má spíše smysl (25%). Méně než desetina se svým hodnocením váhá (8,3%). Méně než desetina aktérů uvedla, že spíše smysl nemá (8,5%). Celkem více než čtyři pětiny aktérů nalézá v tomto počínání smysl (83,4%).

Celkový smysl je dán zaměřením projektu Agentury. Projekt má smysl zejména v menších obcích, uvádí v rozhovorech někteří z konverzačních partnerů. Smysl má, pokud práce nekončí jen analytickou činností, ale vede ke konkrétním výsledkům. Smysl má, pokud reaguje na objednávku z lokality a zapojuje sociálně vyloučené do aktivit. Předností je celorepublikové působení a propojení vědění z různých koutů země a lokalit. Může propojovat „koncepty na národní úrovni, má vhodnou pozici pro systémové změny, lobování“.

Smysl v současné době nemá, aby měla, „musela by zamapovat skutečné potřeby partnerů“. Nemá smysl jako „odbor úřadu vlády“, ale smysl by měla „jako samostatný subjekt, který může žádat o peníze a dále je nabízet“. Problémem je stále její nevyjasněný statut.

Agentura jako organizace (ve smyslu instituce) působila na aktéry spíše neutrálně. Za velmi dobrou ji označila desetina respondentů (10%), za dobrou pak více než čtvrtina dotázaných (30%). Více než čtvrtina dotázaných Agenturu jako organizaci neshledala za ani dobrou, ani za špatnou (30%). Za špatnou organizaci ji označila více než čtvrtina aktérů (30%) a nikdo ji neoznačil za velmi špatnou.

Někteří aktéři se potýkali s problémy, jak organizaci ohodnotit, proto se uchýlovali častěji k neutrálnímu hodnocení. Z rozhovorů vyplynulo, že ze začátku byla celková organizace velmi špatná, ke konci působení se značně zlepšila. Ke zlepšení došlo, když se začaly plnit konkrétní úkoly.

Agentura je strnulá svým způsobem zařazení na Úřadu vlády ČR, jiné zařazení by ji určitě jako organizaci více prospělo. Má „svázané ruce“. Od nástupu nového ředitele se organizace zlepšila a to výrazně, s čímž ale aktéři z města nesouhlasí. Organizaci poznamenaly „časté personální změny, dominantní role Podlahy, chabá podpora lokálních konzultantů“. Pokud aktéři dávali na začátku Agentuře hodnocení mezi 4 až 5, nyní je hodnocení často mezi

stupněm 1 až 2. Za změnou hodnocení je větší „transparentnost, standardizace a jasná představa“.

Jak nahlíží aktéři na cíl Agentury? *Základní dokument pro podporu sociálního začleňování ve městech, obcích a mikroregionech* definuje cíl následovně. „Cíle Agentury je dosaženo, pokud obec dokáže funkčně řešit problematiku sociálního vyloučení v partnerství s úřady, školami, neziskovým sektorem, policií, podnikateli a dalšími subjekty a při zapojení občanů. Dílčím způsobem může být cíle dosaženo i tehdy, pokud Agentura podpoří procesy sociálního začleňování v obcích, ovšem komplexní řešení není možné např. z politických důvodů.“

Aktéři vnímají cíl následovně a nutno opět říci, že různorodě. V zásadě jsme se setkali se třemi výklady cíle Agentury.

První nihilistický poukazuje na to, že žádný cíl nemá. Cílem je „utrátit 100 miliónů, které dostali, je to samopohlcující organizace“.

Druhý výklad se vztahuje k podpoře osob v sociálně vyloučených lokalitách. Jde o „zlepšení situace lidí v sociokulturně vyloučených lokalitách“.

Tyto dvě okrajové interpretace zcela zastiňuje třetí výklad, který se zaměřuje na systémový přístup k sociálnímu vyloučení. Cílem Agentury je podporovat obce v oblasti projektů: „pomáhat obcím při vytváření projektů koordinační činnosti“, „získávání maximálních informací o výzvách“. Dále jde o koordinaci aktivit v lokalitách, „určování palčivých problémů v lokalitě, zmapování činností jednotlivých partnerů“. „Metodou lokálního partnerství seznat ke spolupráci všechny partnery, přinášení se k metodické spolupráci“.

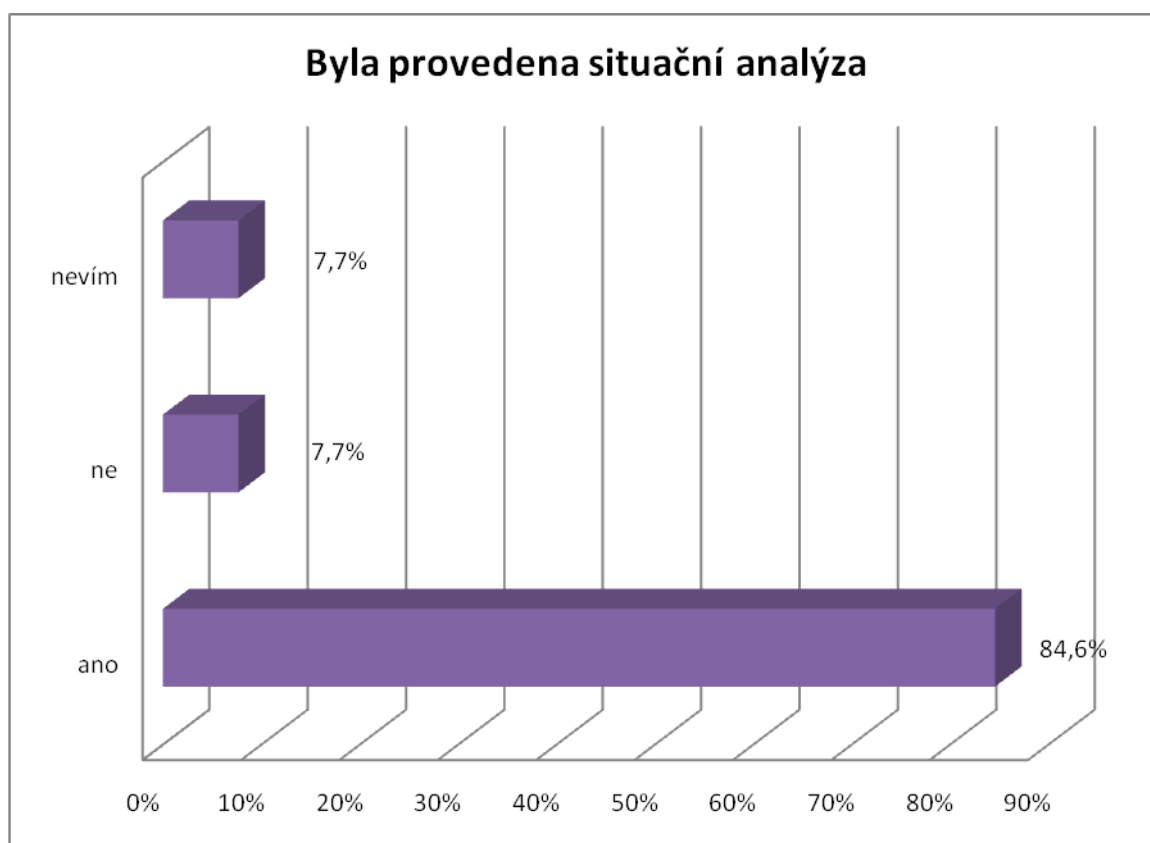
Cílem je „přispět k sociálnímu začleňování v obcích a to prostřednictvím platformy partnerů a poradenstvím při hledání zdrojů na projekty, vyjednáním mediací mezi obcí a neziskovým sektorem“. „Jde o podporu sociálního začleňování v sociálně vyloučených lokalitách“.

Existuje mnoho **okolností, které mohly ovlivnit působení Agentury v obci**. Co ovlivňovalo podle aktérů působení Agentury ve Slezské Ostravě? V případě Slezské Ostravy bylo vlivů několik. Zásadním bylo neprojednání působení v rámci města jako celku, což vedlo ke „střetu obce versus město“. Působení v rámci jednoho obvodu, byť zatíženého, je komplikované, ne-li nemožné. V rámci Ostravy probíhala řada procesů, do kterých bylo komplikované se včlenit. V místě také působily „silné neziskovky“, které měly různé zájmy a záměry. Agentura vstupovala do nezmapovaného prostoru a trvalo, než pochopila, že se ocitla v prostoru běžících procesů. „Agentura nevěděla, co se na Ostravsku řeší“. Problémem bylo, že se ocitla ve víru zájmů a v prostoru obsazeném silnými partnery s již navázanými vztahy. Každý „sledoval vlastní zájmy“. Aktéři manévrovali a taktizovali, což působení Agentury limitovalo. Někteří by ji zde raději neviděli vůbec, jiní se snažili využít jejího potenciálu. Zatímco přístup města byl mírně řečeno rezervovaný, tak přístup městské části byl považován za vstřícný. Rušivé bylo střídání lokálních konzultantů a personální změny na Agentuře.

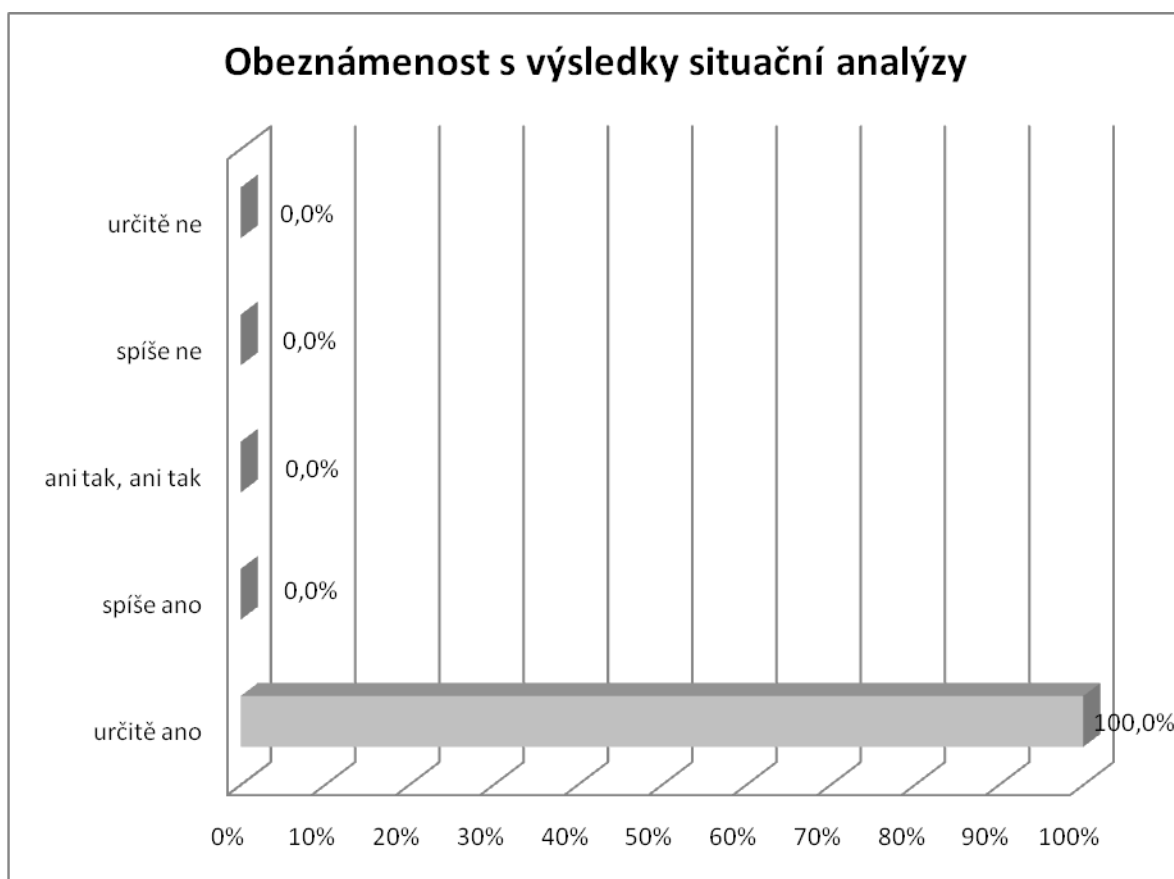
5.4. Situační analýza

Za standardní součást působení Agentury v lokalitě bylo zajištění **provedení situační analýzy**. Ta si kladla za úkol přinést data o obyvatelích lokality, hlubší porozumění o dění v lokalitě a celkové situaci a pochopení příčin problémů a souvislostí, které jsou překážkami v řešení. Takováto analýza je nezbytným předpokladem pro kvalitní strategické plánování, a stanovení jednotlivých kroků proti sociálnímu vyloučení (Příručka pro sociální integraci).

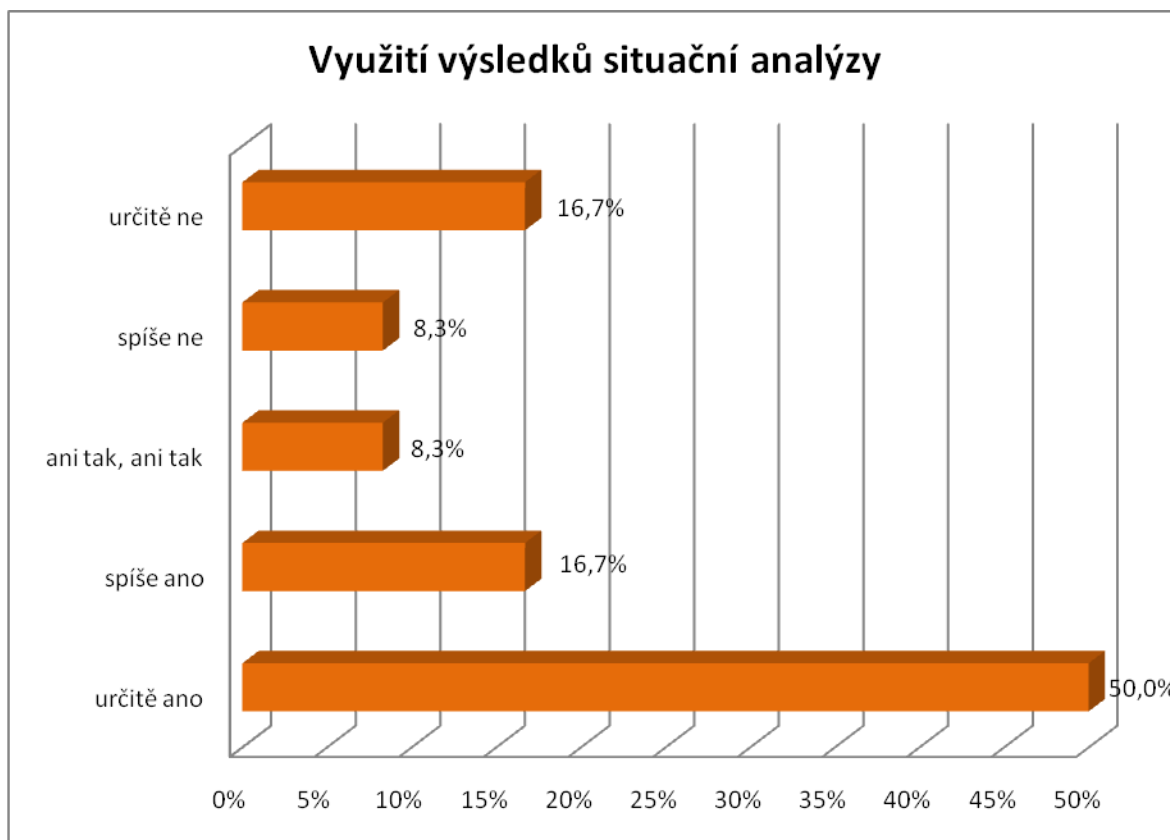
Prověřovali jsme, **zdali byla situační analýza provedena** a jak ji místní aktéři přijali. Ve Slezské Ostravě odpověděla téměř desetina dotázaných, že o vzniku neví (7,7%). Další téměř desetina sdělila, že nevznikla (7,7%) a ostatní aktéři vznik analýzy potvrdili (84,6%).

S výsledky situační analýzy se zcela určitě obeznámili všichni, kdo o ní věděli (100%).

Výsledky situační analýzy určitě využila polovina dotázaných (50%) a spíše využila méně než pětina dotázaných (16,7%). Celkově je využily více než dvě třetiny aktérů (66,7%). S odpovědí váhala méně než desetina dotázaných (8,3%). Naopak určitě výsledky nevyužila méně než pětina respondentů (16,7%) a spíše je nevyužila méně než desetina respondentů (8,3%).

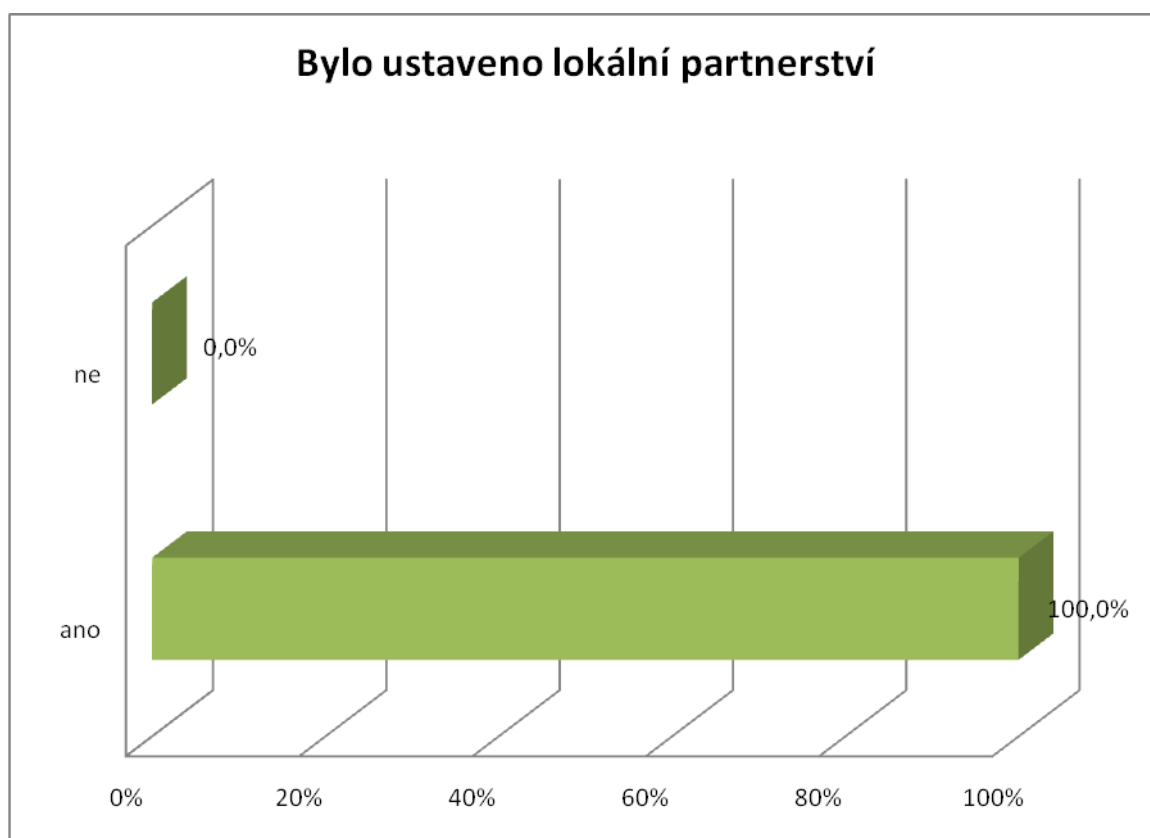
Problém tohoto hodnocení situačních analýz je dán tím, že v roce 2008 v moravských lokalitách probíhal etnografický výzkum, který zpracovávala Masarykova univerzita, ale ve Slezské Ostravě nebyl výzkum dokončen a tedy ani zveřejněn. Dlouhodobý monitoring romských komunit v České republice byl dán Usnesením vlády České republiky č. 8 ze dne 4. ledna 2006. Za situační analýzu je vydáván dokument *Sociálně demografická analýza Slezské Ostravy s přihlédnutím k tzv. romským a sociálně vyloučeným lokalitám Slezské Ostravy* (VeryVision, 2008), který původně vznikl jako vnitřní podkladový materiál Agentury k popisu profilu obyvatelstva Slezské Ostravy, nikoliv k popisu sociálně vyloučených lokalit. Další obsáhlejší analýza *Popis sociálně vyloučených romských lokalit Ostravska* (Kvasnička, 2009), byla rovněž zpracována pro Agenturu pro sociální začleňování. Při popisu sociálně vyloučených lokalit tato analýza vychází z popisu lokalit z předchozí analýzy, včetně dat.

Je tedy obtížné říci, kterou analýzu aktéři hodnotili. Celkově však aktéři hodnotí situační analýzu jako „*snůšku nepřesných údajů, později vznikla mnohem přesnější*“. Analýza sloužila k „*obecné informovanosti*“, především opak k žádostem o projekty. Rozporuplné hodnocení situační analýzy, jedním aktérem označené za „*velice špatnou zprávu*“, je patrné. Někteří aktéři uvedli, že problém hodnocení spočívá v tom, že zprávy přináší mnohem menší údaje o počtech sociálně vyloučených obyvatel, které bývaly uměle nadhodnocovány. „*Byly třikrát, čtyřikrát menší, nelíbilo se to neziskovkám, ale nikdo z nich neřekl, že to tak není*“.

5.5. Vyhodnocení metod – lokální partnerství a spolupráce s aktéry

V Základním dokumentu pro podporu sociálního začleňování ve městech, obcích a mikroregionech se uvádí, že lokální partnerství je základem činnosti Agentury v lokalitách. Lokální partnerství je platforma, na které dochází k pravidelnému setkávání zástupců obce a dalších aktérů, kteří jsou nebo mohou být angažováni v procesu sociálního začleňování. V rámci této platformy dochází k aktivizaci / síťování, jehož smyslem je aktivizace místních kapacit, podpora místních organizací, maximální využití dostupných místních zdrojů, dále poskytování know-how ve všech klíčových oblastech, jež mají vliv na sociální začleňování, prostředkovat nejlepší praxe z dalších obcí.

Prověřovali jsme, zdali bylo **lokální partnerství** ustaveno. Ve Slezské Ostravě skutečně vzniklo, jak potvrzují všichni dotázaní.

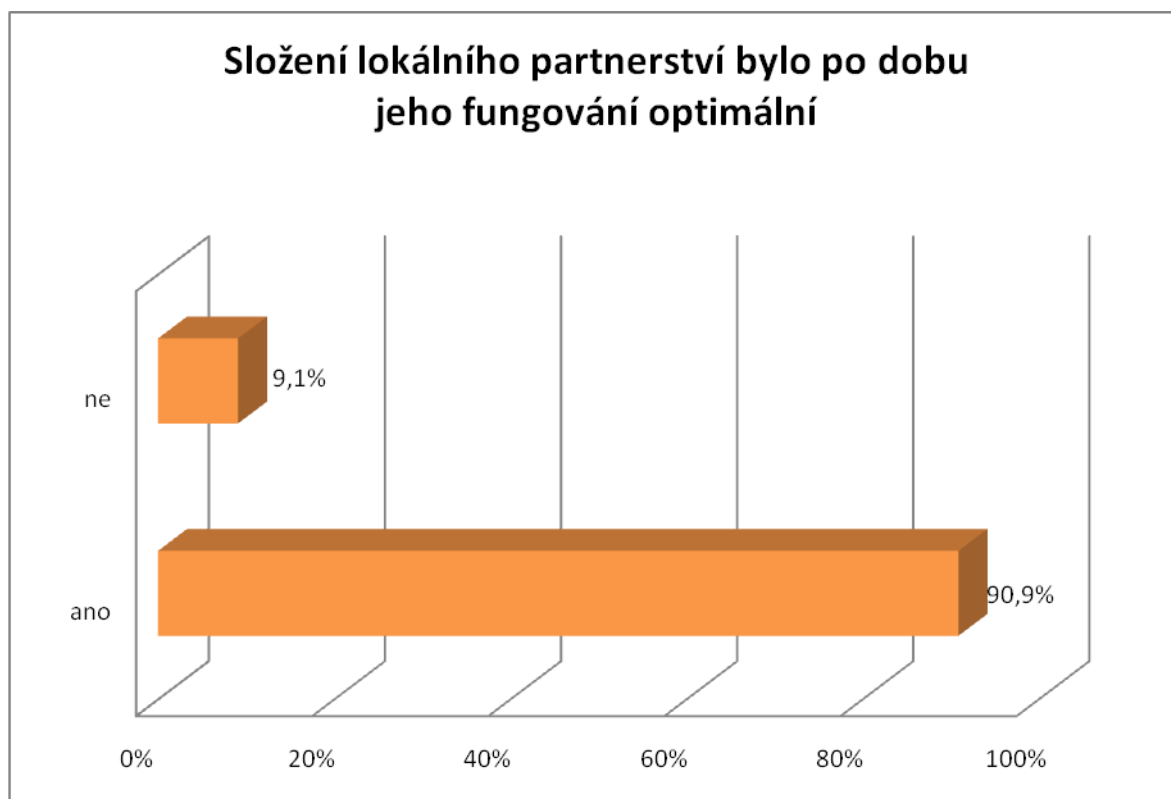

Do Lokálního partnerství Slezská Ostrava byli podle hodnocení aktérů **osloveni vhodní partneři**, o tom jsou přesvědčeni všichni respondenti.

Ke **složení lokálního partnerství** se aktéři vyslovovali příznivě. Byli osloveni ti, kteří měli nějaký vztah k lokalitě nebo v ní působili. „*Další partneři už v lokalitě nejsou*“. „*Kdo měl*

zájem, tak se mohl zapojit“. Byli i takoví, kteří se nezapojili, „*Agentura nebyla tak silná, aby je pro spolupráci získala*“.

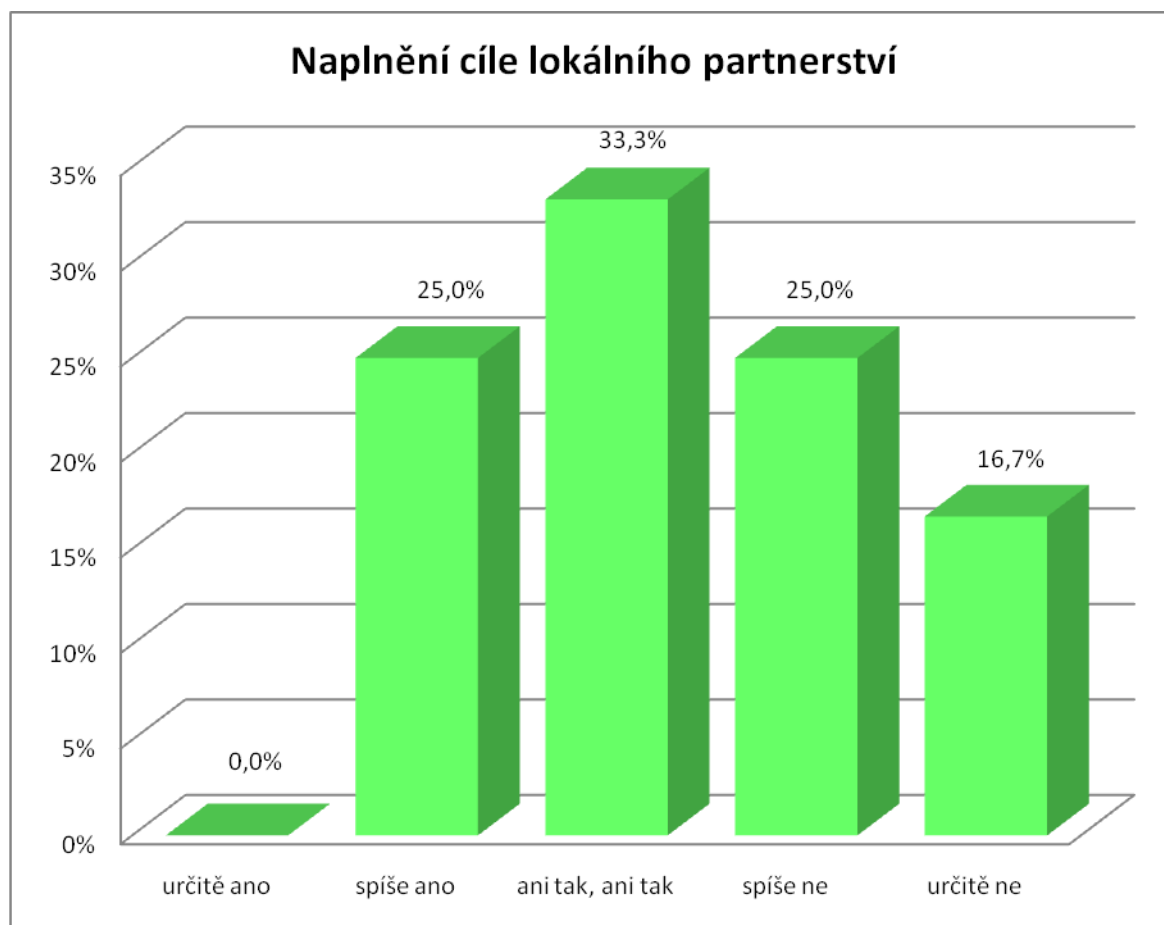
Ne všichni aktéři pokládají **složení lokálního partnerství po dobu jeho fungování** za optimální. Necelá desetina uvedla, že složení nebylo po dobu fungování optimální (9,1%). Důvodem mohlo být nepřizvání některých organizací v počátku, které se ale časem zapojily. Jeden ze zájemců, se kterým jsme hovořili, svou účast opakovaně nabízel, ale nebylo mu ani odpovězeno.

Aktéři potvrzují, že v rámci fungování lokálního partnerství bylo vše víceméně v pořádku. Lokální partnerství bylo považováno za vyvážené, byli v něm zastoupeni „*zástupci napříč různými obory*“. Role některých partnerů se v čase omezila, jiní přibyli. „*Fungovali, ale mohli být lepší*“.

Hlavním cílem lokálního partnerství bylo podle aktérů eliminovat sociální vyloučení a „*spojit činnosti jednotlivých aktérů do jednoho funkčního celku - aktivizace ke konkrétním činnostem*“. Někteří zdůrazňovali realizaci projektů pro městskou část, jiní zase v partnerství hledali společnou řeč a strategii, „*podporu a spolupráci mezi partnery*“. Zmíněn byl také strategický plán a analýza situace v lokalitách. Smyslem bylo rovněž zapojit samosprávu a „*ukázat alternativy*“ řešení.

Podle hodnocení aktérů došlo k **naplnění zmíněného cíle lokálního partnerství** jen z menší části. Podle čtvrtiny dotázaných bylo cíle lokálního partnerství spíše dosaženo (25%). To, že cíle nebylo ani dosaženo, ani nedosaženo, uvedla třetina respondentů (33,3%). Cíle spíše nebylo dosaženo podle názoru čtvrtiny aktérů (25%) a určitě nebylo dosaženo podle téměř pětiny dotázaných (16,7%). To, že bylo dosaženo cíle lokálního partnerství, tedy celkem označila pouhá čtvrtina aktérů (25%).

Aktéři mezi **pozitivy lokálního partnerství** uváděli především možnost se společně scházet, zabránit hrozbě duplicity a informovanost. „Partneři se sešli a chtěli pracovat“. „Ukázala se nefunkčnost některých článků, takže se mohla sjednat jejich náprava a doplnit potřebné služby“. Setkávání lokálního partnerství přispělo k „realizaci Kunčiček“, „zajištění komunitního centra na Riegrově ulici a terénních pracovníků“. Partneři měli možnost projednat své záležitosti, harmonizovat svou činnost a také se „lépe poznat a poznat svou činnost“. Bylo možné operativně reagovat na vznikající záměry. Aktivizovala se samospráva, bylo možné konzultovat své záměry.

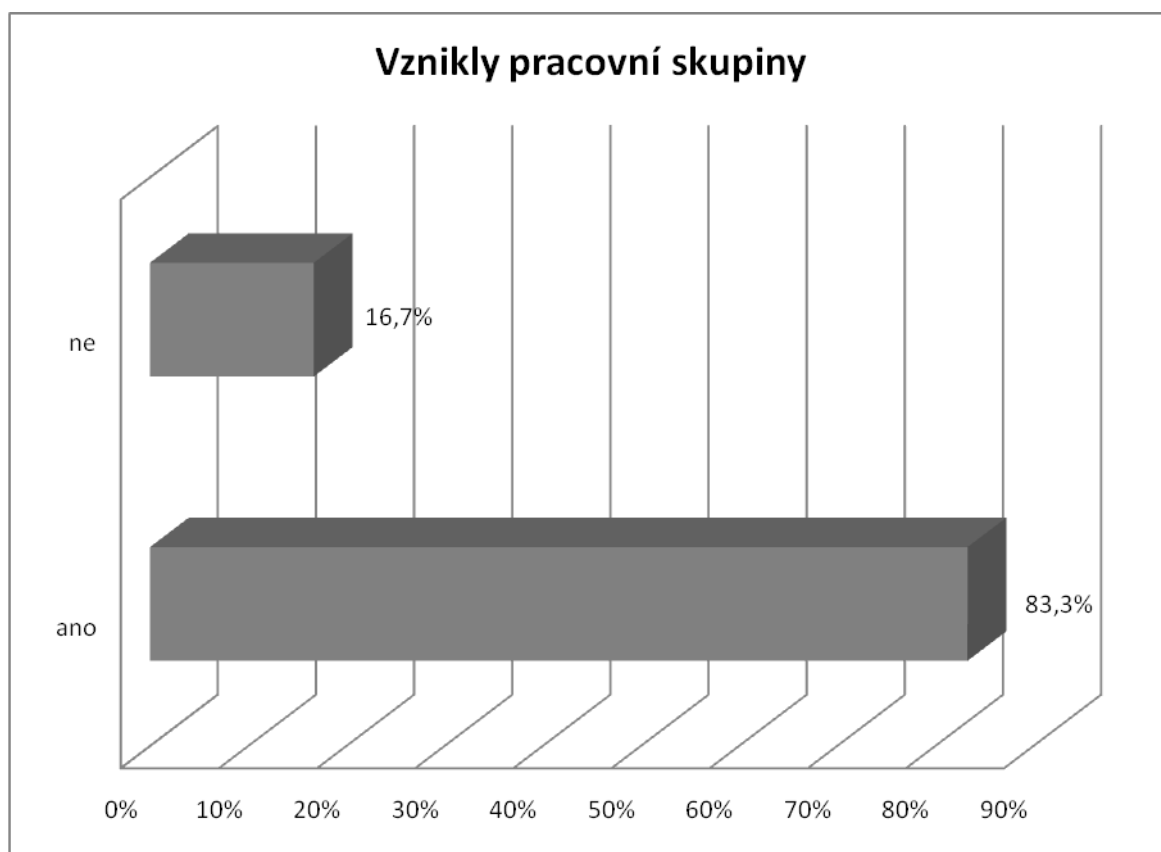
Objevovaly se také **negativa lokálního partnerství**. K nim patří to, že se nepovedlo dotáhnout mnoho věcí do fáze realizace. Nejsou vidět „žádné konkrétní výsledky“. Někteří

partneři rezignovali, nedocházeli na schůzky pravidelně, přitom se jednalo o silné hráče. Problémem byl strategický plán, jakoby Agentura nedokázala najít pro lokalitu vhodný a lepší nástroj. „Agentura si nezmapovala komunitní plán a nevěděla, co nabídnout jako alternativu, přišli s tím, že my vás něco naučíme (což mnoho lidí naštvalo) místo toho, aby pochválili, co se tady děje a doporučili něco dalšího“.

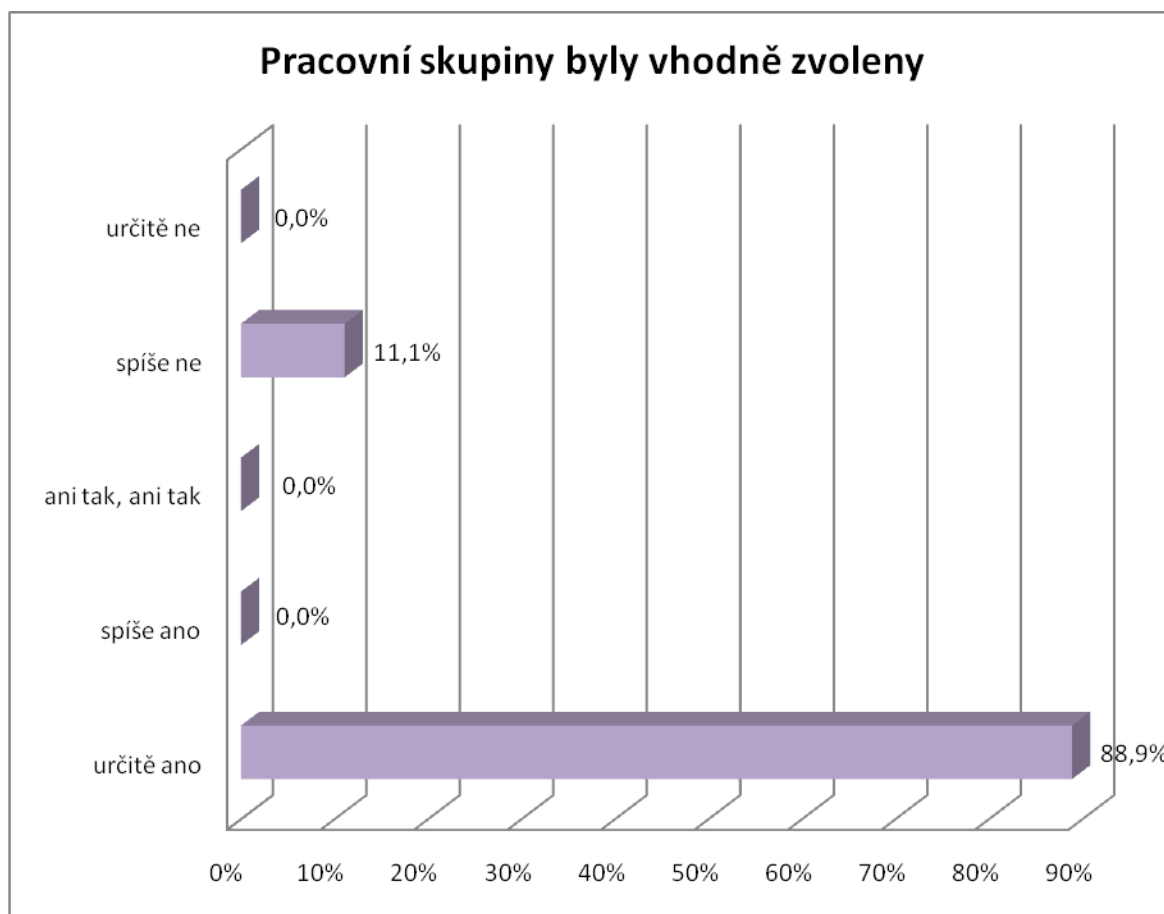
Tato poznámka je důležitá, protože poukazuje na skutečnost, že Agenturní nástroje asi nejsou zcela optimální a přizpůsobené pro vstup do lokalit, kde už nějaké procesy probíhají. Pak se činnost stala do značné míry formálním plněním úkolů.

Také nelze nezmínit postřeh, že lokální partnerství mnohým aktérům sloužilo spíše jako pole, kde se sondovaly aktivity ostatních. Lokální partnerství se nevyhnulo konkurenčnímu napětí mezi organizacemi.

V rámci lokálního partnerství vznikly **pracovní skupiny**. O tom je přesvědčena většina oslovených aktérů (83,3%).

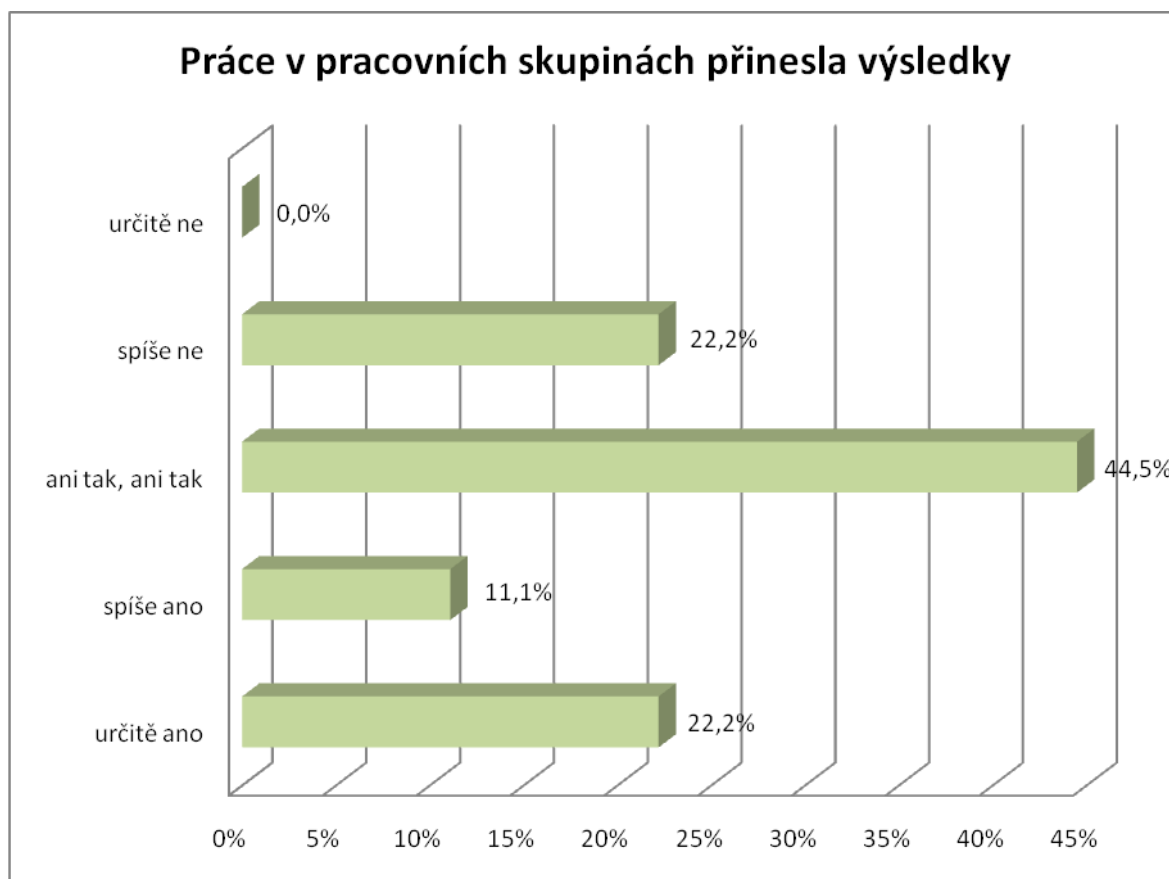

Podle téměř devadesáti procent dotázaných byly pracovní skupiny určitě **vhodně zvoleny** (88,9%) a podle více než desetiny spíše nebyly vhodně zvoleny (11,1%).

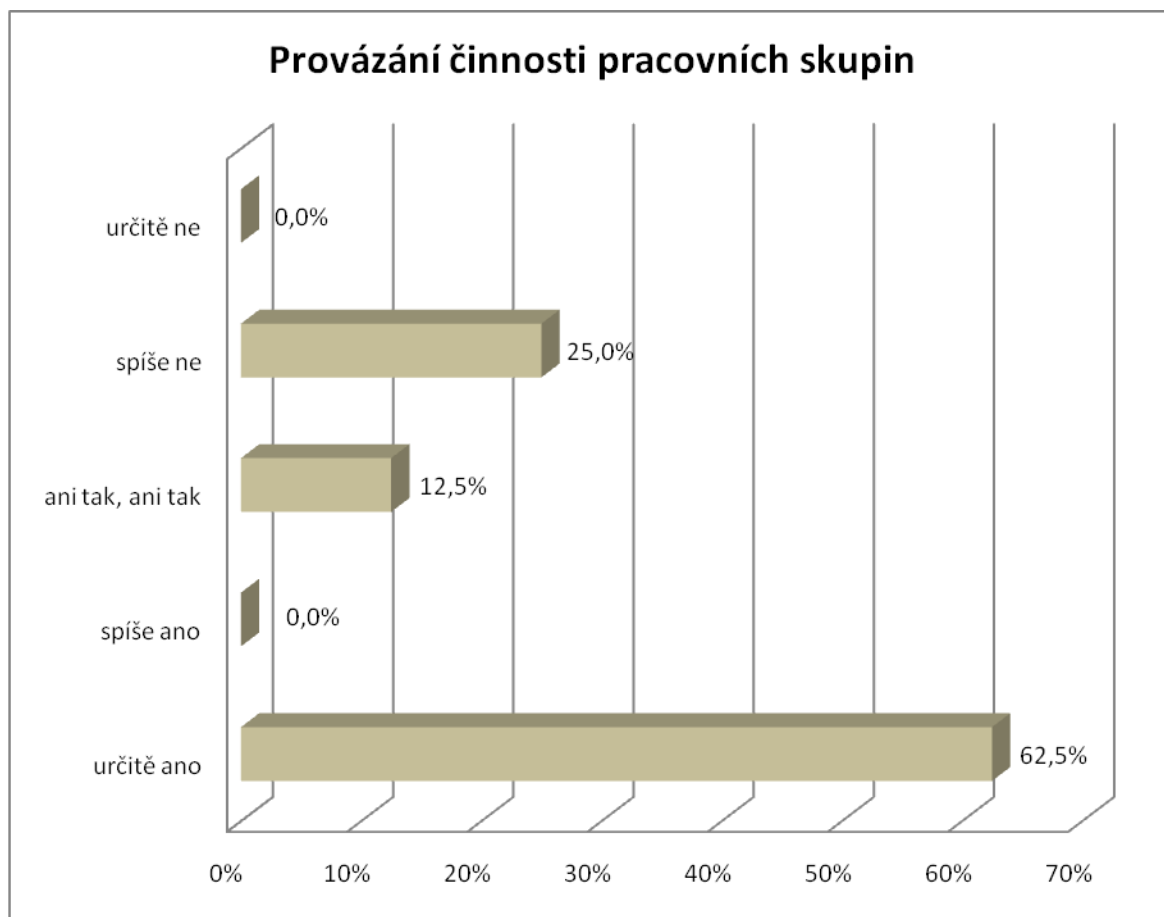
Zmiňovaným problémem bylo zvolení skupin, které nebyly „průřezové k jednotlivým tématům“. Pracovní skupiny vznikly v rámci „prvního“ lokálního partnerství, po jeho znovunastartování ale aktéři odmítli práci ve skupinách, neviděli v tom žádný důvod. Vznikla také skupina k řešení konkrétního problému (např. Kunčičky).

Přinesla práce v pracovních skupinách nějaké výsledky? Více než pětina uvedla, že práce určitě výsledky přinesla (22,2%) a více než desetina uvedla, že práce výsledky spíše přinesla (11,1%). Neutrální hodnocení zaznamenáváme u téměř poloviny respondentů (44,5%). Výsledky skupiny spíše nepřinesly podle více než pětiny dotázaných (22,2%). Celkově tak přínos práce vnímá třetina dotázaných (33,3%).

Práce v pracovních skupinách se týkala řešení některých konkrétních aktivit v lokalitách (např. Riegrova ulice, Kunčičky, Liščina). Vznikaly návrhy na činnosti, zapojení obyvatel vyloučených míst do aktivit, na konkrétní projekty. *„Kunčičky a Liščina byly úspěch“*. Rozvinula se a urychlila spolupráce s RPG.

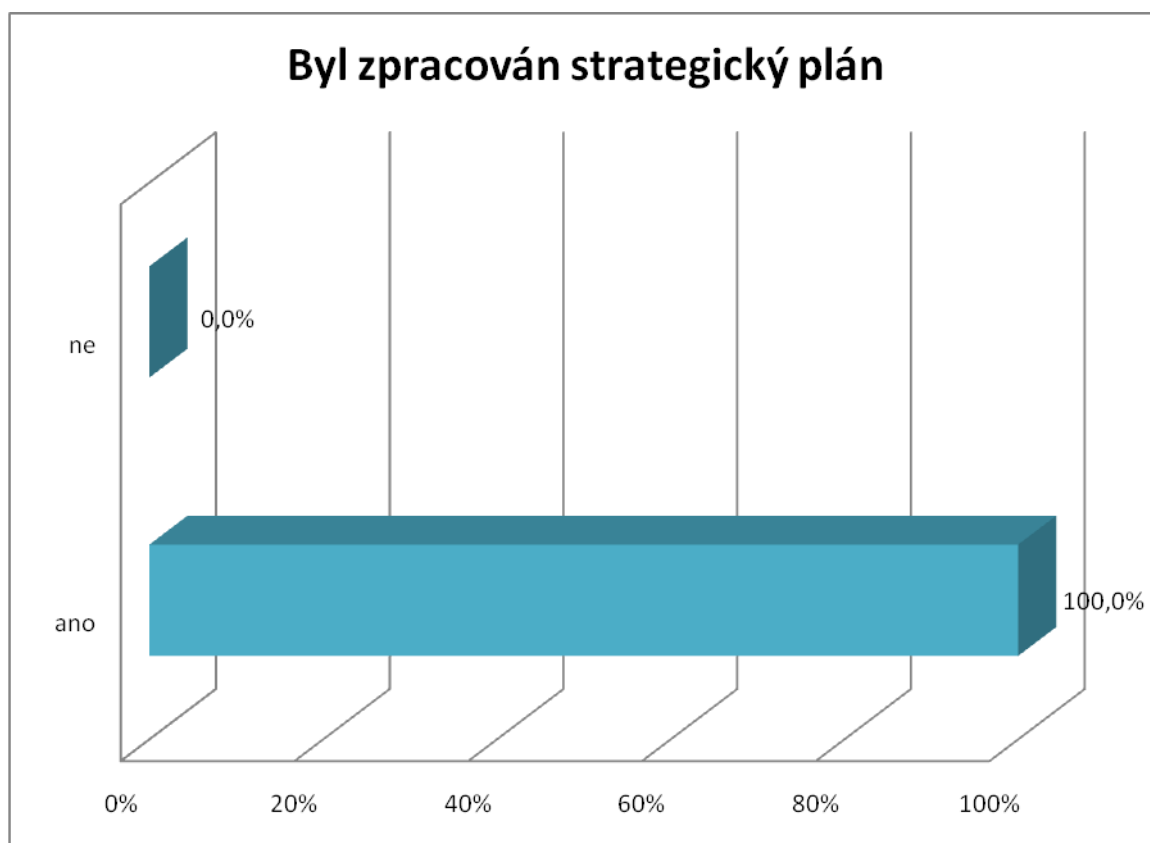
Důležité je, zdali došlo k **provázání pracovních skupin**. Skutečnost, že určitě došlo k provázání práce, potvrdily více než tři pětiny dotázaných (62,5%). Více než desetina respondentů s odpovědí váhala (12,5%) a odpověď spíše ne označila čtvrtina z nich (25%).

5.6. Vyhodnocení metod – strategický plán

V Základním dokumentu pro podporu sociálního začleňování ve městech, obcích a mikroregionech se uvádí, že v rámci lokálního partnerství se utváří strategický plán. Jedná se o metodu, která koordinuje vlastní tvorbu strategického plánu sociálního začleňování a zajišťuje podporu jeho přijetí radou a zastupitelstvem obce jako závazného rozvojového dokumentu. Na přípravě plánu se podílí všichni aktéři uvedení v cílové skupině Agentury. Činnost směřuje k podpoře realizace cílů a aktivit obsažených ve strategickém plánu, asistenci partnerům při přípravě jednotlivých projektových záměrů. Má docházet k monitorování naplňování strategického plánu, jeho aktualizaci a revizi, dopady integračních opatření mají podléhat evaluaci.

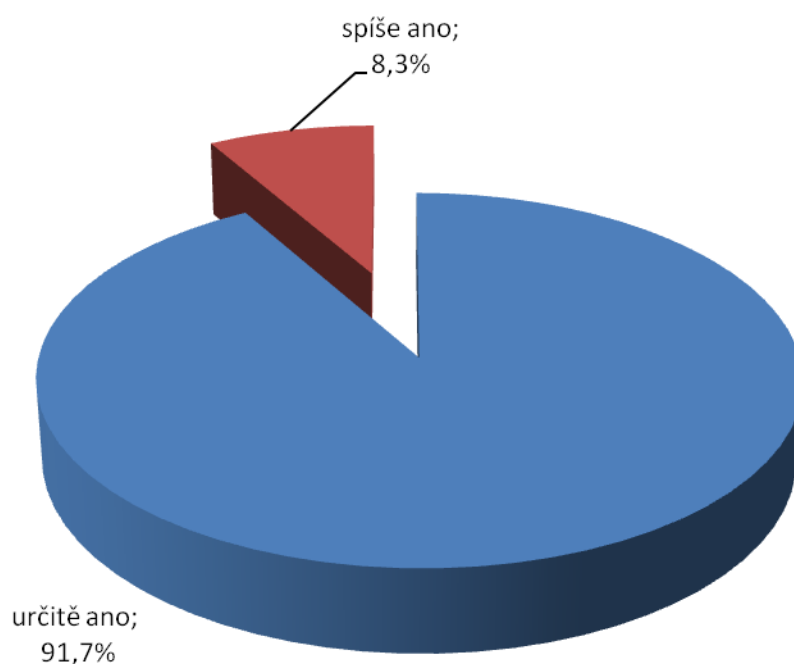
Ve Slezské Ostravě byl **strategický plán** zpracován, to uvádí všichni dotázaní partneři.

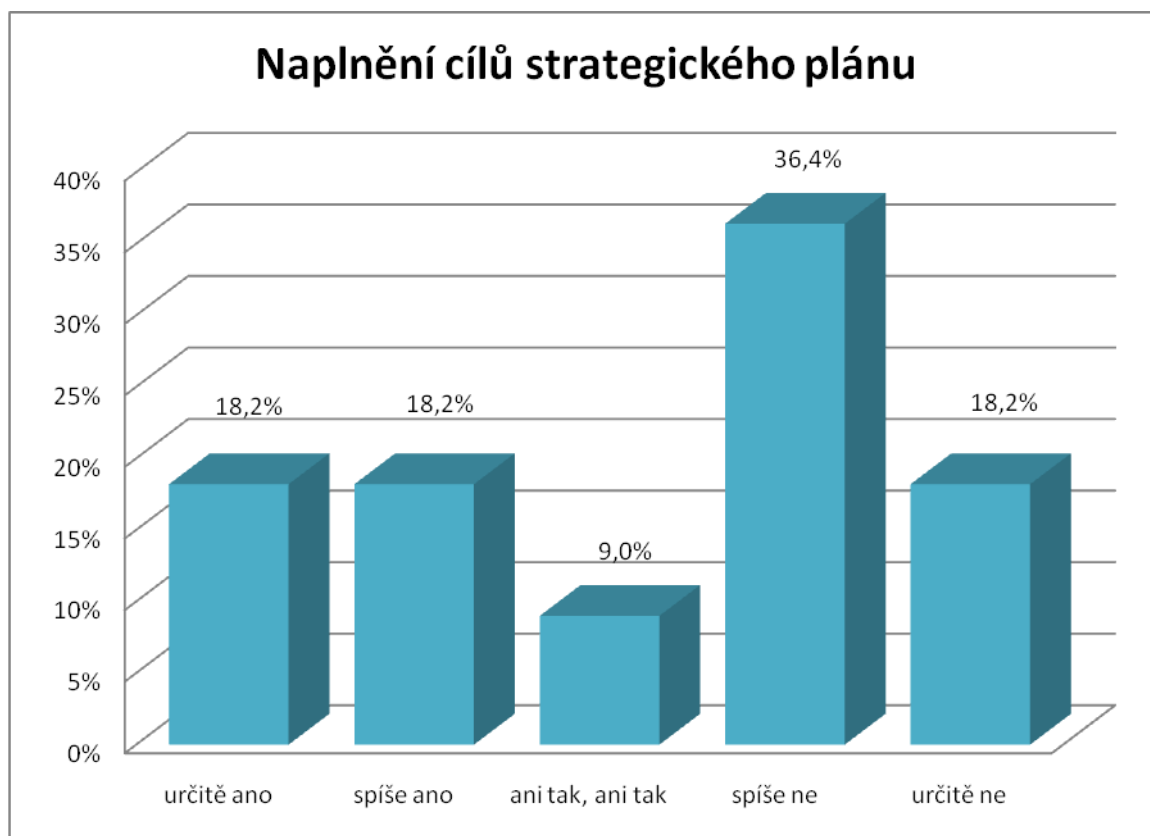
K okolnostem vzniku aktéři uvádí, že se utvářel především v rámci pracovních skupin. Vznikal „těžce“, podle návrhu vedoucích pracovních skupin. „lokální konzultant vytvořil osnovu, která se naplňovala po konzultaci se členy“. Tvorba na členy působila koncepčně a přehledně. Problémy byla ale dva a to zásadní. Zaprvé plán vznikl jako „konkurenční plán vůči komunitnímu plánování, později to byly shodné dokumenty“. Zadruhé byl „vytvořen účelově, nebylo cílem ho naplnit“.

Je **strategický plán v souladu s potřebami obce**? Na tuto otázku existuje poměrně jednoznačná odpověď. Většina aktérů odpověděla, že je plán určitě v souladu s potřebami obce (91,7%) a méně než desetina dotázaných odpověděla, že je spíše v souladu s těmito potřebami (8,3%). Nikdo nad odpovědí neváhal, ani nevnímal nesoulad plánu s potřebami.

Strategický plán je v souladu s potřebami obce

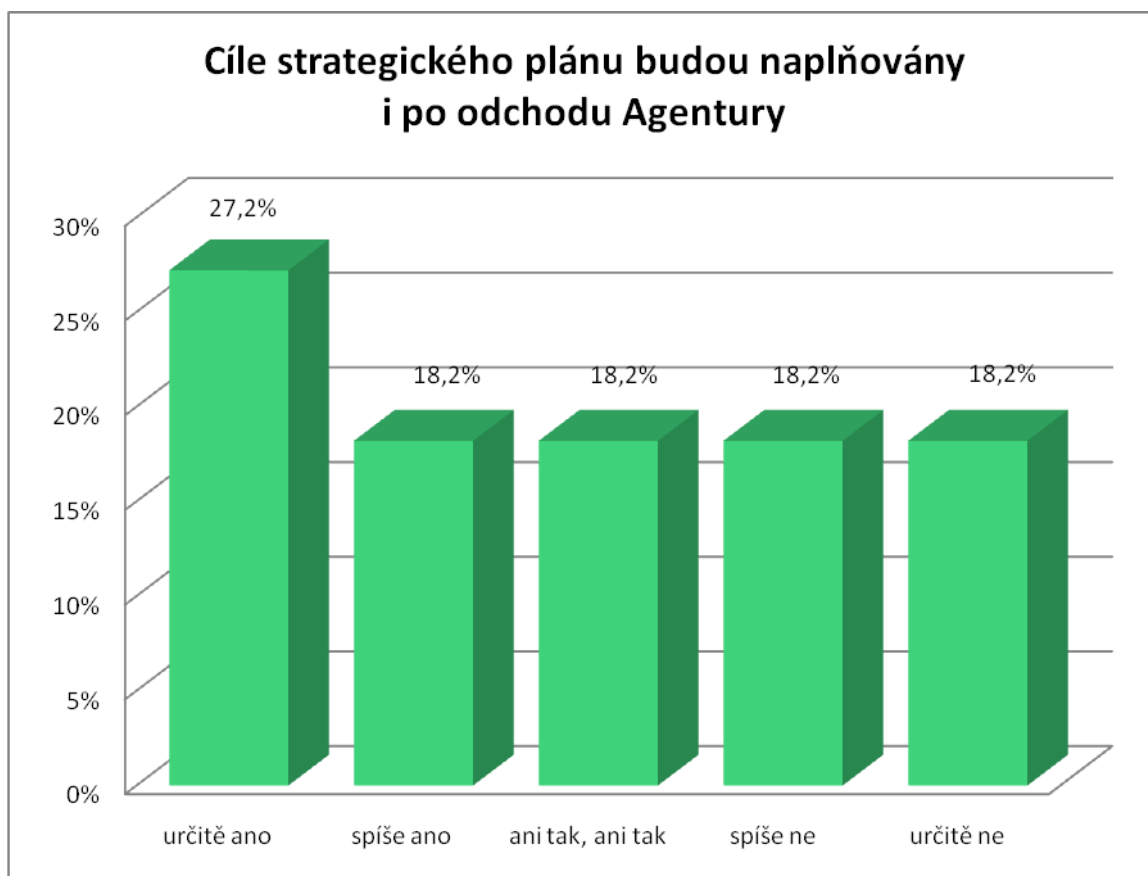

Byly **naplněny cíle strategického plánování**? Podle téměř pětiny dotázaných byly cíle strategického plánu určitě naplněny (18,2%) a podle téměř pětiny byly spíše naplněny (18,2%). To, že nebyly ani naplněny, ani nenaplněny, označila téměř desetina aktérů (9%). Podle více než třetiny respondentů byly cíle spíše nenaplněny (36,4%) a podle téměř pětiny aktérů byly určitě nenaplněny (18,2%). Celkově tedy dosažení cílů strategického plánování označily jen necelé dvě pětiny aktérů (36,4%).

Komentář k naplňování strategického plánu se týkal především skutečnosti, že je ještě brzy na jejich vyhodnocování. „*Nebyl čas na jejich realizaci, ještě to nelze posoudit, proces probíhá*“. Problémem je nefunkční systém dotací a nemožnost zajistit kontinuální financování. Překážkou je jisté formální pojetí plánu. Na druhou stranu do něj aktéři včlenili své dílčí aktivity, takže se vlastně plní.

Pro samotné hodnocení projektu je důležité, zdali **budou cíle strategického plánu naplňovány i po „odchodu“ Agentury** z lokality. Více než čtvrtina dotázaných se domnívá, že cíle budou určitě naplňovány i po odchodu Agentury (27,2%) a téměř pětina si myslí, že budou spíše naplňovány (18,2%). Téměř pětina respondentů s odpovědí váhá (18,2%). Podle téměř pětiny respondentů k dosahování cílů spíše nedojde (18,2%) a podle stejného počtu určitě nedojde (18,2%). Celkem je tedy o dlouhodobém dosahování cílů přesvědčena téměř polovina aktérů (45,4%).

Dosahování cílů podmiňuje kontinuální podpora samosprávy, jak se domnívají aktéři. Opět se někteří vrací k formální stránce dokumentu.

Je podle aktérů vytvořený **strategický plán kvalitním dokumentem**? Určitě je kvalitní podle téměř pětiny dotázaných (18,2%) a spíše kvalitní je podle více než čtvrtiny dotázaných (27,3%). Za ani kvalitní, ani za nekvalitní ho považuje více než třetina aktérů (36,3%). Za spíše nekvalitní plán pokládá méně než pětina dotázaných (18,2%). O kvalitě plánu jsou tedy přesvědčeny více než dvě pětiny aktérů (45,5%).

Jak jeden z aktérů poznamenal, „*strategický plán nepřinesl nic nového, co by nebylo v komunitním plánu*“. Kritiky jsou značné: „*Je proklamativní, nic konkrétního*“. Je „*spíše formální*“. Někteří pak hledají ospravedlnění v tom, že nebyl dostatek času na jeho lepší zpracování.

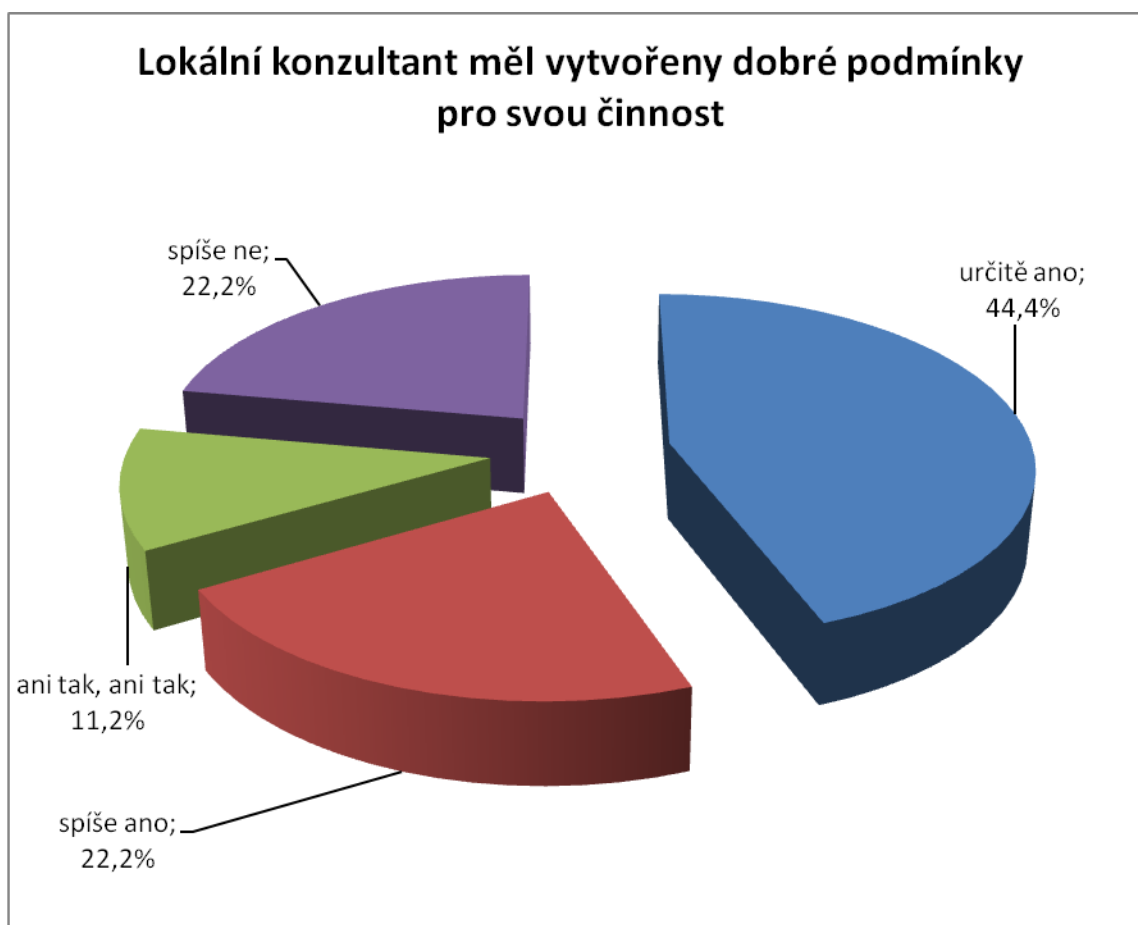
5.7. Vyhodnocení metod – lokální konzultant

V Základním dokumentu pro podporu sociálního začleňování ve městech, obcích a mikroregionech se předpokládá, že metody Agentury budou naplňovány prostřednictvím lokálního konzultanta. Jedná se o významný prvek, který ovlivňuje implementaci integračních opatření, proto je třeba se věnovat i této konzultantské roli.

Podle aktérů se v lokalitě vystřídaly celkem dvě lokální konzultantky. Jejich hodnocení vzbuzovalo značné emoce. Byly vzájemně porovnávány. Hodnocení druhé lokální konzultantky vycházelo o něco lépe. Je spojována s obdobím, kdy Agentura začala systematictěji pracovat. U některých druhá lokální konzultantka propadla, většinou si ale vysloužila velké ocenění. Aktéři ocenili, že dokázala velmi dobře komunikovat, byla „*snaživá, poctivá, aktivní*“ a dokázala se poprat jednak se zátěží minulosti, ale také s „*působením v*

rámcí hranic agentury s omezenými možnostmi“. Disponovala mediačními a vyjednávacími schopnostmi, poskytovala dobrý projektový servis.

Důležité je, zdali **měla lokální konzultantka vytvořeny v lokalitě dobré podmínky pro svou činnost**. Z odpovědí aktérů vyčteme, že podmínky měla k práci příznivé. Určitě je měla dobré podle více než dvou pětín dotázaných (44,4%) a spíše dobré podle více než pětiny dotázaných (22,2%). S odpovědí váhala více než desetina respondentů (11,2%). Více než pětina dotázaných si myslí, že podmínky spíše nebyly dobré (22,2%).

Problémy byly na začátku s kanceláří a zajištěním prostor pro působení konzultantky. Celkově ale byl „*rámec Agentury omezený, nefungující*“. Chybělo dostatečné zázemí. Ne všichni aktéři ale toto dokážou posoudit. Problematické bylo poskytování servisu ve dvou komplikovaných lokalitách současně – ve Slezské Ostravě a Holešově. „*Oboje jsou výbušná místa*“.

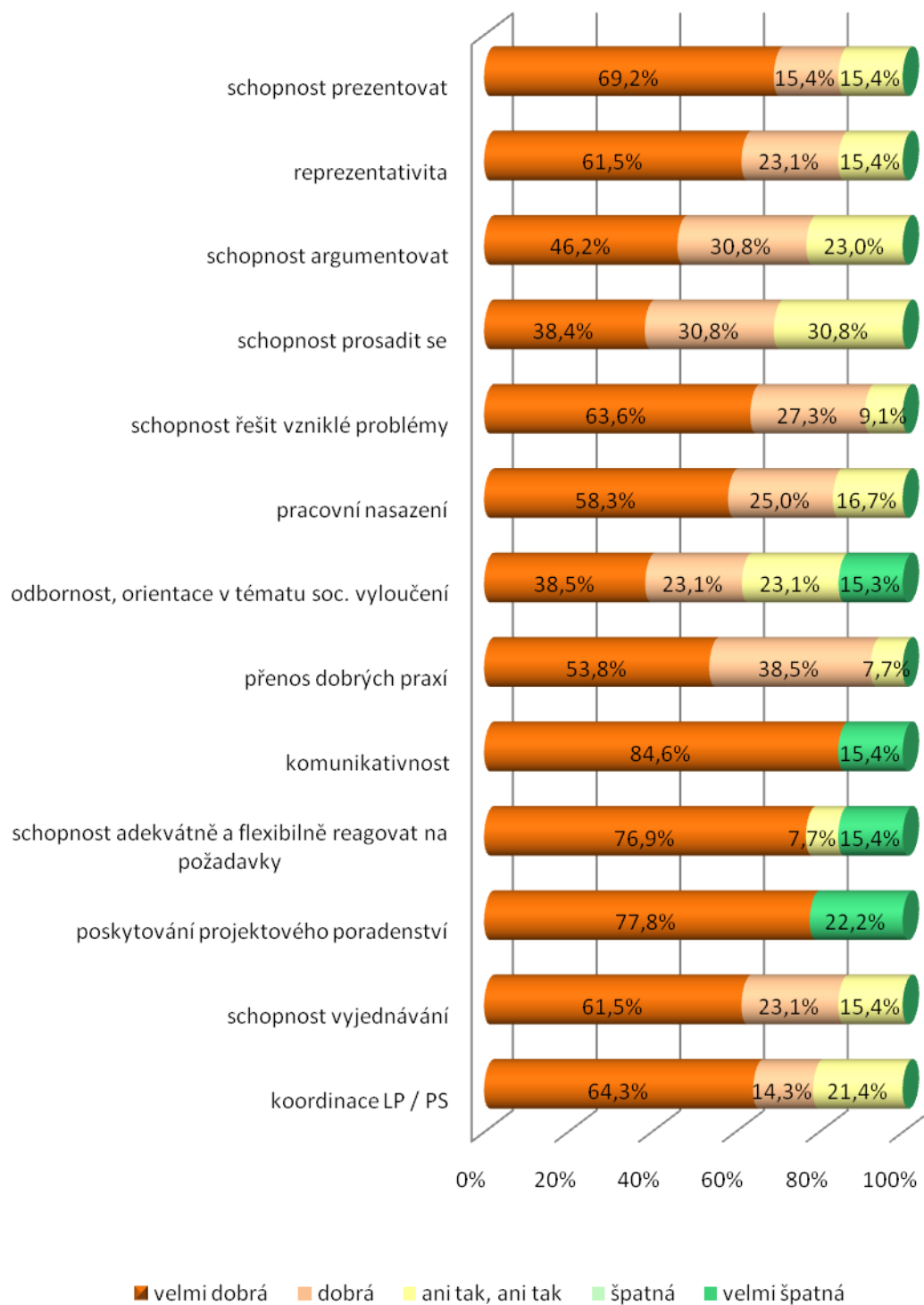
Co se týká **hodnocení kompetencí lokálního konzultanta**, navrhli jsme celkem třináct klíčových kompetencí, které aktéři hodnotili jednu po druhé. Tyto kompetence jsme navrhli podle nároků kladených na práci lokálního konzultanta a vybrali jsme ty, které byly z oblasti sociálních kompetencí a kompetencí v oblasti metod (odborné). Čtenáře žádáme o opatrnost při interpretaci výsledků. Byť aktéři hodnotí kompetence lokálního konzultanta, tak si musíme být vědomi, že zvládnutí kompetencí souvisí s celkovou rolí Agentury a její pozicí v lokalitě – závisí na kultuře sociálního prostředí, na místním kontextu a situaci, který mohl dát některým kompetencím vyniknout, jiné mohly být zase potlačeny zájmy a potřebami aktérů situace. Kompetence jsou v tomto ohledu spoluvytvářeny.

Jak dokládá následující graf, místní aktéři ocenili kompetence druhé lokální konzultantky jako velmi dobré nebo dobré následovně.

Více než čtyři pětiny aktérů ocenily konzultantovu schopnost přenosu dobrých praxí (92,3%), schopnost řešit vzniklé problémy (90,9%), komunikativnost (84,6%), schopnost vyjednávání (84,6%), schopnost prezentovat (84,6%), reprezentativitu (84,6%) a pracovní nasazení (83,3%).

Více než tři čtvrtiny dotázaných také ocenily koordinaci lokálního partnerství / pracovních skupin (78,6%), poskytování projektového poradenství (77,8%), schopnost argumentovat (77%), schopnost adekvátně a flexibilně reagovat na požadavky (76,9%) a více než dvě třetiny konzultantovu schopnost prosadit se (69,2%). Více než polovina aktérů ocenila odbornost a orientaci v tématu sociálního vyloučení (61,6%).

Hodnocení lokálního konzultanta

5.8. Vyhodnocení metod – projektové poradenství

V Základním dokumentu pro podporu sociálního začleňování ve městech, obcích a mikroregionech se uvádí, že další metodou působení Agentury je poradenství pro čerpání prostředků z evropských strukturálních fondů. Agentura má poskytovat poradenství pro čerpání prostředků z evropských strukturálních fondů všem partnerům v lokálním partnerství, přičemž se má zaměřovat na operační programy jako OP LZZ (zejména osa 3), OP VK (zejména osa 1.2), IOP (zejména 3.1b investice do infrastruktury sociálních služeb, 3.1c investice v oblasti sociální ekonomiky a 5.2c zlepšení prostředí v problémových sídlištích) a ROP. Agentura má poskytovat poradenství při administraci projektů a podporu při realizaci Integrovaných plánů rozvoje měst (IPRM).

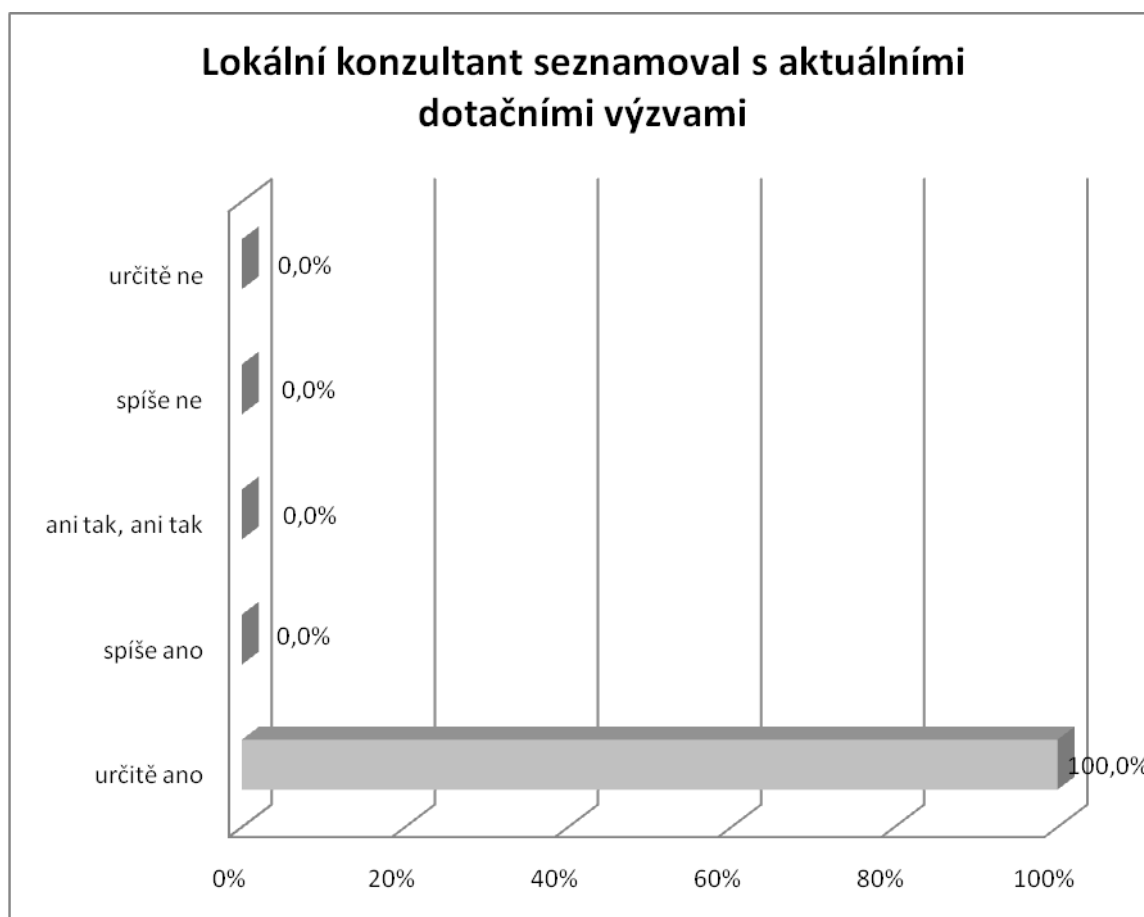
Poskytoval lokální konzultant v lokalitě projektové poradenství? Více než třetina aktérů uvádí, že ano (36,4%). Více než polovina partnerů uvádí, že ne (54,5%). Téměř desetina neví (9,1%).

Ti, kteří odpověděli, že neposkytoval, tuto odpověď vztahovali vůči sobě. Tuto službu nepotřebovali a ani ji nepožadovali. Je zcela evidentní, že mnoho aktérů v lokalitě konzultace a poradenství nepotřebuje – má své kapacity a zkušenosti. Konzultováni byli spíše rizika

dublování a vzájemná koordinace aktivit a projektů. Zajímavá je odpověď, že „*tady od toho nejsou*“.

Úkolem lokálního konzultanta bylo **seznamovat aktéry s aktuálními dotačními výzvami**. Podle všech odpovídajících byli aktéři seznamováni s dotačními výzvami (100%).

Dále jsme zjišťovali, jaké projekty byly v lokalitě zpracovány, v jaké jsou fázi realizace (schvalování) a jaký byl podíl projektového poradenství na jednotlivých projektech. Konfrontovali jsme tak podíl činností, které uvedl lokální konzultant a podíl činností, které označili ti partneři, kteří projekt připravovali. Reagovali jsme tak na vznášená podezření, že si pracovníci Agentury přisvojují práci aktérů.

Název projektu, operační program a č. výzvy	Žadatel	Cílová skupina	Finanční částka	Aktivity projektu	Doba realizace	Schválen/ne schválen, příp. jiný stav	Míra spolupráce konzultanta*	Míra spolupráce – hodnocení aktérů	Zapojení projektového poradce Agentury ano/ne příp. jak
Technická kapacita služeb , IOP 3.1b	Centrum	Příslušníci sociálně vyloučených romských komunit		Vybavení objektů pro služby NZD, SAS	2010	Schválen, realizován	2,9	2,9	
Provoz nízkoprahového a poradenského centra v Ostravě - Kunčičkách, IPO – OPLZZ 3.2, č. 55	Město Ostrava	etnické menšiny, osoby žijící v sociálně vyloučených komunitách, děti a mládež ve věku od 6 do 26 let ohrožené společ. nežádoucími jevy	8,6 mil	sociálně-aktivizační služby; odborné sociální poradenství	2011-2015	schváleno	3,5,9	malá	Ano; konzultace na místě; zpracování checklistu způsobilosti
Předcházení sociálním u vyloučení a odstranění jeho důsledků: Terénní programy pro obyvatele sociálně vyloučené lokality Ostrava – Kunčičky; Rada vlády	Diecézní charita ostravsko-opavská (DCHO)	nezaměstnaní (zejména mladí lidé ve věku 15 -26 let, absolventi škol a učňovských oborů, ale i dlouhodobě nezaměstnaní) - další kategorie	0,6 mil	Terénní práce	2011	schváleno	3,5,9	3,5,9	ne

		osob							
Výstavba nízkoprahového a poradenského centra v Ostravě Kunčičkách, IOP 3.1b	Město Ostrava	etnické menšiny, osoby žijící v sociálně vyloučených komunitách, děti a mládež ve věku od 6 do 26 let ohrožené společ. nežádoucími jevy	6 mil	Rekonstrukce objektu pro službu NZDM, SAS, a OSP	2011 (udržitelnost 2021)	podáno	3,5,9	malá	Ano; konzultace na místě; zpracování checklistu způsobilosti
Azylový dům IOP 3.1b	Centrum	Rodiny ohrožené ztrátou bydlení		Koupě a rekonstrukce objektu pro službu azylový dům	2011-2012 (udržitelnost 2022)	podáno	2,9	2,9	Ano; konzultace na místě; zpracování checklistu způsobilosti
Komplexní programy na podporu zaměstnanosti ve Vesničce soužití a v Ostravě – Kunčičkách, OPLZZ 3.2, č. 19	Diecézní charita ostravsko-opavská (DCHO O)	Příslušníci sociálně vyloučených romských komunit - mládež ve věku od 15 do 26 let - nezaměstnaní (krátkodobě i dlouhodobě nezaměstnaní, mladí nezaměstnaní)	8,4 mil	Pracovní právní poradenství, Motivační a komunikační kurz, Zaměstnání na zkoušku, Občanská oprávnění poradenství, Dluhové poradenství, Terénní práce, Nízkoprahové centrum pro mládež		neschváleno	5	Na úrovni projektového poradenství	ne

Programy na podporu integrace dětí ze sociálně vyloučených lokalit ve Slezské Ostravě do vzdělávacího systému, žadatel: OPVK 1.2	Diecézní charita ostravsko-opavská (DCHO O)	děti školního a předškolního věku a jejich rodiny, děti ze sociálně slabých rodin		Předškolní vzdělávání dětí, Semináře pro rodiče školních a předškolních dětí, Poradenství pro rodiny a děti, Vzdělávací aktivity a doučování, Volnočasové aktivity pro děti a mládež, Osvětový program prevence xenofobie a rasismu		neschváleno	2	2	ne
Centrum přívoz, IOP 3.1b	Jekhetane	Příslušníci sociálně vyloučených romských komunit		Vybavení objektu pro služby NZDM		Projektový návrh - nerozpracován, nepodán	2	nezjištěno	Ano; konzultace na místě
Centrum Liščina, IOP 3.1b	Vzájemné soužití	Příslušníci sociálně vyloučených romských komunit		Rekonstrukce objektu NZDM, hřiště		Projektový návrh - nerozpracován, nepodán	2	2	Ano; konzultace na místě
NZDM Radvanice, IOP 3.1b	Vzájemné soužití	Příslušníci sociálně vyloučených romských komunit		Výstavba objektu NZDM		Projektový návrh - nerozpracován, nepodán	2	2	Ano; konzultace na místě
Zázemí pro služby, IOP 3.1b	Vzájemné soužití	Příslušníci sociálně vyloučených romských komunit		Vybavení objektů NZDM		Projektový návrh - nerozpracován, nepodán	2	2	Ano; konzultace na místě

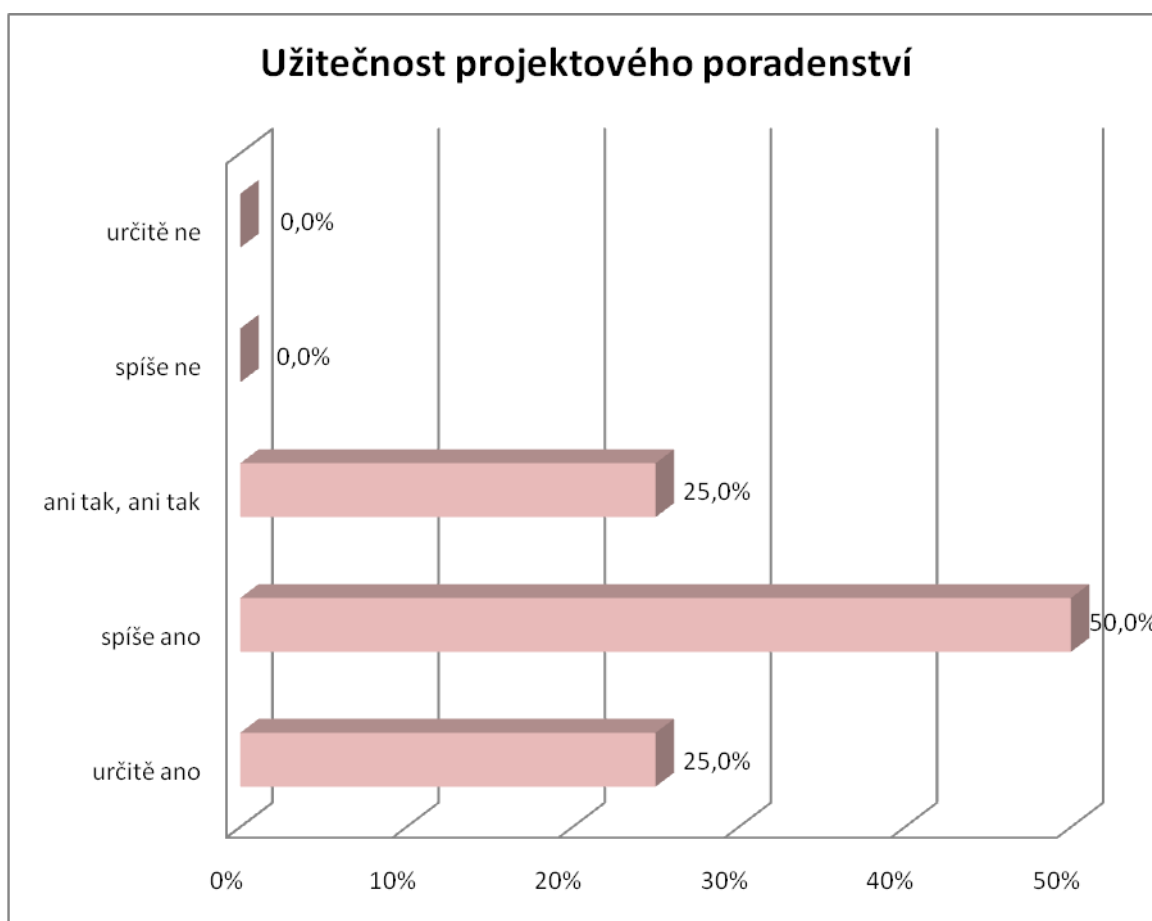
Technické služby, IOP 3.1c, OPLZZ č. 30	Centrom	Příslušníci sociálně vyloučených romských komunit		Vytvoření pracovních míst; pracovní právní poradenství		Projektový záměr – zatím nepodán	2	2	an
Romská hospodyně a pečovatelská, OPLZZ 3.2., 19	Wind	Dlouhodobě nezaměstnaní, osoby ze sociokulturně znevýhodněného prostředí		Rekvalifikace, poradenství, zajištění pracovních míst		neschválen		nezjištěno	Ano, zpracován checklist způsobilosti (poznámky nezpracovány do projektové žádosti)
Romská hospodyně a pečovatelská, OPLZZ 2.1	SocioFactor	Dlouhodobě nezaměstnaní, osoby ze sociokulturně znevýhodněného prostředí		Rekvalifikace, poradenství, zajištění pracovních míst	2011-2012	Schválen, realizován	9	9	
Rovná šance, Rada vlády	Jekhetane	Příslušníci sociálně vyloučených romských komunit		Terénní práce	2011	schválen	9	9	

*použita následující klasifikaci (možné i kombinace více možností):

1. konzultace dílčích částí – lokální konzultant nic nepsal, jen připomínkoval
2. konzultace celého projektu – lokální konzultant nic nepsal, jen připomínkoval
3. spolupráce na projektovém záměru – lokální konzultant pomáhal psát projektový záměr
4. napsání projektového záměru - lokální konzultant napsal projektový záměr
5. spolupráce při přípravě projektové žádosti - lokální konzultant pomáhal psát projektovou žádost
6. napsání projektové žádosti - lokální konzultant napsal projektovou žádost
7. lokální konzultant se podílel také na vkládání žádosti do benefitu
8. spolupráce na realizaci projektu
9. lokální konzultant psal vyjádření k projektu
10. jiná forma uveďte jaká

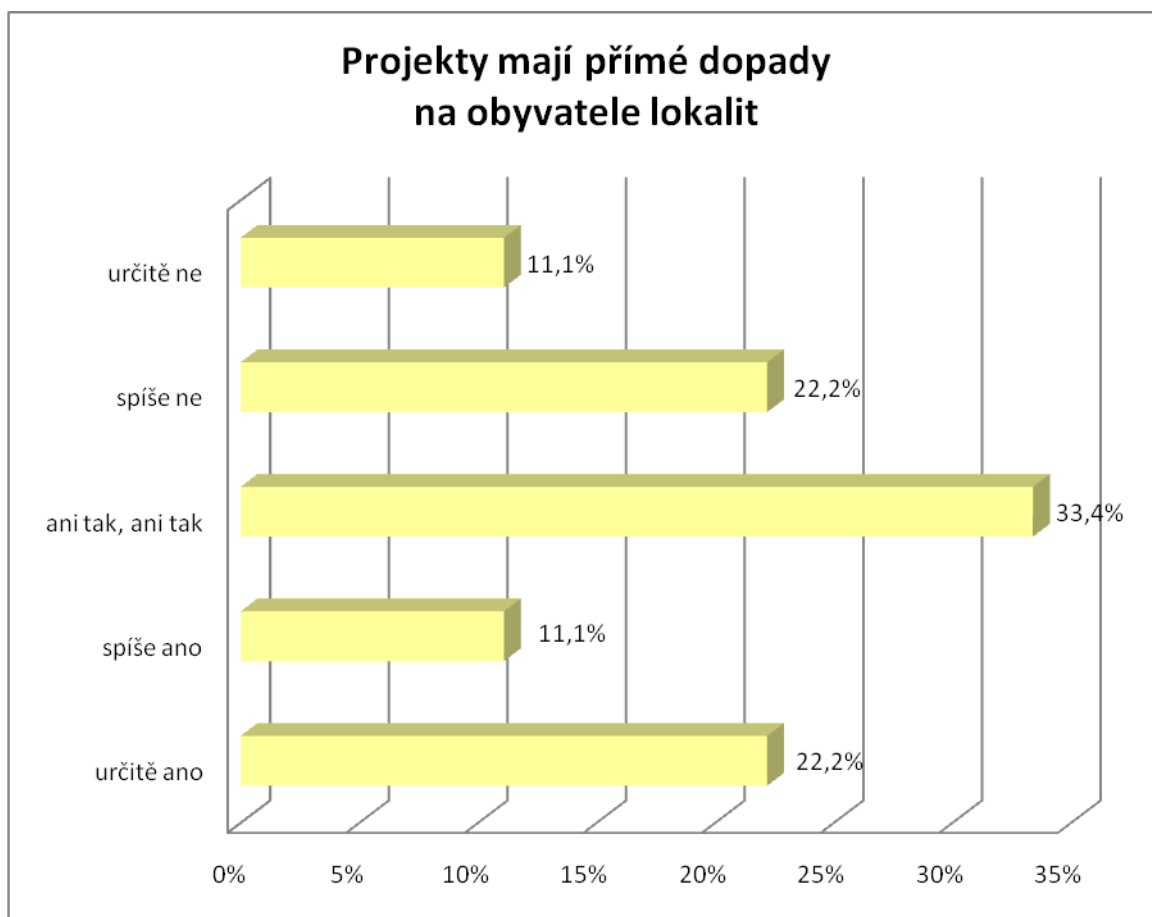
Jak z tabulky vidíme, v lokalitě bylo zpracováno množství projektů. Pět bylo schváleno, čtyři schváleny nebyly, u dvou se na schválení čeká. Řada dalších nebyla vůbec podána, byť byly projednávány. Lokální konzultantka poskytovala projektové poradenství, celkově je v souladu s hodnocením aktérů až na výjimku, kterou je hodnocení podílu ze strany městského obvodu u dvou projektů, který viděl na rozdíl od konzultantky její zapojení jako marginální. Zde se názory rozcházejí. Podle informací původně záměr vzniknul v době „prvního partnerství“, následně si ho obvod vzal celý na sebe. Někteří partneři se vyjadřovali velmi obecně, na projektu konzultant pracoval s jejich zaměstnancem. Další spolupráce se týkala „jiných projektů“ na obnovu bytového fondu v Kunčičkách a na Liščině.

Jak hodnotí aktéři **užitečnost projektového poradenství**? Čtvrtina dotázaných uvedla, že je poradenství určitě užitečné (25%) a další polovina, že je spíše užitečné (50%). Čtvrtina respondentů s odpovědí váhá (25%). Někteří ale na otázku neodpověděli vůbec s tím, že je „nerelevantní“.

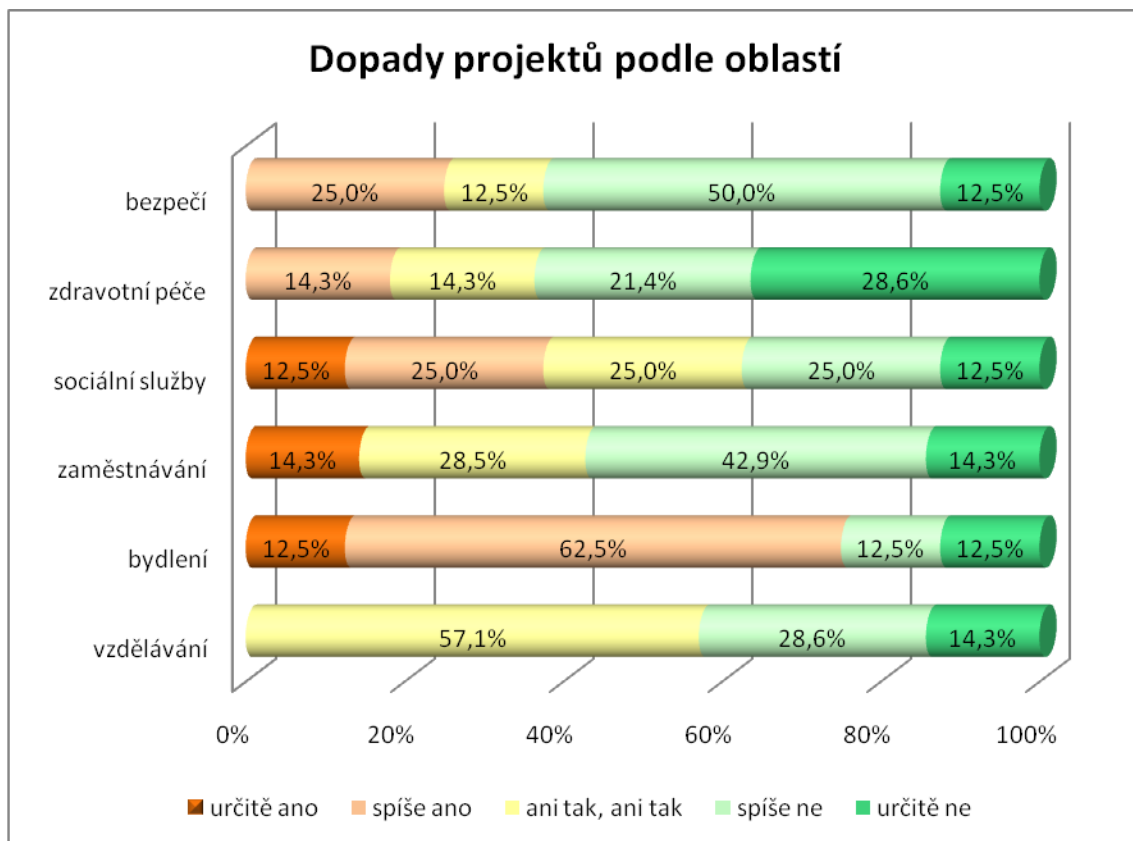

Důležité ale je, zdali **mají projekty přímé dopady na obyvatele sociálně vyloučených lokalit**. Více než pětina dotázaných se domnívá (22,2%), že určitě mají projekty přímé dopady na

obyvatele lokalit a více než desetina, že dopady spíše mají (11,1%). Přibližně třetina s odpovědí váhá (33,4%). Naopak více než pětina dotázaných si myslí (22,2%), že projekty přímé dopady spíše nemají a další více než desetina, že dopady určitě nemají (11,1%). O přímých dopadech je tak přesvědčena přibližně třetina aktérů (33,3%).

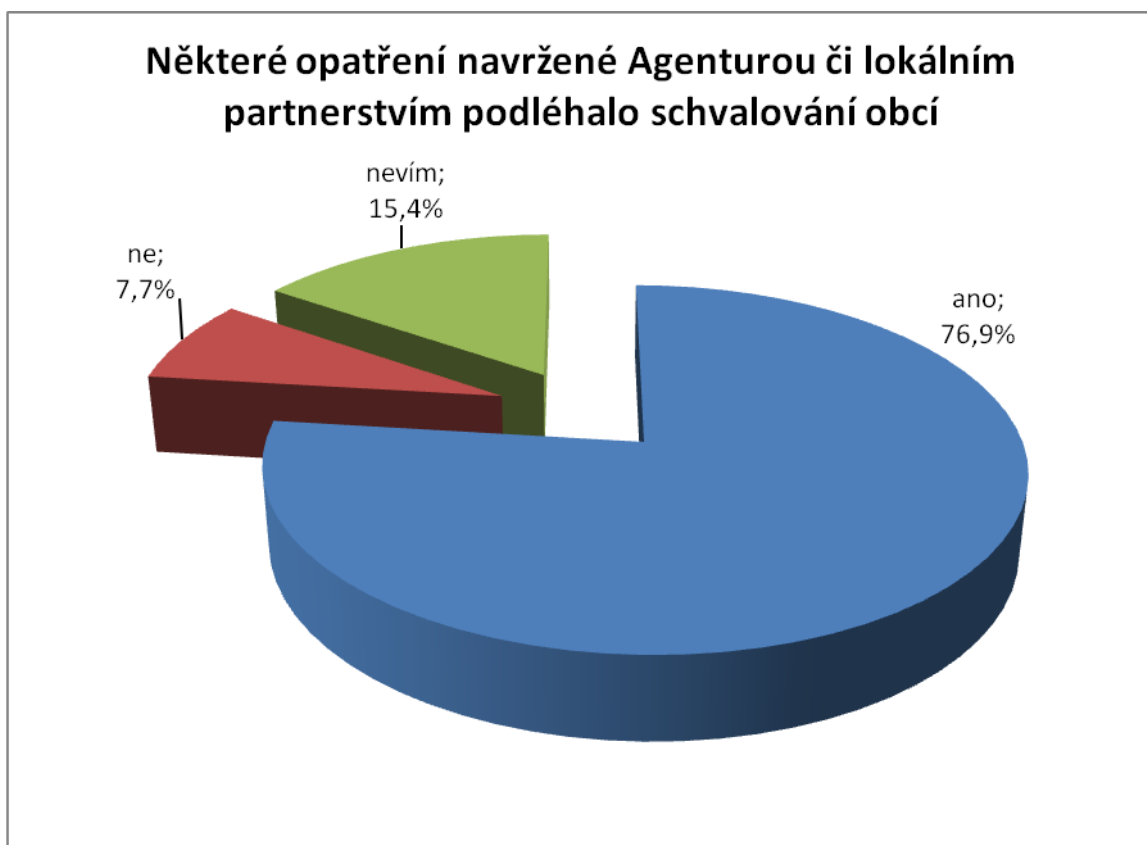

V jakých oblastech mají projekty podle aktérů dopady? Z následujícího srovnání je zřejmé, že dopady se v lokalitě týkají výhradně oblasti bydlení (75%) a dále sociálních služeb (37,5%). Dopady v oblastech bezpečí (25%), zdravotní péče (14,3%) a zaměstnávání (14,3%) jsou malé, v případě vzdělávání nejsou žádné.

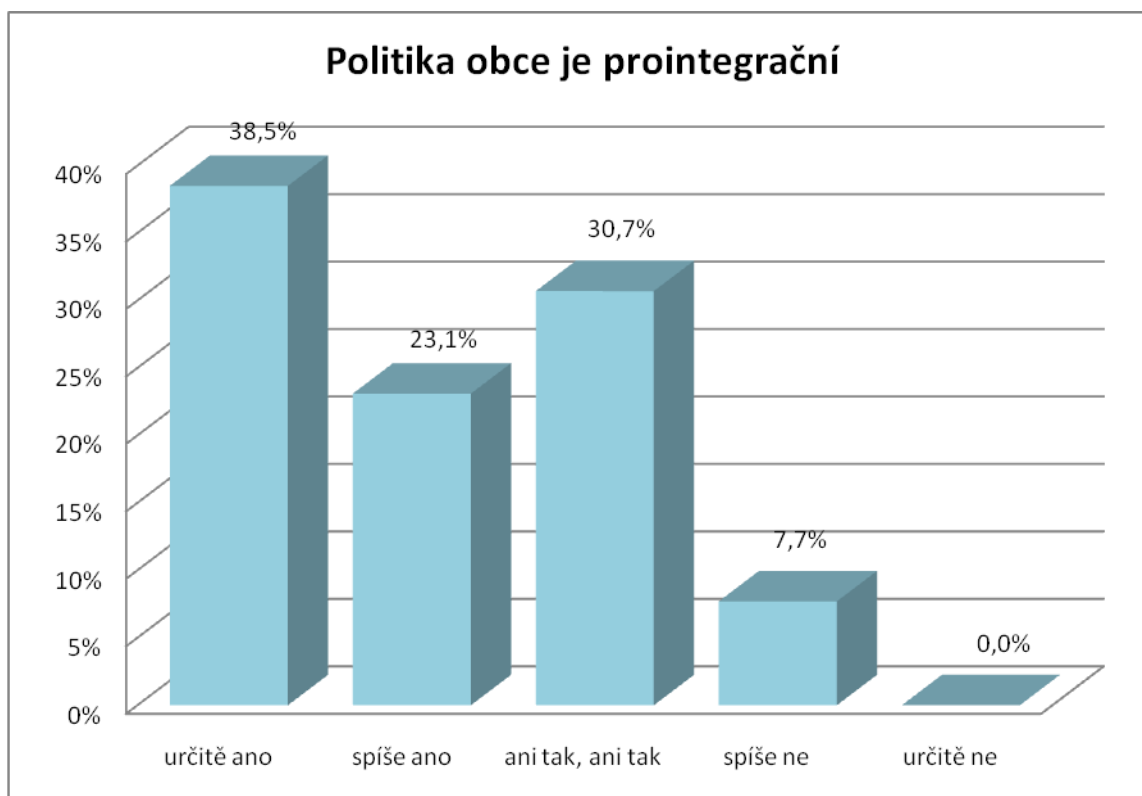
5.9. Dopady na místní sociální a integrační politiky

Podléhalo nějaké opatření navržené Agenturou či lokálním partnerstvím schvalování obcí?
Více než tři čtvrtiny dotázaných odpověděly, že ano (76,9%), méně než desetina že ne (7,7%).
Více než desetina nevěděla (15,4%).

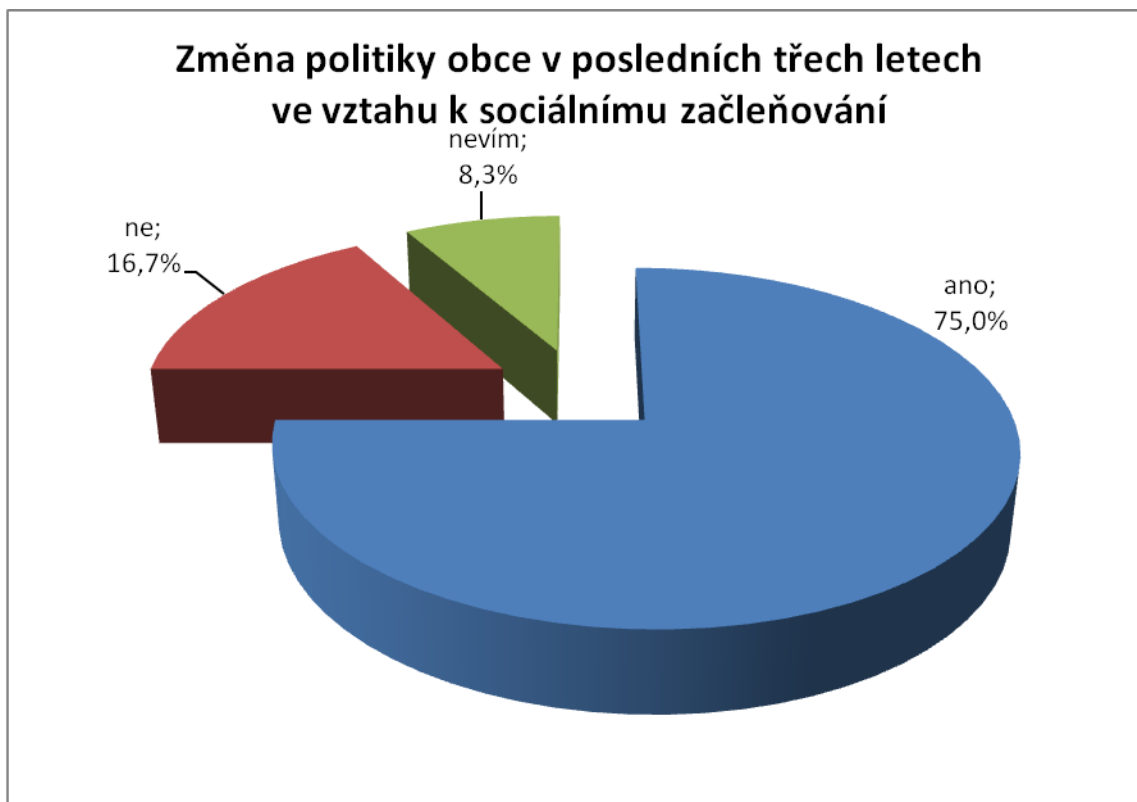
Aktéři uváděli, že schvalování se týkalo projektů, strategického plánu a působení Agentury v lokalitě.

Působení Agentury do velké míry ovlivňuje politika obce. Považují aktéři **politiku své obce za podporující integraci (prointegrační)**? Za určitě prointegrační ji pokládají téměř dvě pětiny dotázaných (38,5%) a za spíše prointegrační ji pokládá téměř čtvrtina dotázaných (23,1%). Celkem ji tedy za integrační považují více než tři pětiny aktérů (61,6%). Více než čtvrtina neoznačila politiku za ani integrační, ani za neintegrační (30,7%). Za spíše neintegrační považuje politiku obce méně než desetina respondentů (7,7%) a za určitě neintegrační nikdo. Obec nepodporuje integraci podle pouhé méně než desetiny aktérů (7,7%).

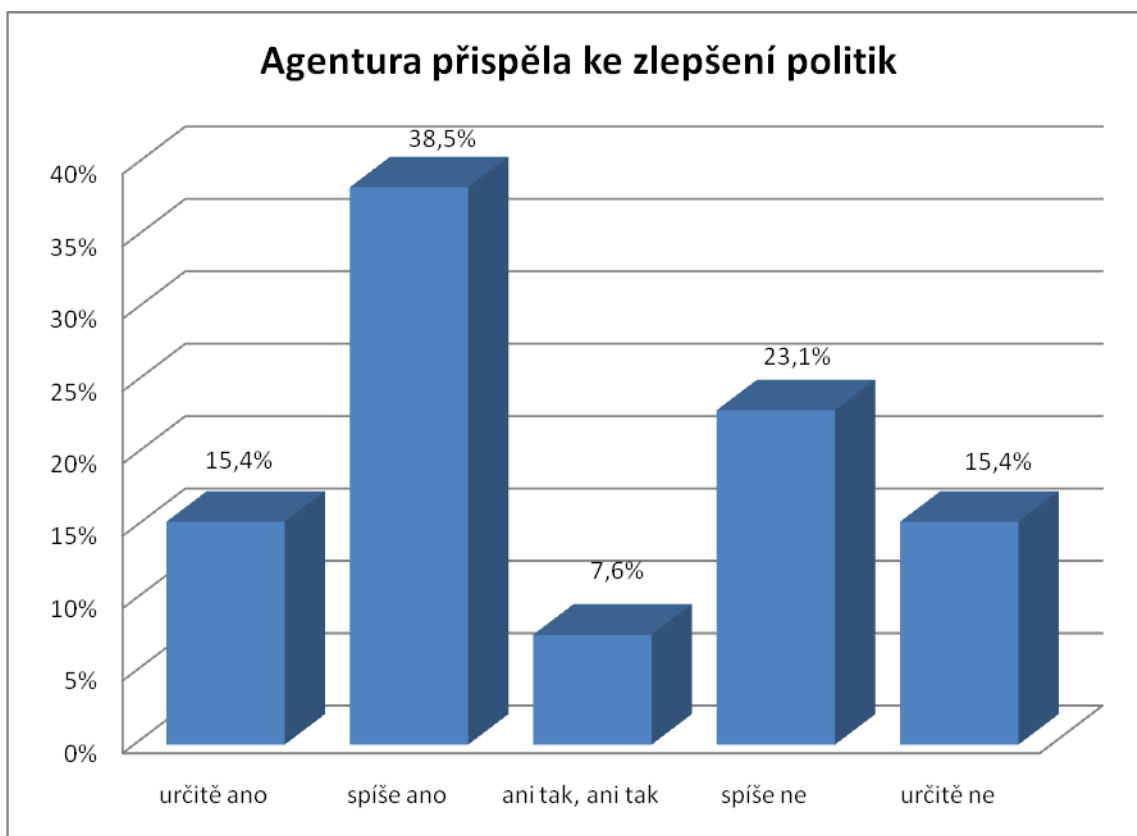
Aktéři vnímají, že město spolupracovalo s Agenturou a zapojilo se do lokálního partnerství. Podpořilo integrační projekty. Snaží se řešit situace v sociálně vyloučených lokalitách. „*Obec to dělá ve svém zájmu*“. Napomáhá nevládním neziskovým organizacím. Je lepší v porovnání s jinými obvody. „*Má azylový dům, snaží se vyřešit bydlení*“.

Došlo ke **změně politiky obce ve vztahu k sociálnímu začleňování v posledních třech letech?** Tři čtvrtiny dotázaných si myslí, že ano (75%). Méně než pětina aktérů se domnívá, že nikoliv (16,7%) a méně než desetina neví (8,3%).

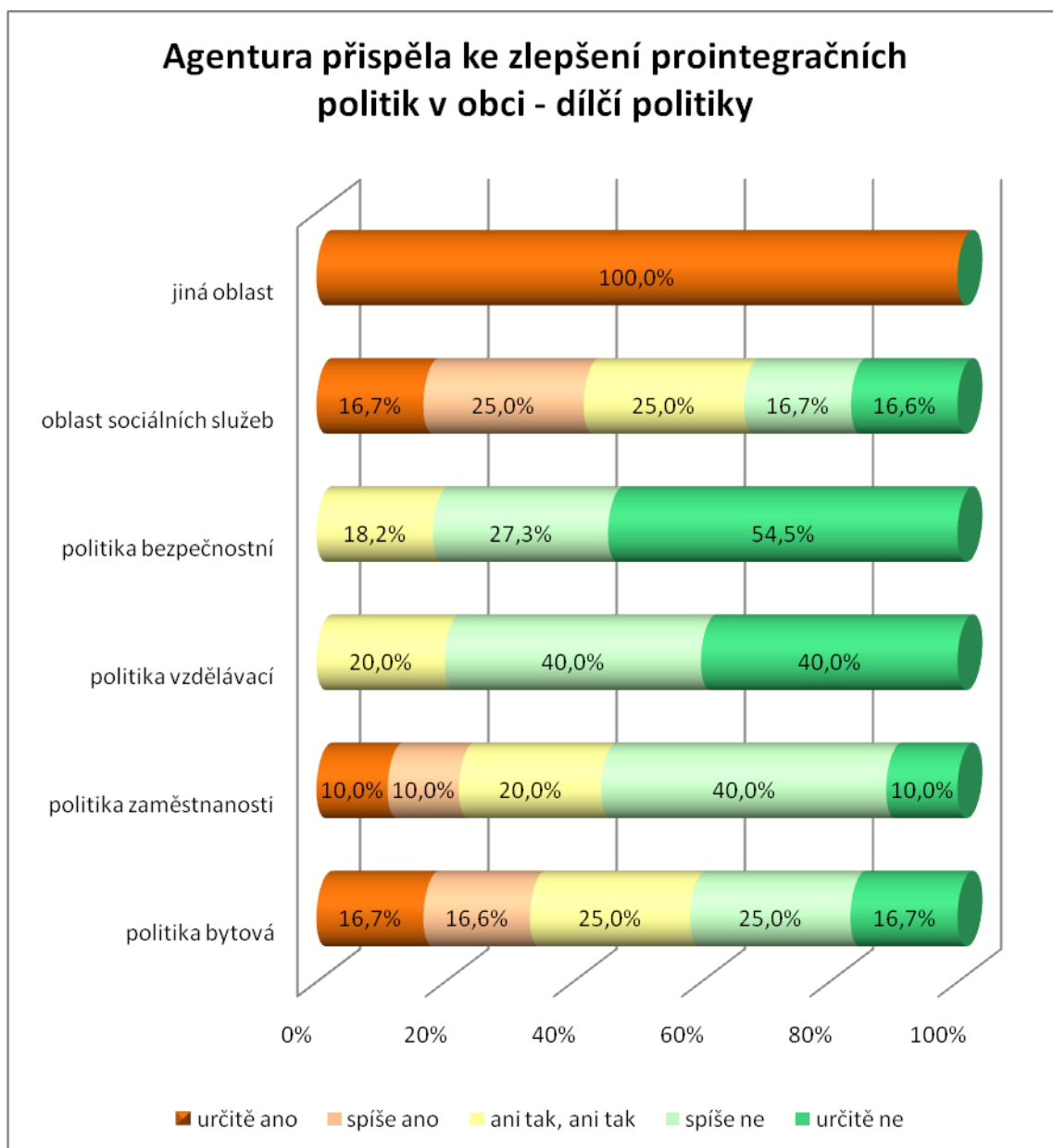

Ti, kteří uvedli, že se politika změnila, hovořili o změně k lepšímu. A to zejména v oblasti přístupu k problému. Obec vnímá naléhavost problémů. Zajímala se ale podle aktérů již dříve. Přístup je sice „rozkolísaný“, ale už se o problémech otevřeně hovoří. „Pomalu se to v lokalitách zlepšuje, profesionalizují se i NNO“. Přístup k řešení začleňování je angažovanější. Je to „obvod, který tu problematiku řeší“. „Otevřeli azylák, Riegrovka se spravila, Kunčičky ...“

Přispěla Agentura svou přítomností ke zlepšení prointegračních politik v obci? Určitě ano uvedla téměř pětina dotázaných (15,4%) a spíše ano uvedly téměř dvě pětiny (38,5%). Přítomnost Agentury vedla ke zlepšení politik podle více než poloviny aktérů (53,9%). Méně než desetina označila odpověď ani tak, ani tak (7,6%). Téměř čtvrtina ale uvedla, že Agentura ke zlepšení spíše nepřispěla (23,1%) a více než desetina, že ke zlepšení určitě nepřispěla (15,4%).

A v jakých oblastech politik zlepšení nastalo? Z následujícího grafu je patrné, že ke zlepšení podle názoru aktérů došlo zejména v oblasti sociálních služeb (41,7%), v politice bydlení (33,3%) a v politice zaměstnanosti (20%). V politice bezpečnostní a vzdělávací ke zlepšení vůbec nedošlo. Ale aktéři dokázali označit i jiné oblasti zlepšení.

Přijatá prointegrační opatření se týkají především investic do Riegrovy ulice, azylového domu na Liščině a žádosti o projekt v Kunčičkách. Ke zlepšení došlo podle aktérů v oblasti komunikace s RPG. Obec se aktivizovala, angažují se její představitelé, existuje strategický plán. Integračním opatřením bylo „*schválení strategického plánu, memoranda o spolupráci, přípravy projektů*“. V Kunčičkách jsou zajištěny sociální služby ve spolupráci s Charitou.

Aktéři nahlíží na **možnosti řešení problému sociálního vyloučení v obci** následovně. Shodují se na tom, že smyslem je eliminace sociálního vyloučení v konkrétních místech. Problém sociálního vyloučení je v lokalitě velký. Podařilo se působení v několika místech – v Kunčičkách, na Liščině a v Riegrově ulici. Problémy jsou hlavně tři, je zapotřebí: „*vytvoření*

pracovních míst, tlak na vzdělávání, řešit bydlení“. A to za „informování obou stran, majority i minority a kromě nabídek vyžadovat i práva a povinnosti, všechno zjednodušit“.

V Ostravě je citelný „velký vliv komunitního plánování“. Ideální by bylo „strategický plán začlenit do koncepce města“.

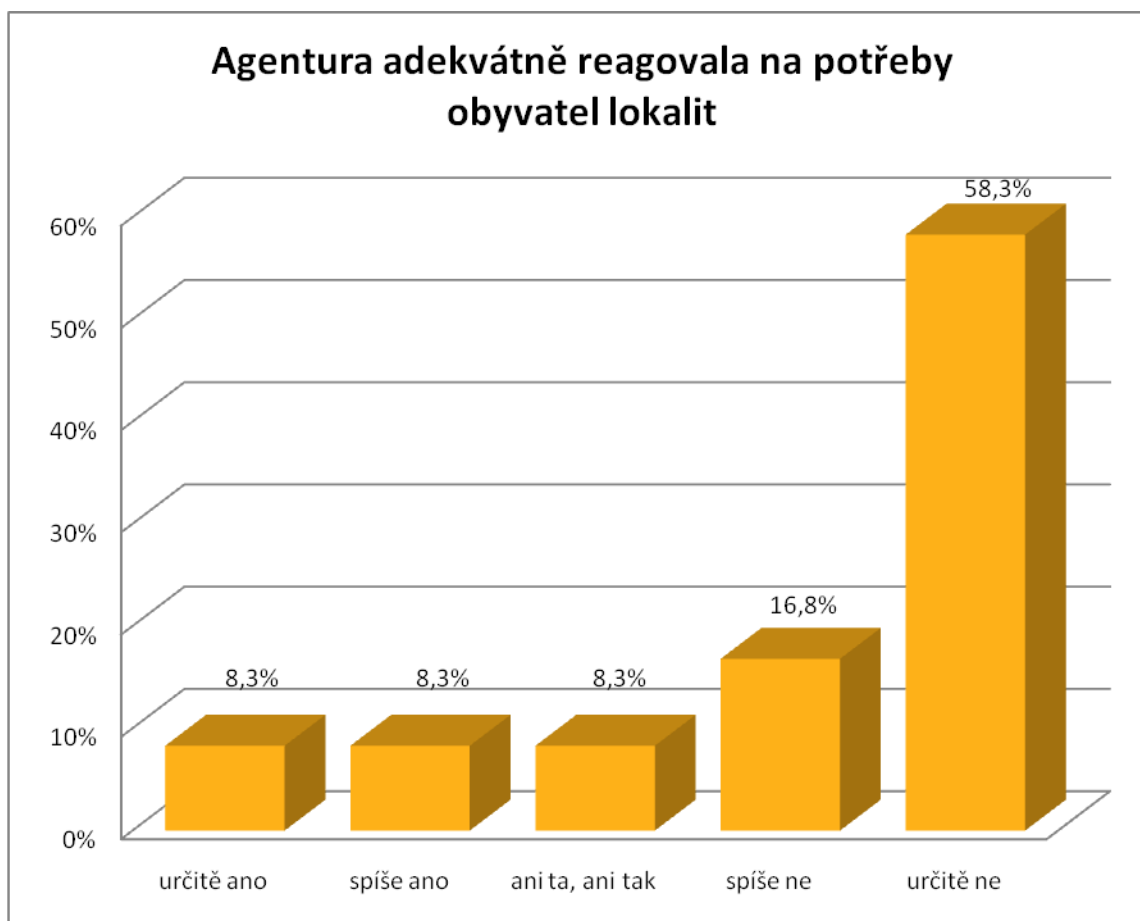
Akteři si nepřipadají úplně bezmocní. Mají své „možnosti“. „Možnosti jsou nastaveny, je to otázkou využití dostupných programů a výzev, aktualizace strategického plánu“. Samotným obcím začlenění do takového procesu „prospívá“.

Problémem je ale mizivá podpora aktivit ze strany státu. „Řeší se, ale bez podpory státu se to bude dělat dlouho, chybí zákony, politické kroky.“ „Chybí legislativa, která by upravovala, co obce mají dělat v rámci sociálního vyloučení.“ „Neexistuje bytová politika města a registrace při poskytování sociálního bydlení podle zákona o sociálních službách, ale možnosti tady jsou“.

Příčinou zdejších problémů je podle názoru aktérů zejména migrace obyvatelstva a nezaměstnanost.

5.10. Dopady v oblasti eliminace sociálního vyloučení

Dokázala Agentura v lokalitě **reagovat na potřeby obyvatel sociálně vyloučených lokalit**? Určitě dokázala reagovat na potřeby podle méně než desetiny dotázaných (8,3%) a spíše dokázala reagovat podle méně než desetiny dotázaných (8,3%). Tedy méně než pětina aktérů se domnívá, že Agentura dokázala na potřeby obyvatel lokalit reagovat (16,6%). Méně než desetina s odpovědí váhá (8,3%). Téměř pětina aktérů si myslí, že Agentura na potřeby spíše adekvátně nereagovala (16,8%) a podle téměř tří pětín určitě adekvátně nereagovala (58,3%). Celkem tedy na potřeby obyvatel lokalit Agentura podle hodnocení přibližně tři čtvrtin aktérů reagovat nedokázala (75,1%).

Překážkou k zohlednění potřeb bylo, že Agentura vstoupila do prostředí s „*již nastavenými procesy*“. Postupně sice docházelo ke zlepšení, ale hlavní je, že „*s lidmi nemá nic společného, pouze s aktéry*“. Agentura se soustředila výhradně na potřeby partnerů, rozvinula „*komplex spolupráce i dalších subjektů*“. To ale s reagováním na potřeby obyvatel sociálně vyloučených lokalit nemá podle aktérů co dělat.

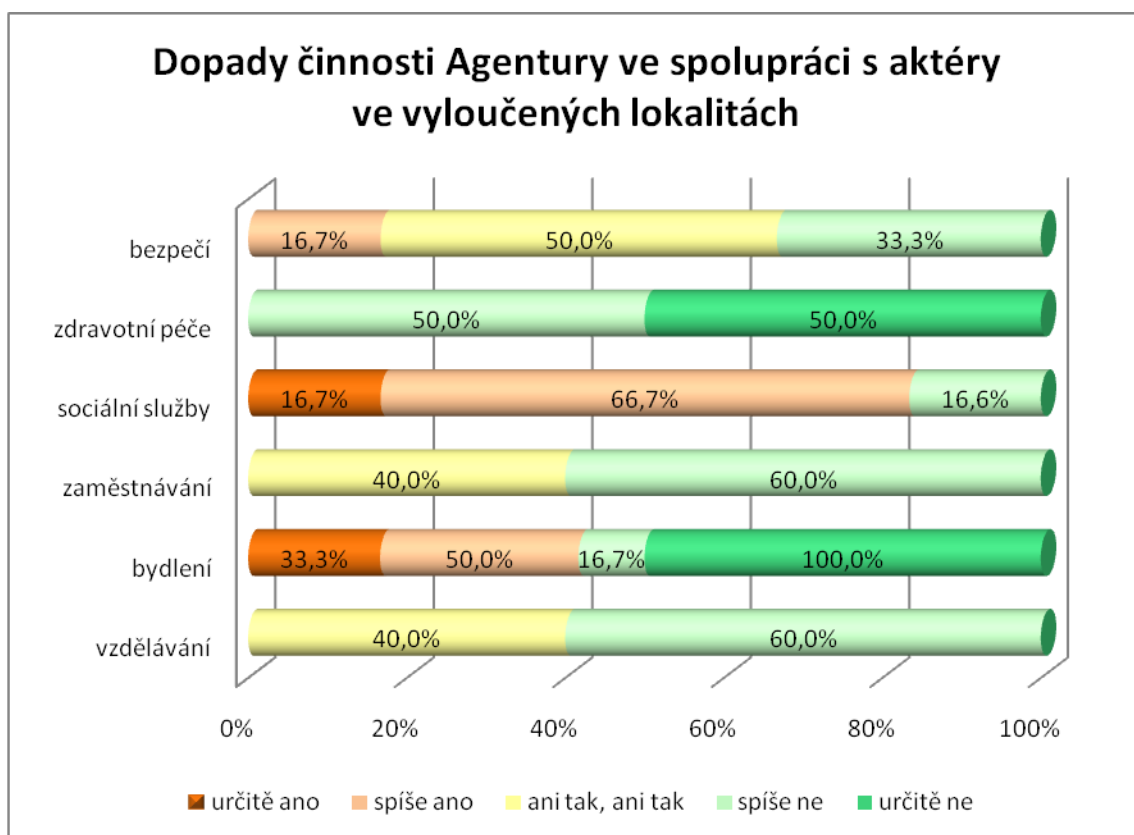
Jaké jsou **dopady činnosti Agentury ve spolupráci s ostatními aktéry**? Aktéři se shodují v tom, že dopady ještě nejsou vidět a nejsou to schopni zcela posoudit. V dalších hodnoceních zaznamenáváme dvě protichůdné reakce.

První je pochvalná a orientuje se na výrazné posuny v dění kolem vyloučených míst v Kunčičkách a na Riegrově ulici.

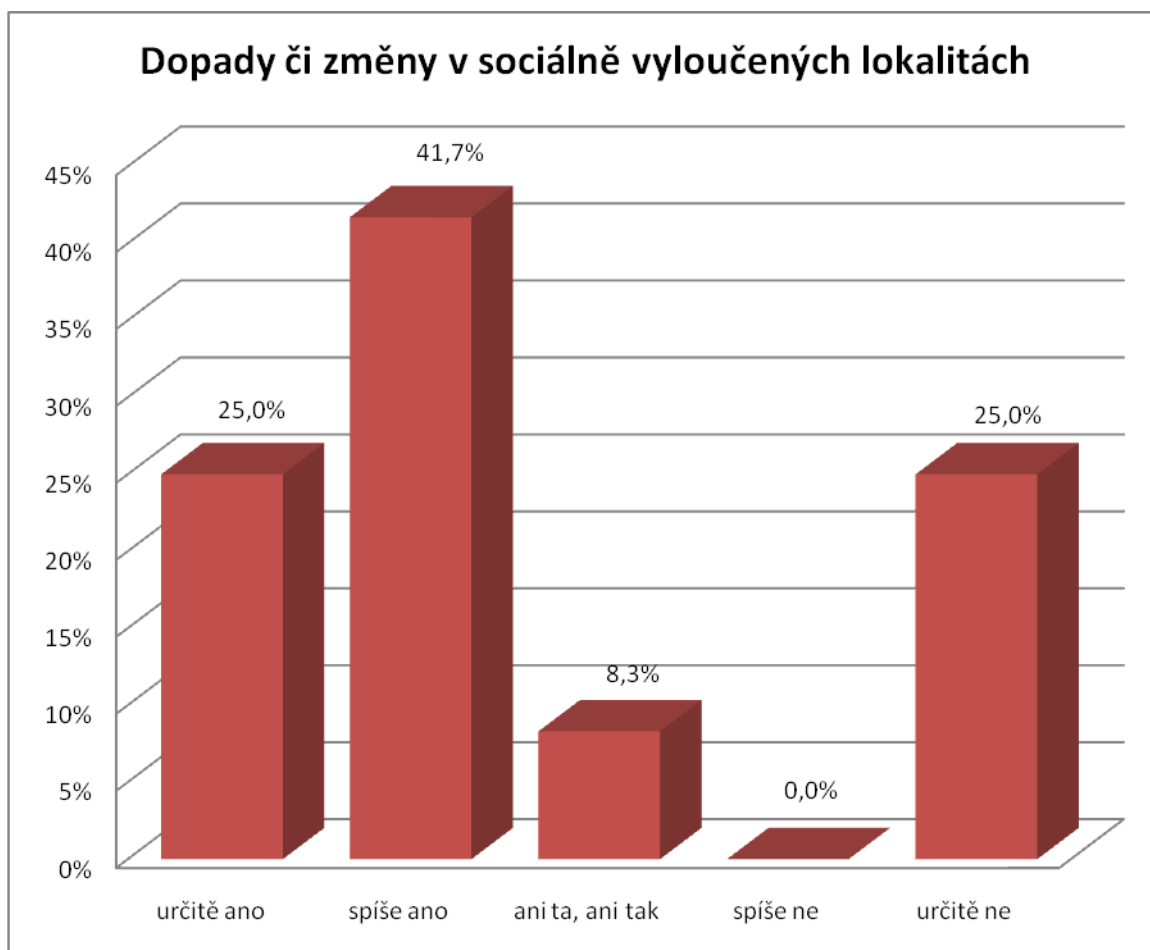
Druhá je kritická a uvádí, že se jednalo o primárně činnost „*jednotlivých organizací, nikoliv agentury*“ „*Podíleli se spíše ostatní aktéři, nikoliv Agentura*“.

Jaké jsou **dopady činnosti Agentury ve spolupráci s ostatními aktéry**? Aktéři se shodují v tom, že dopady nejsou vidět. Některé drobné ano, ale celkové dopady se odvíjí až od realizace projektů.

Z níže uvedeného grafu vyčteme, jak dopady do lokalit podle dílčích oblastí hodnotí aktéři. Největší jsou podle aktérů v oblasti sociálních služeb (83,4%), bydlení (83,3%) a částečně i bezpečí (16,7%). V oblasti vzdělávání, zaměstnávání a zdravotní péče nejsou žádné.

Existují podle aktérů známky dopadů či změn v sociálně vyloučených lokalitách? Vidíme, jak se názory na tuto oblast liší. Čtvrtina dotázaných tvrdí, že dopady jsou určitě viditelné (25%) a více než dvě pětiny aktérů uvedly, že dopady spíše existují (41,7%). Celkem tedy nějaké dopady vidí přibližně dvě třetiny dotázaných (66,7%). Méně než desetina s odpovědí váhá (8,3%) a čtvrtina tvrdí, že k žádným dopadům určitě nedošlo (25%).

K tomuto podotýkáme, že ti, kteří dopady a změny avizovali, argumentují konkrétními výsledky, došlo k: *„zlepšení bytových podmínek, zlepšení docházky do školy, zlepšení sociální situace, snížení dluhů, vznik klubu pro děti, u Kunčiček rekonstrukce lokality, zajištění působení neziskovek v lokalitě- aktivizační služby“*. *„Objevili se terénní pracovníci“*. *„Obyvatelé o tom mluví - uvědomují si změny bydlení“*. Jak se ukazuje, *„fungovalo to“*. Byly zpracovány konkrétní projekty. Jakmile se *„začalo v Kunčičkách něco dít, změnilo to pověst lokality“*. *„Vznikl azylový dům“*. Otázkou je, jak zmiňuje jeden aktér, zdali to bylo skutečně *„vlivem Agentury“*.

Ke změnám došlo zejména díky dlouhodobější práci v lokalitě, ochotě partnerů, kteří již disponovali potřebnými kapacitami a zdroji a také díky aktivizaci samosprávy.

5.11. Diskuse ve skupině lokálního partnerství

Skupinová diskuse proběhla jako součást posledního setkání lokálního partnerství. Moderovaný skupinový rozhovor se zaměřil na shrnutí působení Agentury v obci v průběhu celého působení.

Aktéři zmiňovali, že počáteční nástup Agentury zapříčinil mnoho potíží. Počáteční spolupráce se nevydařila a dnes se procesu účastní jiní lidé, než na počátku. *„Bombastický nástup s obrovskou medializací, obrovské sliby a potom se to rozklížilo“*. Rok až rok a půl se nedělo nic pořádného. *„Bylo to úplně mrtvé“*. Všichni čekali na přísun financí a k ničemu nedošlo.

Propojení mezi procesy a obyvateli lokalit je mizivé, obyvatelům nic neříká lokální partnerství, ani Agentura. *„To jim neříká vůbec nic“*. Do lokálního partnerství vstupovali aktéři, kteří očekávali nějakou roli, ale ta se časem vytratila. Jeden z partnerů uvádí, že vyhotovoval podklady, ty ale byly k ničemu. Ze začátku se diskutovalo o nějakém komplexnějším projektu a ten měl být financován Agenturou. Pak se vytratil a komplex se rozpadl na dílčí části, které si aktéři řešili více po své linii. Agentura do tohoto vstupovala poradenstvím, zásadně se oproti původnímu záměru změnila i její role. Zase úplně špatné to nebylo, vznikly dílčí projekty, které byly financovány standardním způsobem. Partneři očekávali *„nějakou roli a prostředky“*. Nedobrou roli v úvodu sehrála bývalá ministryně, její působení vyvolávalo podle jedné diskutující negativní odezvu na lokální úrovni a v samosprávě. Špatné bylo nastavení procesů ve vztahu k městu, magistrátu města Ostravy. Souviselo to s komunitním plánem, kdy byl proces vnímán jako konkurenční. Možná měla být platforma na začátku začleněna do procesu komunitního plánování, domnívá se diskutující.

Před vstupem nebylo provedeno zmapování terénu, do kterého Agentura přicházela. Agentuře nebylo známo, *„co se tady všechno dělá, nebylo jim to zřejmé“*. Vstup dokonce zhoršil vztahy mezi zde působícími organizacemi. Nebyly známy potřeby, na které by měla Agentura reagovat a navázat.

Samotné působení by mělo být ještě o dva roky delší. Hodně je působení ovlivněné osobností lokálního konzultanta. Druhá konzultantka dokázala pachut do značné míry *„zahladit“*. Její pozice byla komplikovaná. *„Neziskovky se více uzavřely pro komunikaci s ostatními a celé to usnulo, bylo zbytečné tam chodit. Paní B. to znovuoživila a projekt vlastně začal startovat až teď. Skončili jsme vlastně v přípravné fázi.“* Posun byl při začátku zpracovávání strategického plánu, kdy se *„to už hodně zkonkretizovalo, každý už tam viděl tu svou náplň“*. Jednalo se o přesun od analytických činností směrem ke konkrétním nástrojům.

V diskusi vyplanulo, že pokračovatelem procesu *„by měla být Radnice“*. Ta má zájem, dokonce si předem zjistila u hlavních partnerů, jestli mají zájem v procesu pokračovat a ti mají. Tvar by měl být ale jiný, setkávání nemusí být tak častá a analytická, ale spíše

informativní. Cílem by mohlo být společně prosazovat záměry a komunikovat. Problematické by bylo, kdyby se proces rozpadnul, „*Každý by si jel po své linii, byl by to krok zpátky*“.

Proces je přínosný v tom, že komunitní plán je považován za dogma a neumožňuje flexibilně reagovat na vzniklé situace. V tomto směru je lokální partnerství užitečné, dokáže pružně na konkrétní potřebu připravit konkrétní záměr. *Jsou výzvy, kde je třeba operativní změna*“. Neziskové organizace se shodují, že v tomto směru je komunitní plán města limitující. Platforma podobného zaměření může být nástrojem, jak prosadit na půdě města místní potřeby, na tom se aktéři shodují. Kolem komunitního plánování se rozvinula větší diskuse. „*Strategické plány by měly doplňovat komunitní plány*“. A ten poslední komunitní plán města je „*hodně svazující*“.

Agentura může pomoci v menších obcích, konzultant tam přinese zkušenosti a informace, ve velkém městě je „*možnost si zaplatit několik projektových manažerů*“. Do velkého města nemá Agentura nic moc co přinést – zejména s ohledem na informace o financování a projektech. Na druhou stranu je přímo lokálního partnerství, kdy se začali setkávat lidé a řešit problémy, pracovat na záležitostech, kterým by se individuálně nikdo nevěnoval. Mnoho procesů se nastrovalo v lokálním partnerství, které se pak odrazily v konkrétních výsledcích v lokalitách. Ne všichni partneři ale byli aktivní. Jejich „*role byla více ve stínu, ztratilo to jakoby energii*“. Výrazně se na tom podílel špatný začátek. Aktéři se opakovaně v diskusi vrací k tomu, že by lokální partnerství mělo dále pokračovat a hledají jeho smysl. Co by mělo být naplní? Orientace na Slezskou Ostravu a realizovat to, co je v komunitním plánu a dále realizovat konkrétní úkoly – „*logistická činnost, prosadit to, co tady chybí*“. Brát v úvahu místní potřeby. Na podrobnější rovině by měly být rozpracovány úkoly komunitního plánu.

Plánování má smysl, ale nesmí se stát dogmatem. Strategický plán prošel Radou, zastupitelé ho vzali na vědomí. Nevýhoda strategického plánu je v tom, že není závazný a že je paralelní dokument ke komunitnímu plánu, což je relevantnější dokument. Samotný proces byl ale užitečný, byl počáteční společnou prací aktérů, která vedla k výsledkům. Obvod uvádí, že by tento plán měl projít revizí a měl by být prosazen na úrovni města, aby se stal hodnotnějším. „*Já bych se také za strategický plán přimlouvala, tady je to na té konkrétnější rovině, s termíny, úkoly ...*“. Předností strategického plánu je, že je zacílen do konkrétních míst a nabízí konkrétní činnost a stanovuje úkoly.

Před dvěma lety neměla Agentura žádnou strukturu, prezentace působily nepřehledně. V Ostravě se prezentovali jako koordinátoři, na jiném místě téměř jako NNO, která působí přímo v terénu.

Kdo by měl být partnerem Agentury? Obce. „*Na obvodě musíme mít vždy požehnání města*“. Obvody jsou organizační jednotkou a lepší je uzavřít dohodu přímo s městem. Bez „*požehnání obce nenadělají nic*“. Pokud není Agentura partnerem města, v dílčích

obvodech či lokalitách neuspěje, míní aktéři. Může to naopak vyvolat nevraživost mezi městem a jeho obvodem.

Aktéři se shodují v tom, že k nějakým radikálním změnám vstupem Agentury nedošlo. Zlepšily se vztahy mezi obvodem a neziskovými organizacemi, což platí oboustranně. Je těžké odlišit vliv Agentury od ostatních, protože se zkrátka věci v čase vyvíjí. Změnila se například pozice neziskových organizací – jsou sebevědomější, etablované, přináší peníze a jsou partnery. Působí více samostatně. Agentura ovlivnila dynamiku procesů kolem zapojení RPG a to pozitivně. V tom se ale aktéři úplně neshodují. *„To není práce Agentury“*. Byly tu sdělovací prostředky, změna ve vedení RPG apod. Agentura vstoupila do nastartovaného procesu, *„ale neříkám, že by to bylo zcela bezvýznamné, ty schůzky s nimi, že by to nebylo přínosem ...“*. *„Agentura nastoupila do rozjetého vlaku“*. Jedním z benefitů je medializace, Agentura přitáhla pozornost. Působení se zdá tak trochu jako *„promarněná šance“*. Nevytěžilo se z Agentury vše, co se mohlo. Mohl tady být odveden větší kus práce. Přínos je, že dnes jsou aktéři schopni spolu poměrně otevřeně komunikovat. *„Jsou schopní spolu mluvit“*. *„Co se týká individuální spolupráce, musela jsem vynaložit aktivitu, ale vždycky jsem dostala perfektní servis“*. A konzultantka vynikala *„obrovským organizačním talentem“*. Hodnocení lokální konzultantky bylo příznivé. Aktéři se shodli na její složité pozici. *„Viděla jsem, jak se jí hází klacky pod nohy, zbytečně“*. Musela provést *„rekonstrukci, která je náročnější než nová výstavba“*. Zadání ze strany Agentury nedokážou aktéři posoudit, nebylo jim zřejmé, ani známé.

6. Shrnutí výsledků

Na příkladu Slezské Ostravy se ukazuje skutečnost, že síťování v prostředí, které je nasyceno různými vztahy, záměry, taktikami a manévrováním silných aktérů, je vstup Agentury, a vlastně i každého jiného podobného aktéra, nesmírně komplikovaný. Agentura nevstupovala na neoranou půdu, ale do prostředí, kde se již odehrávaly mnohé procesy, které Agentura podcenila a nebrala je v úvahu. Slezská Ostrava rozhodně nebyla panenským netknutým územím, naopak zde působily neziskové organizace a běžela řada procesů. Zásadní komplikace způsobil také statut obvodu v rámci města a podcenění skutečnosti, že městský obvod je částí města a dotýká se ho dění na celoměstské úrovni. Tento přesah se ukázal být velkou komplikací, s níž se Agentuře nepodařilo vyrovnat. Nástroje, které má Agentura vytvořené pro „netknuté“ lokality, v prostředí, jakým je velkoměsto, příliš nefungují. Není k dispozici jejich nadstavba, stejně tak vytvořen způsob, jakým by měla Agentura vstoupit „do rozjetého vlaku“. Pak působí tak trochu jako slon v porcelánu.

Z výsledků rozhovorů a zpracování dotazníku vidíme, že v srpnu 2008 vzniká lokální partnerství a vzbuzuje obrovská očekávání. Problém je, že hlavní motivací pro obec a také ostatní aktéry nejsou nástroje a metody Agentury, o kterých ještě v té době nemohla být ani řeč, ale přímé finanční prostředky. V tomto byl vnímán přínos Agentury a po zjištění, že tomu tak nebude, došlo k ochromení fungování lokálního partnerství, které je jinde hlavním hnacím motorem změn. Tím, že aktéři byli znalí prostoru a sociálně vyloučených lokalit, odmítali analytické nástroje, nebo jim připadalo zbytečné věnovat analýze situace pozornost. Výjimkou byla počáteční aktivita týkající se vytváření komplexního projektu revitalizace ulice Riegrovy, při které vznikla analýza potřeb a kvalitní podkladová dokumentace. S informací, že Agentura revitalizaci nemůže financovat, se projekt neuskutečnil. V tomto směru se nemůžeme divit následné skepsi aktérů, která přetrvávala až do konce působení Agentury.

K systematické práci Agentury ale dochází až v roce 2010, tedy v posledním roce působení. Na místě je souhlasit s hodnocením aktérů, kteří ve skupinovém rozhovoru považovali první téměř dva roky za promarněný a ztracený čas. Některé procesy se tak zdají být formální a z údajů vidíme, že ani partneři nepřekypují pozitivním hodnocením výsledků.

Samotný výběr obce pro spolupráci s Agenturou považují místní aktéři spíše za dobrou volbu. Mírná skepse je způsobena právě nedůvěrou ve správnost volby jednoho z obvodů velkého města a také vstupem do prostředí, kde bylo spuštěno již mnoho procesů. Pro správnost volby ale zase vypovídá rozsáhlost sociálně vyloučených lokalit na teritoriu obvodu. Nikoho na začátku nenapadlo, že je obvod součástí procesů odehrávajících se ve městě. Prostor města také bylo nasyceno zkušenými organizacemi, plánovacími procesy a dalšími přesahy, které nikdo v počátcích nebral v úvahu. Aktérům nebylo zcela srozumitelné, jak bude v obci působit a jakým způsobem bude pracovat. Celková atmosféra v obci ve vztahu k příchodu Agentury se dá charakterizovat slovem *de grandes attentes*. Tato velká očekávání provázela

pochopitelný optimismus a zejména, na což kladou aktéři důraz, očekávání financí. Nepřehlédnutelné ale je, že příchod Agentury byl vnímán především na úrovni města jako konkurenční, jak na úrovni personální, tak procesuální (komunitní plán). Postoje obvodu vůči příchodu Agentury byly víceméně příznivé. Rozčarování z působení je ale zřejmé, očekávání toho, že Agentura přinese peníze, se nenaplnily. V tomto ohledu ještě stále mnozí pokládají Agenturu za jakéhosi prostředníka, který má usnadňovat cestu k získání peněz nebo je přímo přinášet. Jiní zase vidí její poslání v aplikaci nástrojů inkluze do lokalit a síťování. Značná část uvádí, že Agentura své poslání nesplnila. Jedná se především o ty, kteří poslání Agentury situují do oblasti přímé a konkrétní práce a v oblasti metodického působení spatřují pouhé teoretizování.

Podpora Agentury k zajištění rovného přístupu mířila především do oblasti sociálních služeb, méně do oblasti zaměstnávání, vzdělávání a do oblasti bezpečí. Podpora rovnosti je v těchto oblastech velmi slabá, v oblasti zdravotní péče žádná. Zdá se, že obec bude po ukončení pilotního působení Agentury funkčně řešit problematiku sociálního vyloučení v partnerství s dalšími subjekty v místě, k tomu Agentura bezesporu přispěla, ale kapacity obce zde byly již dříve. Mezi aktéry také nepanuje shoda v tom, do jaké míry Agentura podpořila nebo nepodpořila proces sociálního začleňování v obci. Podpora Agentury mířila především do oblasti mediace a podpory komunikace mezi místními aktéry. Agentura do jisté míry aktivizovala místní subjekty a samosprávu, nastínila některé nové možnosti, přispěla k urychlení některých procesů. Rozhodně nevyvolávala změny, které by byly pokládány za negativní. Polovina aktérů se domnívá, že budou započaté procesy pokračovat, což se týká především lokálního partnerství a také strategického plánování. Jako nástupce je identifikován městský obvod.

Nad přínosem Agentury mnozí váhají, pouhá více než třetina aktérů hodnotí působení jako přínosné. Co je příčinou takového hodnocení? Aktéři se ve svých rozpravách vraceli k samotným začátkům působení Agentury, které byly plné vyvolaných a následně nesplněných slibů. Přes problémy ale většina aktérů uvedla, že Agentura jako organizace svého zaměření má smysl. Projekt má smysl více v místech, kde je práce teprve na začátku nebo úplně v plenkách. I ve Slezské Ostravě se setkáváme s dvojakým a rozporupným pojetím Agentury, kdy aktéři buď potvrzují stávající cíl systémové práce, nebo ji chtějí orientovat více do přímého působení v sociálně vyloučených lokalitách.

Je evidentní, že Agentura vstoupila do prostředí složitých vztahů mezi obvodem a městem. V rámci Ostravy probíhala řada procesů, do kterých bylo komplikované se včlenit. V místě také působily silné neziskové organizace, konkurenčně naladěné. Agentura vstupovala do nezmapovaného prostoru a trvalo, než pochopila, že se ocitla v prostoru běžících procesů. Ocitla se ve víru zájmů a v prostrou obsazeném silnými partnery s již navázanými vztahy. Aktéři manévrovali a taktizovali, což působení Agentury limitovalo. Někteří by ji zde raději neviděli vůbec, jiní se snažili využít jejího potenciálu. Zatímco přístup města byl mírně řečeno

rezervovaný, tak přístup městské části byl spíše vstřícný. Rušivě působilo střídání lokálních konzultantů a personální změny na Agentuře.

Lokální partnerství vzniklo záhy. Zdá se, že jeho složení bylo optimální. Vyvíjelo se, ne všichni aktéři ale byli aktivní. Občas bylo vnímáno jako místo, kde se získávaly informace o manévrech a plánech ostatních aktérů. Velkým problémem bylo nesplnění prvopočátečních slibů, doslova ochromení činnosti partnerství, které bylo v poslední fázi zase rehabilitováno. Samotní aktéři uvedli, že k naplnění cílů lokálního partnerství spíše nedošlo. Jeho předností bylo setkávání se aktérů a komunikace ohledně působení v lokalitách, nevýhodou zase nedotažení věcí. Pracovní skupiny plnily svou roli a práce v nich přinesla i nějaké ty výsledky, zejména ve vztahu k aktivitám v lokalitách (např. Riegrova ulice, Kunčičky, Liščina).

Strategický plán pro mnohé znamenal, že se konečně začalo pracovat na něčem konkrétním a aktéři se mohli aktivně zapojit. Problematické je ale ukotvení strategického plánu vůči komunitnímu plánu města. Zde cítíme, že aktéři tápali a hledali tvar a místo pro takovýto dokument. Zdá se, že převážil názor strategický plán provázat s komunitním plánem, současně ale ponechat jeho flexibilitu a orientovanost na lokalitu. Vznikl strategický plán v souladu s potřebami obvodu a jeho cíle byly naplněny jen z menší části. Trochu vnímáme, že se jednalo o účelové naplnění úkolu, které partnerství splnilo. Dlouhodobější naplňování cílů ale předpokládá poměrně velká část aktérů. Taktéž ho aktéři nepokládají za nekvalitní dokument.

Lokální konzultantka je v lokalitě hodnocena velmi pozitivně. Problematictější je už projektové poradenství. Ukázalo se, že nebylo až tak zapotřebí a mnozí aktéři disponovali vlastními kapacitami. Poradenství využívali částečně, a to spíše v případech náročnějších investičních projektů. Konzultantka seznamovala aktéry s aktuálními dotačními výzvami. Lokální konzultantka poskytovala projektové poradenství, celkově je v souladu s hodnocením aktérů, až na výjimku, kterou je hodnocení podílu ze strany městského obvodu u dvou projektů, který viděl na rozdíl od konzultantky její zapojení jako marginální. Zde se názory rozcházejí. Podle informací původně záměr vzniknul v době „prvního partnerství“, následně si ho obvod vzal celý na sebe. Někteří partneři se vyjadřovali velmi obecně, na projektu konzultant pracoval s jejich zaměstnancem. Další spolupráce se týkala „jiných projektů“ na obnovu bytového fondu v Kunčičkách a na Liščině. Většina aktérů považuje projektové poradenství za užitečné. Někaké přímé dopady projektů jsou zaznamenány. To se týká především oblasti bydlení a sociálních služeb.

Městský obvod schválil strategický plán a jeho politika je považována převážně za prointegrační. Došlo k proměně politiky obvodu k lepšímu a to zejména v oblasti přístupu k problému. Obec vnímá naléhavost problémů a je aktivnější. Do jaké míry k tomu přispěla Agentura? Více než polovina aktérů uvádí, že ano. Ke zlepšení došlo v oblasti sociálních služeb, v politice bydlení a politice zaměstnanosti. V politice bezpečnostní a vzdělávací ke

zlepšení vůbec nedošlo. Obec se aktivizovala, angažují se její představitelé, existuje strategický plán.

Pochyby jsou nad tím, zdali Agentura dokázala reagovat na potřeby obyvatel sociálně vyloučených lokalit. V tomto směru platí, že se více soustředila na potřeby partnerů. Dopady jejich společného působení jsou znatelnější. Největší jsou v oblasti sociálních služeb, bydlení a částečně i bezpečí. V oblasti vzdělávání, zaměstnávání a zdravotní péče nejsou žádné. Je zřejmé, že působení se přeneslo směrem k sociálním službám a bydlení, toto jsou dvě preferované oblasti s výsledky. Ke změnám v sociálně vyloučených lokalitách došlo, ale vidíme, jak se názory na tuto oblast liší. Existují konkrétní výsledky.

Celkově tedy vidíme, že Slezskou Ostravu nemůžeme jednoduše označit za neúspěšnou lokalitu z hlediska působení Agentury. Bylo by to značně zjednodušující. Tento pilotní projekt ukázal, jak komplikované je působit v komplexním městském prostoru. Původní velké sliby a jejich nenaplnění, ústřední motivace v podobě balíku peněz, ztracená důvěra, silné místní neziskové organizace, komplikovaná síť vztahů, různorodost zájmů, konkurenční napětí, rigidní komunitní plánování, nezapojení města, fungující dlouholeté procesy a výsledky, nepřipravenost na vstup do lokality, nepochopení vztahů, aplikace základních nástrojů Agentury, zájem o pokračování fungování lokálního partnerství, akceptovaný strategický plán, rozsáhlost města, vysoký počet obvodů, specifika Slezské Ostravy, hrdost na dosažené výsledky, přesahy na území celého města, vítkovické IPRM, složitost vztahů mezi obvodem a městem, nemožnost ovlivnit sociální politiku města z dané pozice, zkušenosti neziskových organizací se psaním a realizací projektů, nedostatečný poloviční úvazek konzultantky a další nezmapované vlivy, se velmi silně odrážejí na celkovém vyhodnocení působení Agentury ve Slezské Ostravě. Zbytečné určitě nebylo, nicméně signalizuje, jak důležité je pracovat s městem jako celkem, a že by měly být připraveny nejen primární nástroje působení, ale nástroje „vyšší kvality a úrovně“ pro práci v místech, kde jsou již procesy v běhu. Také by měly navázat na skutečné potřeby místa, aby bylo působení efektivní.